

TALOUSARVIO 2026

TALOUSSUUNNITELMA 2027-2029

KUNNANHALLITUKSEN TALOUSARVIOESITYS

KH 1.12.2025

Sisällysluettelo

1	TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN YLEISET PERUSTEET JA LÄHTÖKOHDAT	5
1.1	Talousarvon perusteet	5
1.1.1	Talousarvion laatimisen yleiset perusteet.....	5
1.1.2	Talousarvion rakenne, sitovuus, seuranta ja tilivelvollisuus	6
1.1.3	Talousarvioon tehtävät muutokset ja käyttösuunnitelman hyväksyminen	7
1.2	Talousarvion yleiset lähtökohdat	8
1.2.1	Yleinen talouskehitys.....	8
1.2.2	Kuntatalouden tilanne	8
1.2.3	Väestö	10
1.2.4	Työpaikat ja työssäkäynti	16
1.3	Talousarvion 2026 laatiminen	18
1.3.1	Laukaan kuntastrategia	18
1.3.2	Riskien arviointi	19
1.3.3	Taloussuunnitteluprosessi.....	21
1.3.4	Keskeisiä tapahtumia ja painopistealueita vuodelle 2026	22
1.3.5	Talouden tasapainottaminen	23
1.3.6	Muutokset suhteessa talousarvioraamiin ja lautakuntien esityksiin	24
1.4	Henkilöstö.....	25
2	LAUKAAN KUNNAN TALOUDEN KOKONAISUUS PÄÄPIIRTEISSÄÄN	28
2.1	Laukaan kunnan talouden keskeiset tapahtumat ja tunnusluvut	28
2.1.1	Käyttötalous	28
2.1.2	Verotulot	29
2.1.3	Valtionosuudet	33
2.1.4	Rahoitustuotot ja –kulut.....	35
2.1.5	Suunnitelman mukaiset poistot	35
2.1.6	Tilikauden tulos	35
2.1.7	Investoinnit.....	36
2.1.8	Lainakannan muutokset	38
2.1.9	Antolainauksen muutokset	39
2.1.10	Taloussuunnitteluvuodet	39
2.1.11	Muut merkittävät taloudelliset vastuut	40
2.2	Kuntakonserni ja kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden tavoitteet.....	40
2.3	Erityismääräyksiä.....	44

3	KÄYTTÖTALOUSOSA	46
3.1	Yhteenveto talousarvion 2026 käyttötaloudesta	46
3.2	Konsernipalvelut	49
3.2.1	Talous	49
3.2.2	Palvelujen järjestäminen	51
3.2.3	Toiminnalliset tavoitteet	60
3.2.4	Riskienhallinta	61
3.3	Sivistyspalvelut	65
3.3.1	Talous	65
3.3.2	Palvelujen järjestäminen	71
3.3.3	Toiminnalliset tavoitteet	77
3.3.4	Riskienhallinta	78
3.4	Tekniset palvelut	87
3.4.1	Talous	87
3.4.2	Palvelujen järjestäminen	89
3.4.3	Toiminnalliset tavoitteet	97
3.4.4	Riskienhallinta	98
4	INVESTOINTIOSA	99
4.1	Investointiohjelma 2026-2030	99
4.2	Talonrakennusinvestoinnit	100
4.2.1	Uudisrakennukset	100
4.2.2	Peruskorjaukset ja pienet investoinnit	100
4.3	Maanhankinta ja myynti	102
4.4	Irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat	102
4.5	Yhdyskuntatekniikan investoinnit	103
4.6	Muut investoinnit	104
4.7	Rahoitussuunnitelma	107

1 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN YLEISET PERUSTEET JA LÄHTÖKOHDAT

1.1 Talousarvon perusteet

1.1.1 Talousarvion laatimisen yleiset perusteet

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnanvaltuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi eli suunnitelmakausiksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ovat valtuuston nähdessä sitovia eriä. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Kunnan veroprosenteista päättää kunnanvaltuusto. Kuntalain 111 §:n mukaan valtuuston on viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista. Käytännössä kuitenkin kuntien tulee ilmoittaa veroprosenttinsa Verohallinnon ilmoittamaan päivämäärään mennessä. Syksyllä 2025 veroprosentit tulee ilmoittaa 17.11.2025 mennessä.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntakonsernit ovat voineet vuodesta 2017 alkaen päätyä erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointimenettelyyn (ns. kriisikuntamenettely). Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata

asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen seuraavista kriteereistä ei täyty.

- Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa.
- Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kuntakonsernin alijäämä on vähintään -1000 euroa / asukas ja edellisvuonna vähintään -500 € / asukas.

TAI

Neljä tunnuslukua, joiden raja-arvot täyttyvät kaikilla kahtena vuonna peräkkäin:

1. Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia. Vuosikate lasketaan ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettussa laissa tarkoitettua harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta.
2. Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti.
3. Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla.
4. Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoidon kate on alle 0,8.

Laukaan kunnan taseessa on tilikauden 2024 lopussa kertyneitä alijäämiä 2.645.357,08 euroa. Kuntakonsernin asukaskohtainen kertynyt alijäämä on 300 euroa/asukas.

Koska kunnalle kertyi tilinpäätöksessä 2024 taseeseen alijäämää, tulee se kuntalain mukaan kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan taloussuunnitelmassa tullaan päättämään yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä tullaan kattamaan.

Kunnan tunnuslukuja tarkasteltaessa vuoden 2024 perusteella yksikään kriteeri neljästä ei täyty kahtena vuonna peräkkäin. Vuonna 2023 yksikään kriteeri ei täytynyt. Vuoden 2024 tunnuslukuja tarkasteltaessa huomataan, että kaksi kriteeriä täyttyy, ja kaksi kriteeriä ei täyty:

- 1) Vuosikate/poistot –tunnusluku on yli 80 prosenttia vuonna 2024, joten kriteeri ei täyty.
- 2) Kunnan tuloveroprosentti on 9,9. Koko maan tuloveroprosentin painotettu keskiarvo on 7,47 %. Kriteeri täyttyy, koska tuloveroprosentti on yli 9,46 %.
- 3) Laukaan kuntakonsernin lainat ja vuokravastuut olivat 9.701 euroa/asukas. Manner-Suomen kuntakonsernien keskimääräiset lainat ja vuokravastuut olivat 8.549 euroa/asukas. Kriisikuntakriteeri täyttyisi, jos asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää 12.823 euroa.
- 4) Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on 0,6. Mittariston kriteeri täyttyy.

Seuraavassa taulukossa on tarkasteltu kriisikuntakriteerien täyttymistä vuosien 2023 ja 2024 osalta. Taulukkoon on merkitty vihreällä, jos kriteeri ei täyty, ja punaisella, jos kriteeri täyttyy.

Hallituksen esityksessä (HE 280/2018) on esitetty myös varsinaisia kriisikuntamittareita väljemmät raja-arvot eli niin sanotut keltaiset valot, jotka eivät vielä johda arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täyttyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomioita taloutensa kehitykseen ja analysointiin:

- Konsernin kertynyt alijäämä vähintään 500 €/as
- Konsernin vuosikate % poistoista alle 100
- Tuloveroprosentti 1,5 %-yks. yli keskimääräisen
- Konsernin lainat ja vastuut 25 % yli keskimääräisen
- Konsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 1,0

Arviointimenettelyä ei voi käynnistää yllä mainittujen raja-arvojen (keltaiset valot) täyttyessä. Laukaan osalta kuntakonsernin alijäämä on alle 500 euroa/asukas, joten keltaisen raja-arvo ei ylity.

Neljästä mittarista vuosikate/poistot on alle 100 %, joten se täyttää keltaisen valon kriteerin.

Kuntalain 118 §:n mukainen vertailu Kriteerit vuoden 2023 ja 2024 tilinpäätösten mukaan	1.			2.			3.			4.			yhteensä
	2023 Vuosikate/ poistot 80 %	2024 Vuosikate/ poistot 80 %	Kriteeri täyttyy	2023 Lainat ja vuokravastuut (>12099)	2024 Lainat ja vuokravastuut (>12823)	Kriteeri täyttyy	2023 Tulovero- % (>9,32)	2024 Tulovero- % (>9,46)	Kriteeri täyttyy	2023 Laskenn. lainanhoitokate	2024 Laskenn. lainanhoitokate	Kriteeri täyttyy	
Laukaa	140,0	85,8	Ei	9 414	9 701	Ei	8,86	9,9	Ei	0,8	0,6	Ei	0

Kriteeri täyttyy, jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden neljä tunnuslukua täyttävät kahtena vuonna peräkkäin säädetty raja-arvot

Lähde: <https://vm.fi/erityisen-vaikeassa-taloudellisessa-asetmassa-olevat-kunnat>

1.1.2 Talousarvion rakenne, sitovuus, seuranta ja tilivelvollisuus

Talousarviossa esitetään tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot, sekä osoitetaan, miten rahoitustarve kateaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarvio koostuu kolmesta osasta: yleisperusteluosasta, käyttötalousosasta ja investointiosasta. Yleisperusteluosassa on kuvattu yleiset

määräykset taloussuunnitteluprosessista, talouden kehitysnäkymät, Laukaan kunnan talouden pääpiirteet, vuoden 2026 toiminnallinen ja taloudellinen päälinja sekä kuntakonsernille asetetut tavoitteet. Käyttötalousosassa on kuvattu määrärahoittain taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet sekä perusteluna kuvattu sanallisesti keskeiset tekijät toiminnasta. Investointiosaan on koottu vuodelle 2026 sitovat investointimäärärahat kohteit-

tain sekä esitetty ohjeellinen viiden vuoden investointisuunnitelma. Taloussuunnitelmavuodet eivät ole valtuustoon nähden sitovia eriä.

Talousarviossa sitovia eriä ovat tulosyksiköiden määrärahojen toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus eli toimintakate. Lisäksi sitovia eriä ovat seuraavat tuloslaskelman rivit:

- verotulot
- valtionosuudet
- rahoituserät
- suunnitelman mukaiset poistot
- tilikauden tulos

sekä rahoituslaskelmassa

- antolainojen lisäys
- antolainojen vähennys
- lainakannan muutokset

Investointiosassa sitovia eriä ovat investointimenot ja –tulot investointikohteittain. Jos investointin toteutuminen kohdistuu kahdelle tai useammalle suunnitteluvuodelle, ilmoitetaan investointin kokonaiskustannusarvio ja sen jaksotus suunnitteluvuosille. Hankkeen perusteluissa valtuusto voi antaa hankevastaavalle toimintavaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottamista myöhemmin kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Investoinnit budjetoidaan talousarvion investointiosaan. Investointiosassa esitetään lyhyt kirjallinen kuvaus investoinnista. Jos investoinnin poisto-
aika on poistosuunnitelmassa määriteltyä alarajaa pidempi, tehdään hyödykkeelle erillinen poistosuunnitelma. Kunnanhallitus hyväksyy hyödykekohtaisen poistosuunnitelman alarajan ylittävistä

poistoista hankesuunnitelman tai talousarvion yhteydessä. Jos alarajaa pidempi poistosuunnitelma hyväksytään talousarvion yhteydessä, tulee se mainita ja perustella investointihankkeen kirjallisen kuvauksen yhteydessä.

Muita valtuuston nähden sitovia eriä ovat toiminnalliset tavoitteet. Toiminnalliset tavoitteet ovat palvelutuotannon vaikutuksia ja vaikuttavuutta kuvaavia, mitattavissa tai muuten todennettavissa olevia määrällisiä ja laadullisia tavoitteita.

Muut talousarviokirjan osiot, kuten sanalliset kuvaukset, tunnusluvut, graafit ja niin edelleen ovat luonteeltaan yleisperustelua, joilla kuvataan palveluiden ja toiminnan pääpiirteitä ja kehitystä. Ne eivät ole sitovia eriä, vaan informatiivista sisältöä.

Talousarvion toteutumista seurataan raportointiaikataulun mukaisesti annettavilla osavuosisat-
sauksilla ja kuukausiraporteilla. Tilinpäätöksessä tehdään selko talousarviossa asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta kirjanpitolautakunnan antamien yleisohjeiden mukaisesti.

Talousarviossa on suositeltavaa esittää kunnan määrittelemät tilivelvolliset. Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat hallituksen, lautakuntien sekä niiden jaostojen jäsenet sekä tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat. Laukaan kunnassa tehtäväalueiden johtaviksi viranhaltijoiksi katsotaan kunnanjohtajan lisäksi palvelualueenjohtajat ja tulosyksikön johtajat/päälliköt.

1.1.3 Talousarvioon tehtävät muutokset ja käyttösuunnitelman hyväksyminen

Valtuustolle tehtävä talousarviomuutos esitetään valtuuston hyväksymän talousarvion mukaisella määrärahasolla. Lautakunnan on talousarvionmuutosesityksessä selvitettävä, miksi tavoitteen saavuttamiseen varattuun määrärahaan tai tuloarvioon esitetään muutosta. Talousarvioon tehtäviä muutoksia on pyrittävä välttämään kohdentamalla toimintakuluja ja -tuottoja määrärahan sisällä käyttösuunnitelmamuutoksilla, jotta kunnan talouden kokonaisuus olisi ennustettavaa.

Kunnanhallitus ja lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat tammi-
kuun loppuun mennessä. Käyttösuunnitelmalla tarkoitetaan tehtävän käyttötalouden osan jakamista osatehtäville osatavoitteiksi, osamäärärahoiksi ja osatuloarvioiksi. Käyttösuunnitelman hyväksyy toimitus, joka on tulosvastuussa tavoitteiden toteutumisesta ja joka on tilivelvollinen tehtävän taloudesta. Toimielimet voivat siirtää käyttösuunnitelman hyväksymiseen liittyvää toimivaltaa toimikautekseen edelleen alaisilleen viranhaltijoille.

1.2 Talousarvion yleiset lähtökohdat

1.2.1 Yleinen talouskehitys

Suomen talous on toipunut hitaasti taantumasta, mutta merkkejä vauhdikkaammasta kasvusta on näkyvissä. Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa. Talouden epävarmuus on kuitenkin toistaiseksi ohjannut kotitalouksien lisätuloja enemmän säästämiseen kuin kulutukseen. Investointien ennakoidaan kasvavan nopeammin, sillä energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät niitä merkittävästi vuosina 2025–2027. Valtionvarainministeriö ennakoii bruttokansantuotteen kasvavan kuluvaan vuonna 1,0 prosenttia, ensi vuonna 1,4 prosenttia ja 1,7 prosenttia vuonna 2027.

Maailmantalouden epävarmuus on hieman vähentynyt alustavien tullisopimusten myötä. Alkuvuoden tiedot maailmantaloudesta ovat myös olleet jonkin verran odotuksia myönteisempiä. Tästä huolimatta epävarmuus on edelleen merkittävää. Epävarmuus ja aiempaa selvästi korkeammat Yhdysvaltojen tullit jarruttavat reaalityulojen nousun ja investointien aikaan saamaa kasvua.

Suomessa viennin kasvua heikentää selvästi Yhdysvaltojen kauppapolitiikka ja euron vahvistuminen, mutta sitä tukee euroalueen toipuminen. Tuonti kasvaa vientiä nopeammin, sillä Suomessa kysynnän kasvu perustuu investointeihin, joissa käytetään merkittävä määrä tuontipanosia.

Työllisyydessä ei ole tapahtunut käännettä kasvuun alkuvuoden aikana. Tuotannon kasvun myötä työllisyystilanteen odotetaan kuitenkin paranevan ensi vuodesta lähtien. Vuositasolla työllisiä on tänä vuonna hieman viimevuotista vähemmän ja työttömiä selvästi enemmän, noin 9,4 prosenttia työvoimasta. Ensi vuonna työllisten määrä

kasvaa ja työttömyys laskee 9,0 prosenttiin. Myös vuonna 2027 työllisyyden kasvu jatkuu ja työllisyysaste (20–64-vuotiaat) nousee 77,3 prosenttiin.

Heikosta työllisyystilanteesta huolimatta työvoiman määrä on kasvanut viime vuosina reippaasti ja alkuvuonna työvoiman määrä on kääntynyt uudelleen kasvuun. Työmarkkinoilla on paljon tilaa työllisyyden kasvulle. Työvoiman määrää lisäävät hallituksen työllisyystoimet ja maahanmuutto. Vaisun kysynnän takia työvoiman määrän kasvu on toistaiseksi näkynyt kuitenkin ennen muuta työttömyyden nousuna.

Talouden vaisun alkuvuoden vuoksi verotulot kasvavat hitaasti tänä vuonna. Menojen kasvu maltillistuu hidastuvan inflaation ja sopeutustoimien ansiosta, joskin korkomenot ja puolustusmenot kasvavat edelleen voimakkaasti. Julkisyhteisöjen alijäämä on tänä vuonna 4,3 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Julkisyhteisöt ovat syvässä rakenteellisessa epätasapainossa.

Ennusteen mukaan Suomen lähihistoriaan nähden reipaskaan talouskasvu ei kykene vakauttamaan velkaa pidempiaikaisesti saatikka kääntämään sitä alenevalle uralle suhteessa bruttokansantuotteeseen. Valtiovarainministeriön suhdanne-ennusteessa velkasuhde vakiintuu hetkellisesti vuonna 2027, ja kääntyy sen jälkeen välittömästi uudestaan kasvuun. Velkaantumista ei saada hallintaan, jos valtionhallinnon ja paikallishallinnon rahoitusta ei saada lähemmäksi tasapainoa.

Lähde: Valtiovarainministeriö, suhdanne-ennuste syyskuu 2025

1.2.2 Kuntatalouden tilanne

Kuntien taloustilanne heikkeni odotetusti vuonna 2024 edelliseen vuoteen verrattuna. Heikentymistä selittää pääosin se, että vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kertaluonteiset erät vahvistivat merkittävästi taloutta niin

kunnissa kuin kuntakonserneissakin. Vuoden 2024 tilanne oli kuitenkin parempi kuin mitä vuoden takaisessa kuntatalousohjelmassa ennakoitiin.

Kuntien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni lähes miljardilla eurolla noin 3,26 miljardiin euroon. Tilikauden tuloksen heikkeneminen oli kuitenkin hieman maltillisempaa johtuen muutamista satunnaisista eristä. Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi ensimmäistä kertaa 2020-luvulla negatiiviseksi, mikä näkyi myös lainakannan selvänä kasvuna.

Pääministeri Orpon hallituksen linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta noin 170 miljoonalla eurolla vuonna 2026 vuoteen 2025 verrattuna. Vuoden 2026 talousarvioesityksessä kuntataloutta heikentävät erilaiset valtiontalouden sopeutustoimet. Kun tarkastellaan pääministeri Orpon hallituksen päätösperäisten toimien vaikutuksia koko vaalikauden ajalta, nettovaikutus on yhteensä noin 200 miljoonaa euroa kuntataloutta vahvistava vuonna 2026.

Valtio osoittaa kuntien valtionapuihin noin 5,9 miljardia euroa vuonna 2026, mikä on noin 3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2025. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,9 miljardia euroa, kuntien verotulomenetysten korvaukset noin 0,5 miljardia euroa ja muut valtionavut noin 0,5 miljardia euroa.

Valtiovarainministeriön mukaan kuntatalouden näkymät pysyvät heikkoina ensi vuonna. Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta, ja verotulot kehittyvät tänä vuonna heikosti. Pari vuotta jatkunut heikko työmarkkinasuhdanne ei vielä osoita kohenemisen merkkejä. Vuositasolla työllisiä on hieman viimevuotista vähemmän ja työttömiä selvästi enemmän, noin 9,4 prosenttia työvoimasta. Tuotannon kasvun myötä työllisyystilanteen ennakoidaan kuitenkin kohenevan vuodesta 2026 alkaen.

Heikko suhdannetilanne on välittynyt myös kuntatalouteen vuonna 2025, jonka verotuloennusteita on madallettu kertymätietojen perusteella vuoden edetessä. Vuosikate supistuu, mutta riittänee kattamaan poistot. Tilikauden tuloksen ennakoidaan olevan niukasti positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee -1,1 miljardiin euroon.

Kuntatalouden näkymät pysyvät heikkoina myös vuonna 2026. Keväällä 2025 saavutettu kolmevuotinen palkkasopimus kasvattaa kuntatalouden

kustannuksia selvästi. Vuonna 2025 työvoimakustannukset nousevat sopimuskorotusten vuoksi noin 2,8 prosenttia, vuonna 2026 3,2 prosenttia ja vuonna 2027 nousu kiihtyy 3,9 prosenttiin. Tämä kehitys lisää kustannuspaineita palveluvaltaisella kuntasektorilla, jossa henkilöstömenojen osuus on suuri. Kunta-alan palkankorotukset koostuvat perusratkaisun lisäksi palkkausjärjestelmien kehittämisohjelmasta, mikä nostaa alan palkankorotukset yleistä linjaa suuremmaksi. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksienuste vuodelle 2026 on 3,5 prosenttia ja vuosille 2027–2029 keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa.

Vaikka verotulojen odotetaan kasvavan reippaasti vuonna 2026 suhdannetilanteen kohentuessa, kuntatalouden tulojen kehitystä hidastavat valtionapuihin kohdennetut vähennykset. Lisäksi sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättymisen ja uudelleenneuvottelut uhkaavat heikentää kuntien saamia vuokratuloja. Tulojen ja menojen epätasapaino syvenee, sillä vuosikatteen eivät riitä kattamaan nettoinvestointeja ja toiminnan ja investointien rahavirta painuu painelaskelmassa -1,4 miljardiin euroon vuonna 2026 ja edelleen -1,5 miljardiin euroon vuonna 2027. Epätasapaino helpottuu hieman vuonna 2028, kun hallitusohjelman mukainen indeksijarru peruspalvelujen valtionosuuteen ja sote-uudistuksen määräaikaisten vähennykset koskien vuoden 2023 valtionosuuksia poistuvat. Toiminnan ja investointien rahavirta jää kuitenkin vuonna 2028 noin 1,2 miljardia ja vuonna 2029 1,0 miljardia negatiiviseksi. Negatiiviset toiminnan ja investointien rahavirrat näkyvät kuntatalouden lainakannan kehityksessä, joka uhkaa kasvaa 26,5 miljardiin euroon vuonna 2029.

Kuntatalouden tarkastelujaksolla vuoteen 2029 saakka on epätasapaino tulojen ja menojen välillä. Laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine kasvaa kaikissa kuntakokoryhmissä tarkastelujakson alussa, mutta maltillistuu vuoteen 2029 mentäessä. Isoimmat korotuspaineet kohdistuvat painelaskelman perusteella vuosiin 2026 ja 2027 ja koskevat kaikkia kuntakokoryhmiä. Kehyskauden loppua kohden mentäessä kaikkien kuntakokoryhmien toiminnan ja investointien rahavirta painuu negatiiviseksi, noin -163 euroa asukasta kohden koko maan tasolla. Kuntaryhmien välillä on kuitenkin suuria eroja. Heikkenevää toiminnan ja investointien rahavirtaa tarkasteluperiodilla se-

littävät merkittävältä osin nettoinvestointien pysyminen korkealla tasolla erityisesti suurissa kaupungeissa sekä valtionosuuteen tehtävät leikkaukset.

Lähde: Valtiovarainministeriö, kuntatalousohjelma syksy 2025

1.2.3 Väestö

Laukaa sijaitsee Keski-Suomessa Jyväskylän koillispuolella. Laukaan muut naapurikunnat ovat Hankasalmi, Konnevesi, Toivakka, Uurainen ja Äänekoski. Laukaan kunnan pinta-ala on 825,59 km², josta 177,10 km² on vesistöjä. Laukaassa on neljä suurempaa taajamaa: asukkaita kuntakeskuksena toimivassa kirkonkylässä on 5.894, Leppävedellä 3.400, Vihtavuorella 2.365 ja Lievestuoreella 2.261. Haja-asutusalueella laukaalaisia asuu yhteensä 4.795. Yhteensä laukaalaisia oli 18.878 vuoden 2024 lopussa. Asukasmäärä kasvoi 116 asukkaalla edelliseen vuoteen verrattuna.

Laukaan kuntastrategiassa ei ole erillistä tavoitetta väestönkasvulle. Vuoden 2026 talousarvi-

ossa väestön määräksi on arvioitu 18.702 henkilöä, joka vastaa Tilastokeskuksen väestöennustetta.

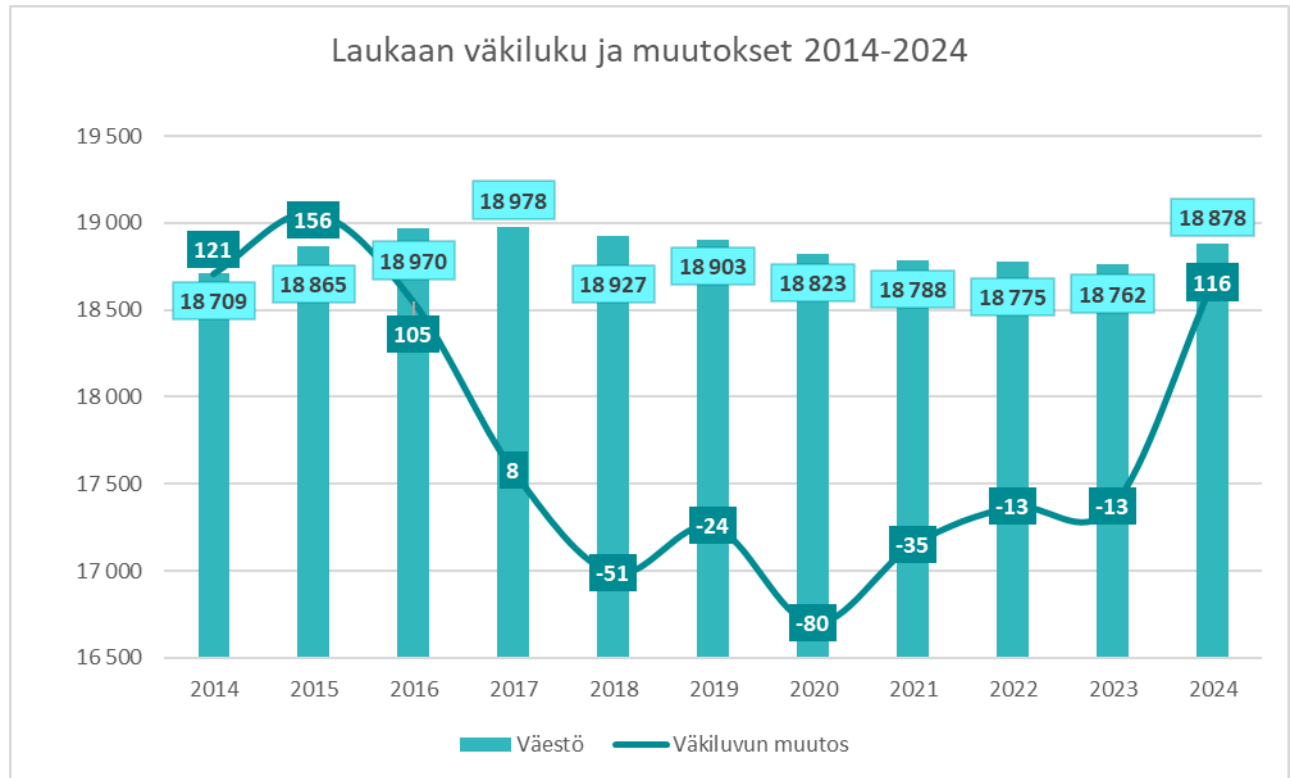
0-14 –vuotiaita oli Laukaassa enimmillään yhteensä 4.353 vuonna 2017. Ikäryhmään kuuluvien lasten määrä on vähentynyt vuoteen 2024 tultaessa 428 lapsella. 15-64 –vuotiaiden määrä on vähentynyt vuodesta 2014 yhteensä 481 henkilöllä, kun puolestaan yli 65-vuotiaiden määrä on kasvanut 953 henkilöllä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty Laukaan kunnan väkiluvun kehitys alueittain ja ikäryhmittäin ajanjaksolla 2014-2024. Väkiluvun kehitystä ja muutoksia on havainnollistettu myös graafisesti Laukaan väkiluku ja muutokset 2014-2024 kuvi-
ossa.

Laukaan kunta

SUUNNITTELUALUEJAKO = TILASTOALUEJAKO		VÄKILUKU											Muutos
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2014-2024
SUURALUE	1 LAUKAA	18709	18865	18970	18978	18927	18903	18823	18788	18775	18762	18878	169
TILASTOALUE	101 KIRKONKYLÄ	5449	5565	5586	5619	5656	5722	5791	5749	5827	5848	5894	445
Pienalueet	1 01 001 Kk-keskusta	1550	1548	1514	1516	1503	1536	1562	1581	1627	1620	1691	141
	1 01 002 Kk-pohjoinen	1884	1943	1949	1981	1991	2005	2018	2035	2019	2008	1986	102
	1 01 003 Kk-etelä	1691	1751	1790	1800	1835	1843	1883	1815	1872	1910	1901	210
	1 01 004 Kk-Roninmäki	58	57	58	57	56	64	54	56	60	55	48	-10
	1 01 005 Kk-Asema	266	266	275	265	271	274	274	262	249	255	268	2
TILASTOALUE	102 VIHTAVUORI	2277	2305	2315	2317	2323	2345	2335	2343	2337	2360	2365	88
Pienalueet	1 02 004 Vri-keskusta	1839	1865	1861	1855	1872	1884	1893	1891	1899	1926	1920	81
	1 02 005 Vri-ympäristö	280	283	273	280	285	300	286	289	284	280	275	-5
	1 02 006 Vri-Kuhankoski	158	157	181	182	166	161	156	163	154	154	170	12
TILASTOALUE	103 LEPPÄVESI	3271	3293	3382	3409	3382	3374	3322	3349	3381	3354	3400	129
Pienalueet	1 03 006 Lsi-keskusta	2578	2594	2650	2663	2635	2642	2588	2607	2655	2638	2689	111
	1 03 007 Lsi-ympäristö	693	699	732	746	747	732	734	742	726	716	711	18
TILASTOALUE	104 LIEVESTUORE	2541	2521	2505	2475	2430	2387	2369	2357	2300	2267	2261	-280
Pienalueet	1 04 009 Lre-keskusta	2103	2081	2054	2036	2000	1967	1954	1952	1906	1876	1887	-216
	1 04 010 Lre-ympäristö	438	440	451	439	430	420	415	405	394	391	374	-64
TILASTOALUE	105 MAASEUTUALUEET	5084	5091	5085	5044	5012	4951	4913	4882	4808	4790	4795	-289
Pienalueet	1 05 011 Kuhaniemi	342	341	365	379	388	393	401	412	415	407	407	65
	1 05 012 Kärkkää	376	372	362	365	364	355	353	336	331	330	333	-43
	1 05 013 Vehniä	946	966	945	952	923	927	915	891	883	862	864	-82
	1 05 014 Valkola	448	437	430	423	422	399	402	421	422	419	418	-30
	1 05 015 Kuusa	643	631	644	628	613	604	598	588	557	564	572	-71
	1 05 016 Haapala	302	296	302	300	307	302	302	288	275	262	268	-34
	1 05 017 Äijälä	393	402	385	369	365	364	357	349	338	339	322	-71
	1 05 018 Lankamaa	251	246	238	236	236	234	226	223	211	214	206	-45
	1 05 019 Tarvaala	286	289	283	282	281	274	286	294	307	308	319	33
	1 05 020 Simuna	193	193	190	179	182	169	159	160	154	152	150	-43
	1 05 021 Vuontee	271	273	283	268	275	281	254	271	265	281	288	17
	1 05 022 Savio	276	283	300	311	309	310	319	311	307	310	304	28
	1 05 023 Metsolahti	159	155	155	155	155	152	155	157	156	155	156	-3
	1 05 024 Hoho	198	207	203	197	192	187	186	181	187	187	188	-10
MUU	Tuntematon	87	90	97	114	124	124	93	108	122	143	163	76
													Muutos
	Ikäryhmät	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2014-2024
Ikävuodet	0-14 v	4228	4284	4343	4353	4300	4283	4175	4097	4054	3989	3925	-303
Ikävuodet	15-64 v	11238	11184	11150	11025	10941	10863	10778	10756	10688	10696	10757	-481
Ikävuodet	65 v ->	3243	3397	3477	3600	3686	3757	3870	3935	4033	4077	4196	953
	%	17,3	18,0	18,3	19,0	19,5	19,9	20,6	20,9	21,5	21,7	22,2	4,9
Ikävuodet	joista yli 75 v	1237	1280	1283	1347	1330	1501	1571	1637	1737	1841	1950	713
	% yli 65 vuotta täyttäneistä	38,1	37,7	36,9	37,4	36,1	40,0	40,6	41,6	43,1	45,2	46,5	8,3
	% koko väestöstä	6,61	6,79	6,76	7,10	7,03	7,94	8,35	8,71	9,25	9,81	10,33	3,7

Lähde: Tilastokeskus, väestörakennetilasto

Suomen asukasluku oli vuoden 2024 lopussa 5,6 miljoonaa asukasta. Tilastokeskuksen tuoreimman väestöennusteen mukaan Suomen väkiluku nousi 6,5 miljoonaan henkilöön vuoteen 2070 mennessä, mikäli nettomaahanmuutto pysyisi nykyisellä tasolla. Alle 15-vuotiaiden määrä sen sijaan laskisi nykyisestä 832.000 nuoresta runsaaseen 700.000 nuoreen vuoteen 2070 mennessä.

Keski-Suomen Liiton mukaan Keski-Suomen väestömäärä vuoden 2024 lopussa oli 274.112 henkilöä. Viimeisten 20 vuoden aikana maakunnan väestö on kasvanut 3,0 prosentilla eli 8.065 henkilöllä.

Vuonna 2024 Keski-Suomen väestömäärä kasvoi verrattain paljon, 841 henkilöllä. Väestönmäärä kasvoi vahvasti jo toista vuotta peräkkäin. Taustalla oli ennätyksellisen suuri maahanmuutto Ukrainasta. Väestöään kasvatti Keski-Suomessa seitsemän kuntaa: Joutsa, Jyväskylä, Laukaa, Luhanka, Muurame, Saarijärvi ja Uurainen. Keski-Suomen väestö on keskittynyt vahvasti Jyväskylän seudulle, sillä 70 prosenttia maakunnan väestöstä asuu Jyväskylän seudulla.

Keski-Suomen väestön ikärakenne noudattelee koko maan ikärakennetta. Sen sijaan kuntien

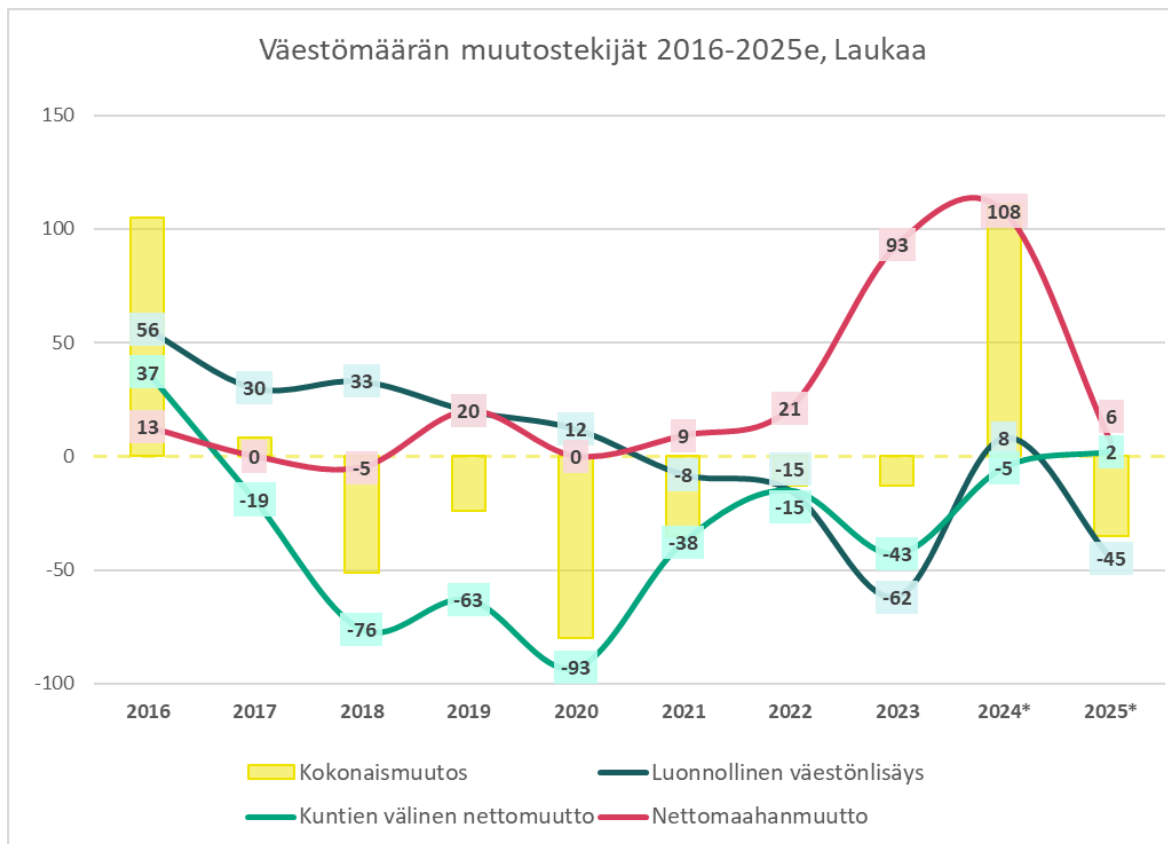
välillä erot ovat merkittäviä: vuonna 2024 lasten osuus vaihteli Luhangan 9 prosentista Uuraisten 24 prosenttiin, ja 65 vuotta täyttäneiden osuus Jyväskylän 19 prosentista Luhangan 45 prosenttiin. Keskusseudun kunnissa ikärakenne on muuta maakuntaa nuorempi.

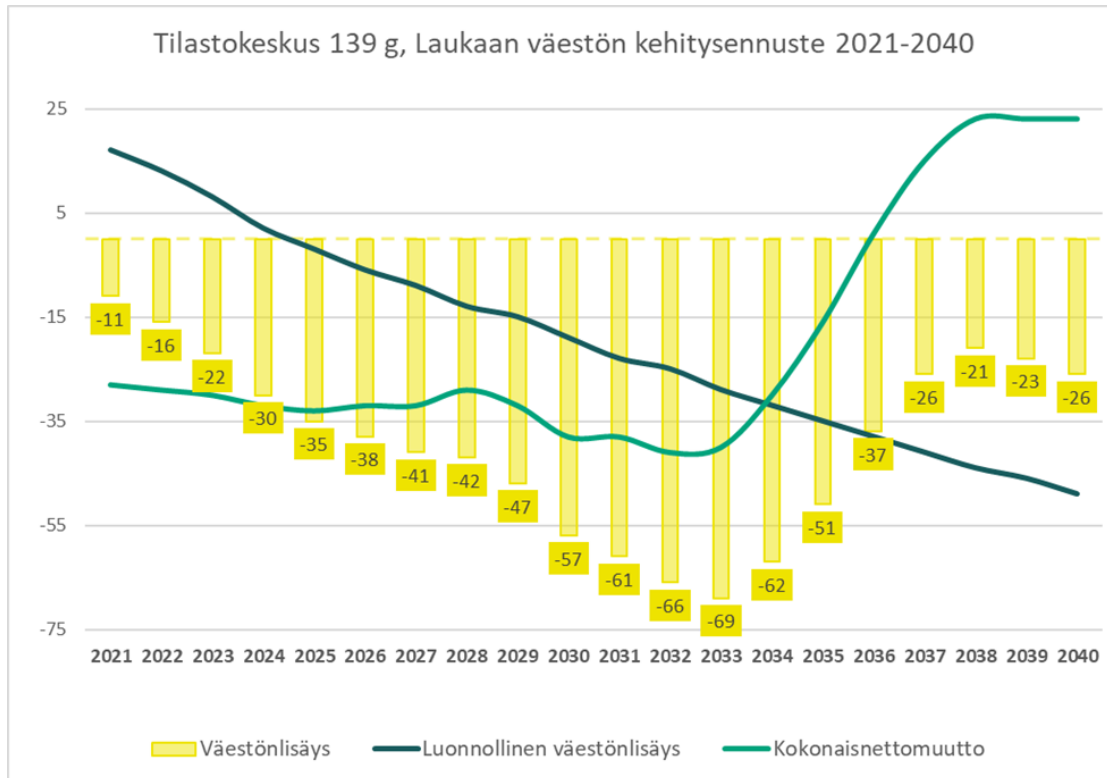
Seuraavassa kuviossa on esitetty Laukaan kunnan väkimäärän kehitys vuodesta 2016 elokuuhun 2025. Kuviosta nähdään, että kuten Suomessa yleisesti, myös Laukaassa luonnollisen väestönkasvun trendi on ollut laskeva. Poikkeuksen kuitenkin muodostaa vuosi 2024, jolloin luonnollinen väestönlisäys oli 8 asukasta. Kuluvana vuonna kuolleita on ollut 45 enemmän kuin syntyneitä enemmän.

Kuntien välisen muuttoliikkeen myötä Laukaa on saanut 2 asukasta lisää. Nettomaahanmuutto on ollut +6 asukasta. Kun Tilastokeskuksen tekemä väkiluvun korjaus +2 asukasta otetaan huomioon, Laukaan väkiluku on vähentynyt kuluvan vuoden aikana yhteensä 35 asukkaan verran.

Tilastokeskus ennakoii Laukaan asukasluvun pienenevän vuoteen 2040 mentäessä. Laukaan väestön kehityssennuste 2021-2040 kuviossa on hahmoteltu väestönlisäyksen, luonnollisen

väestönlisäyksen ja kokonaismuuton ennustetta
vuoteen 2040 saakka.

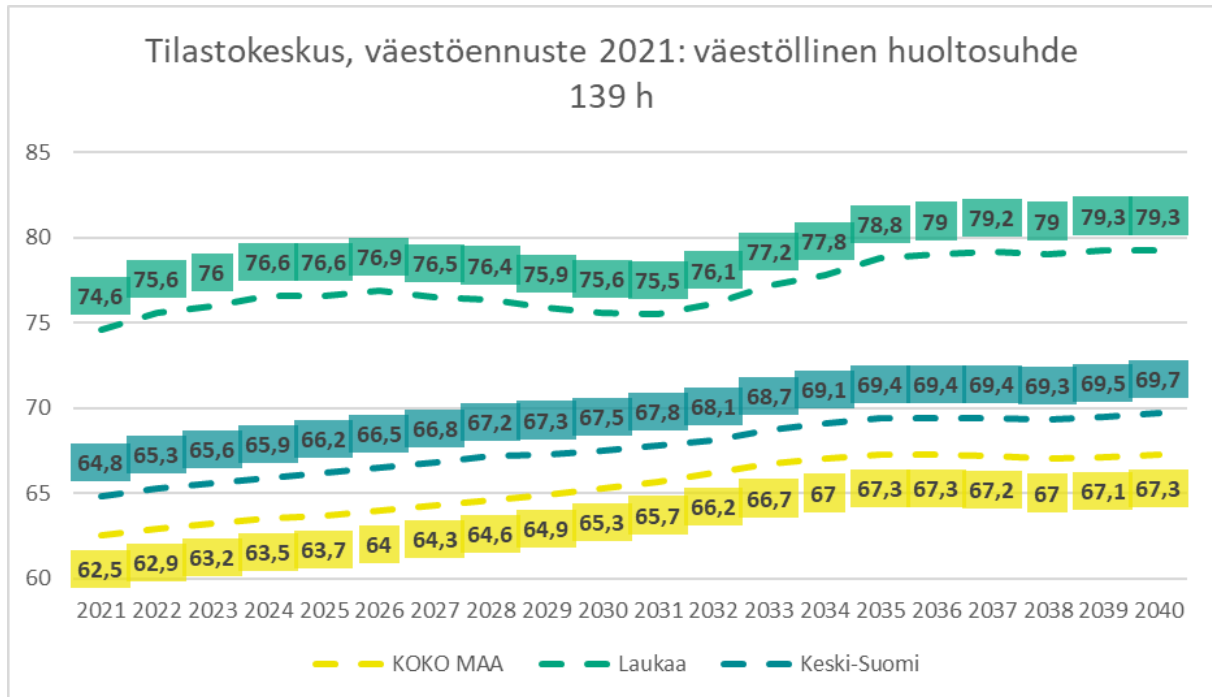
Väestöllinen huoltosuhde ilmoitetaan ei-työikäisten ja työikäisten määrien suhteena: kuinka monta ei-työikäistä kansalaista on kutakin työikäistä kohti jollakin määritellyllä alueella tai koko maassa. Väestötieteilijät laskevat suhdeluvun niin, että ei-työikäisiksi määritellään kaikki alle 15-vuotiaat ja yli 64-vuotiaat. Työikäisiä ovat loput eli näiden rajojen väliin sijoittuvat. Kyse on siis lähinnä väestön ikärakenteen ja sen muutosten kuvaamisesta.

Laukaan väestöllinen huoltosuhde oli vuonna 2024 75,5, kun se koko maata tarkasteltaessa oli 61,6 ja Keski-Suomea tarkasteltaessa 64,6. Laukaan väestöllisen huoltosuhteen ennakoidaan pysyvän huomattavasti Keski-Suomen ja koko Suomen huoltosuhdetta korkeammalla tasolla. Huol-

tosuhteen on ennakoitu kasvavan lähes kahdeksaankymmeneen tarkastelujakson päättyessä 2040.

Tilastokeskuksen mukaan Työikäisen (15–64-vuotiaiden) väestön määrä oli Suomessa suurimmillaan vuonna 2009, jolloin heitä oli maassamme 3,55 miljoonaa henkilöä. Vuosien 2010–2020 aikana työikäisten määrä on vähentynyt 136.000 henkilöllä. Seuraavan kahden vuosikymmenen vuoden aikana työikäisen väestön ennustetaan vähenevän hitaammin eli 76.000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä.

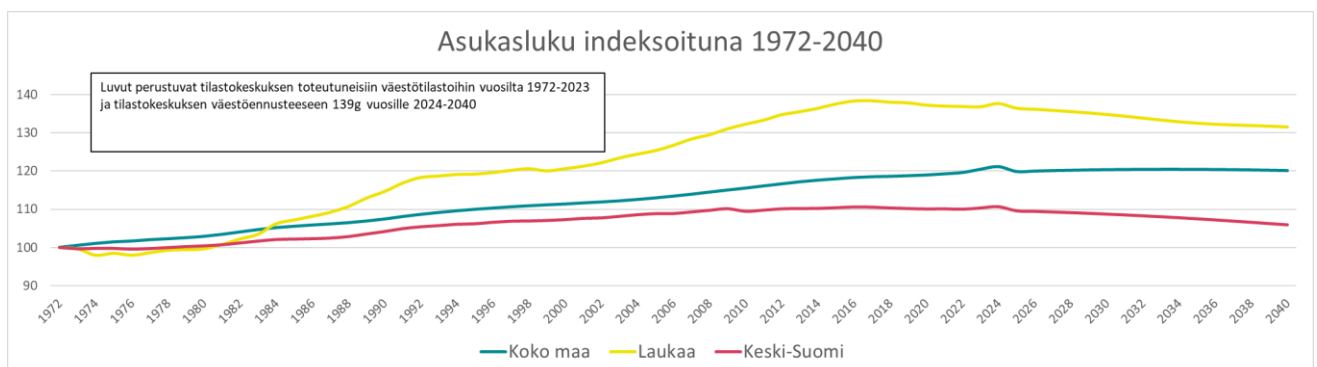
Seuraavassa Tilastokeskuksen väestöennusteeseen 2021 pohjautuvassa kuvassa on hahmotettu Laukaan huoltosuhteen kehitysarviota suhteessa Keski-Suomen ja Suomen huoltosuhteen kehitykseen.

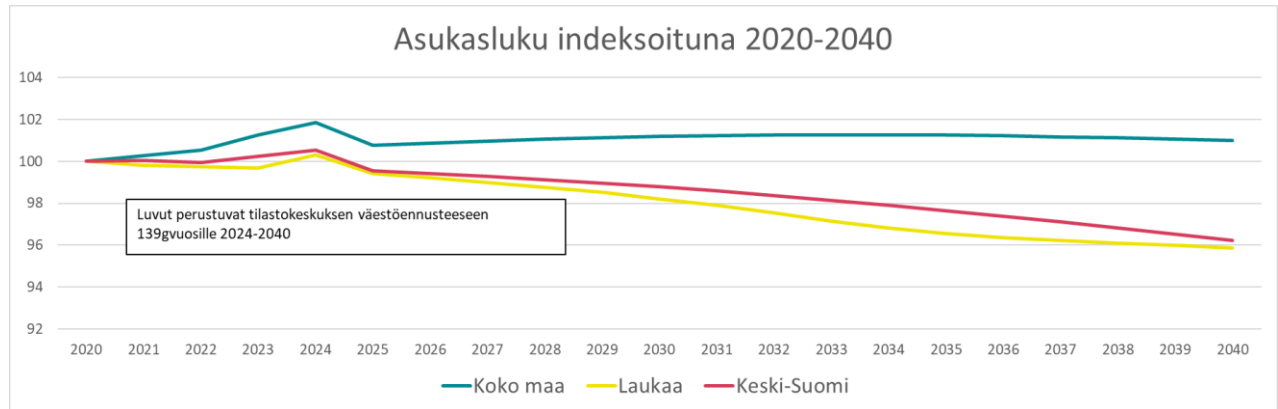

Väestöennusteeseen perustuva väestöllisen huoltosuhteen kehitys 2021-2040

Seuraavissa kuvioissa on esitetty Laukaan, Keski-Suomen ja koko maan asukasluvun indeksoitu kehitys vuosina 1972-2040 ja 2020-2040. Molempien kuvaajien ennustetiedot vuodesta 2025 alkaen ovat tilastokeskuksen väestöennusteen mukaisia. Kuvaajat havainnollistavat, että pitkällä ai-

kavälillä tarkasteltuna Laukaan väkiluku on edelleen suhteellisesti kasvanut vertailussa parhaiten, vaikka vuosina 2020-2040 asukasluku laskee vertailussa suhteellisesti eniten.

Laukaan uudessa kuntastrategiassa ei ole erillistä tavoitetta väestönkasvulle. Laukaan kunnassa väestönkasvusta huolehditaan muun muassa aktiivisella maankäyttö- ja elinkeinopolitiikalla. Vuoden

2026 talousarviossa väestön määräksi on arvioitu 18.702 henkilöä, joka vastaa Tilastokeskuksen väestöennusteen asukasmääräarviota.

1.2.4 Työpaikat ja työssäkäynti

Seuraavassa taulukossa on esitetty toimialatilastot niin työpaikkojen kuin työssäkäynnin mukaan, sekä työvoimatilasto. Tilastokeskuksen tuoreimman työssäkäyntitilaston 2023 mukaan Laukaassa oli 5.286 työpaikkaa ja työpaikkaomavaraisuus on 69,79 prosenttia. Toimialoja oli luokiteltu yhteensä 21, joista terveys- ja sosiaalipalvelut työllistivät eniten, yhteensä 1.216 henkilöä. Muista toimialoista teollisuus tarjosi 838 työpaikkaa, tukku- ja vähittäiskauppa 643 ja rakentaminen 484.

Viisi suurinta toimialaa, joilla laukaalaiset työskentelevät, ovat terveys- ja sosiaalipalvelut (1.505

henkilöä), teollisuus (1.125 henkilöä), tukku- ja vähittäiskauppa (840 henkilöä), rakentaminen (739 henkilöä) ja koulutus (538 henkilöä).

Vuonna 2023 Laukaassa oli 8.522 työvoimaan kuuluvaa asukasta. Työllinen työvoima oli 7.574 henkilöä, joka oli 131 henkilöä vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Koko Laukaan väestöstä työllisten osuus oli 40,4 prosenttia. Seuraavassa taulukossa on esitetty Laukaan työpaikat ja niiden kehitys 2010-2023 toimialoittain, työllinen työvoima toimialoittain ja työvoimatilaston mukaiset ja-kaumat.

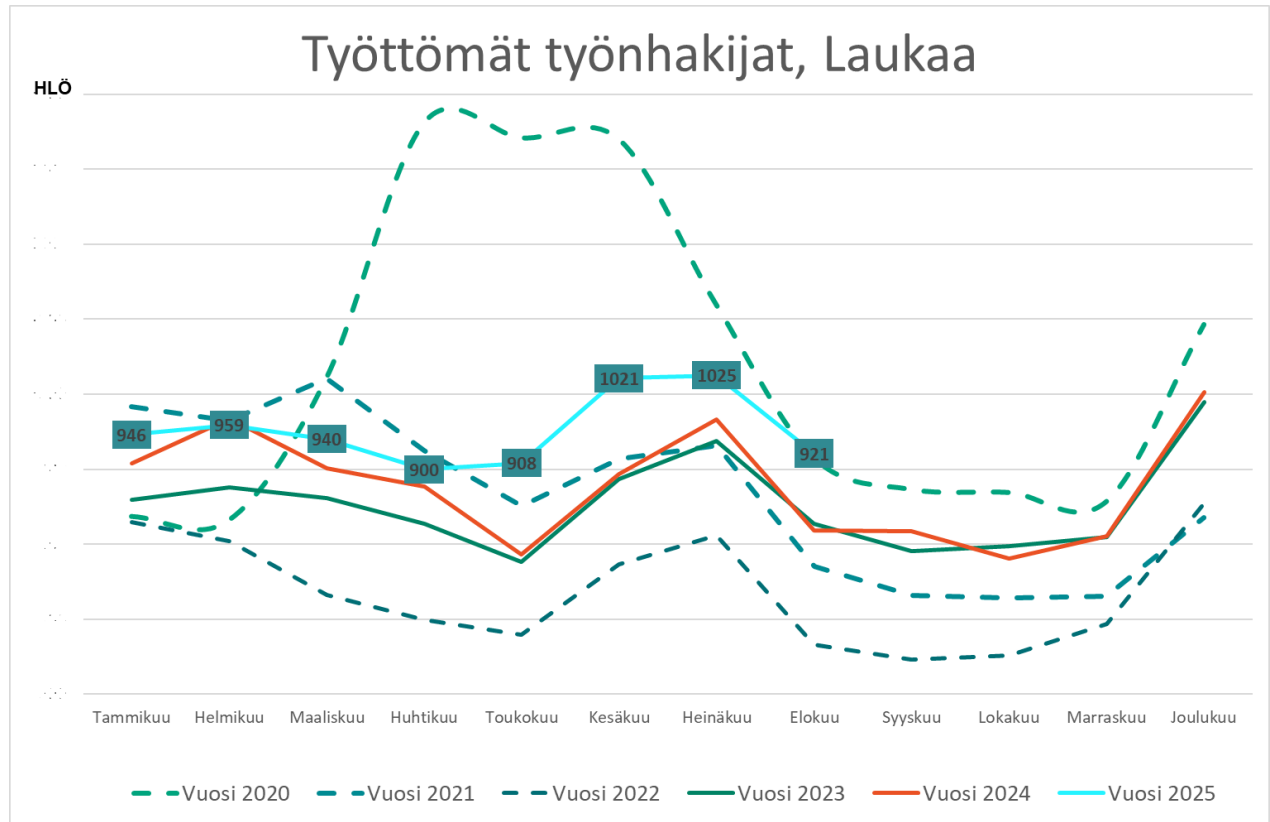
Laukaan kunta

TYÖPAIKAT 31.12. (115h_2023)														
Asukasluku	18142	18286	18481	18588	18709	18865	18970	18978	18927	18903	18823	18788	18775	18762
Toimiala	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	317	294	279	267	259	255	247	238	226	218	209	219	221	219
B Kaivostoiminta ja louhinta	13	13	13	11	6	6	5	5	5	5	3	3	2	0
C Teollisuus	1047	1036	927	877	892	888	881	953	951	913	846	868	885	838
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	6	8	9	12	9	13	14	11	11	15	9	9	7	10
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ym.	26	28	25	27	22	25	24	29	27	30	27	24	63	60
F Rakentaminen	449	457	429	450	455	479	465	500	509	556	506	518	517	484
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen korjaus	616	585	618	595	624	578	643	659	646	658	666	619	615	643
H Kuljetus ja varastointi	406	418	434	451	439	409	439	461	460	349	355	347	361	346
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	215	230	212	219	205	194	180	173	190	175	139	180	169	195
J Informaatio ja viestintä	12	14	26	24	25	22	26	18	17	28	24	24	16	20
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	37	37	30	29	20	16	14	14	8	10	10	12	10	9
L Kiinteistöalan toiminta	32	28	31	30	35	28	29	24	19	23	24	24	29	21
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	204	180	189	195	192	203	210	196	176	150	145	140	200	136
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	268	310	302	329	323	313	323	345	366	371	295	300	320	291
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus	230	145	167	185	178	195	190	190	174	208	128	107	83	73
P Koulutus	427	403	420	417	382	371	379	384	391	392	407	417	444	453
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	1041	1108	1088	1011	1018	1012	1057	1101	1120	1025	1055	1131	1171	1216
R Taiteet, viihde ja virkistys	44	49	51	46	40	43	47	54	50	48	49	47	64	55
S Muu palvelutoiminta	125	126	129	133	127	116	117	125	113	122	116	110	119	117
T Kotitalouksien toiminta työnantajina	4	5	7	38	41	48	59	52	67	26	38	27	23	21
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X Toimiala tuntematon	101	111	122	104	106	110	92	107	128	118	99	100	93	79
YHTEENSÄ	5620	5585	5508	5450	5398	5324	5441	5639	5654	5440	5150	5226	5412	5286
TYÖLLINEN TYÖVOIMA 31.12. (115i_2023)														
Toimiala	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	315	301	296	275	262	252	252	242	242	233	212	221	215	209
B Kaivostoiminta ja louhinta	24	24	23	19	15	15	11	12	16	12	12	16	8	8
C Teollisuus	1487	1423	1369	1227	1216	1180	1193	1245	1213	1210	1156	1238	1185	1125
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	34	39	40	45	38	41	40	38	34	38	39	38	35	31
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ym.	43	49	50	49	48	49	45	43	45	46	42	56	70	72
F Rakentaminen	680	715	669	685	680	677	762	769	782	773	763	783	817	739
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen korjaus	772	814	800	806	764	779	792	827	858	840	830	813	809	840
H Kuljetus ja varastointi	382	392	389	375	369	378	397	403	423	419	366	368	378	362
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	244	273	254	249	238	222	248	251	255	243	200	223	208	209
J Informaatio ja viestintä	186	182	175	172	169	175	180	178	172	199	196	212	235	225
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	76	79	78	73	70	65	63	60	52	55	56	56	58	57
L Kiinteistöalan toiminta	75	67	68	68	69	68	75	76	62	60	65	70	68	68
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	358	366	371	348	360	371	366	380	371	370	376	370	416	387
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	379	407	418	424	435	424	432	470	472	467	417	437	466	432
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus	370	376	362	347	351	351	324	330	322	352	326	327	339	346
P Koulutus	531	542	574	523	513	527	525	523	528	531	543	566	577	538
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	1251	1312	1291	1285	1282	1295	1324	1343	1387	1352	1385	1430	1418	1505
R Taiteet, viihde ja virkistys	79	70	79	82	70	62	64	74	79	86	76	82	91	94
S Muu palvelutoiminta	197	203	190	186	202	199	187	179	172	172	176	185	195	199
T Kotitalouksien toiminta työnantajina	3	3	8	38	41	34	48	39	40	25	37	28	24	20
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X Toimiala tuntematon	101	111	122	105	106	110	92	107	128	118	99	100	93	79
YHTEENSÄ	7587	7748	7626	7381	7298	7274	7420	7589	7653	7601	7372	7619	7705	7545
TYÖVOIMATILASTO 31.12. (115b_2023)														
Asukasluku	18142	18286	18481	18588	18709	18865	18970	18978	18927	18903	18823	18788	18775	18762
Työvoima, henkilöä	8561	8664	8678	8622	8634	8592	8598	8518	8567	8497	8460	8460	8536	8522
Työlliset, henkilöä	7587	7748	7626	7381	7298	7274	7420	7589	7653	7601	7372	7619	7705	7574
Työttömät, henkilöä	974	916	1052	1241	1336	1318	1178	929	914	896	1088	841	831	977
Työvoiman ulkopuolella, henkilöä	9581	9622	9803	9966	10075	10237	10372	10460	10360	10406	10363	10328	10239	10240
Työvoima / asukasluku %	47,19	47,38	46,96	46,38	46,15	45,54	45,32	44,88	45,26	44,95	44,95	45,03	45,46	45,42
Työpaikat / työllinen työvoima %	74,07	72,08	72,23	73,84	73,97	73,19	73,33	74,30	73,88	71,57	69,86	68,59	70,24	69,79

ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan elokuun 2025 lopussa Keski-Suomessa oli yhteensä 16.934 työtöntä työnhakijaa. Se on 1.356 eli 8,7 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin, mutta 1.788 henkilöä vähemmän kuin kuukausi aikaisemmin. Työttömien työnhakijoiden osuus maakunnan työvoimasta oli elokuun lopussa 13,4 prosenttia ja Laukaassa 10,8 prosent-

tia. Laukaassa oli yhteensä 921 työtöntä työnhakijaa. Seuraavassa kuviossa on esitetty työttömien työnhakijoiden määrän vaihtelut vuodesta 2020 vuoden 2025 elokuulle.

Työllisyyskatsauksen mukaan Keski-Suomen työttömien ja lomautettujen määrä nousi vuoden takaiseen verrattuna. Myös pitkäaikaistyöttömiä oli edellistä vuotta enemmän. Uusia työpaikkoja oli vähemmän kuin vuosi sitten.

Lähde: Keski-Suomen työllisyyskatsaus, elokuu 2025

1.3 Talousarvion 2026 laatiminen

1.3.1 Laukaan kuntastrategia

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa. Laukaan kunnanvaltuusto hyväksyi 6.6.2022 § 24 kuntastrategian vuosille 2022-2030.

Strategia määriteltiin rullaavaksi, ja uuden valtuuston aloitettua toimintansa strategia päivitetään ja painotuksia muutetaan. Strategian päivitystä käsitellään kunnanhallituksessa 27.10.2025.

Strategian pääperiaatteet ja kärkiteemat säilyvät tämänhetkisen valmistelutilanteen tiedon mukaan

samankaltaisina. Koska kunta painui vuoden 2024 lopussa alijäämäiseksi, kuntatalouden tasapaino ja toiminta resurssien puitteissa on nostettu strategiassa voimakkaasti esille.

Strategia rakentuu kolmen pääperiaatteen varaan, jotka kuvaavat tavoiteltavaa toimintakulttuuria Laukaan kunnassa. Nämä kolme "peetä" ovat 1) positiivisesti ja 2) palvelen 3) pidemmälle. Periaatteet on kuvattu tarkemmin seuraavassa kuvassa.

STRATEGIAMME

kolme toimintaperiaatetta

POSITIIVISESTI

Toimimme ja puhumme kannustavasti. Viestimme vahvuuksistamme aktiivisesti. Ratkaisemme ongelmia rakentavasti.

Tavoitteemme on, että laukaalaiset onnistumiset huomataan ja jokainen ihminen kohdataan sydämellä.

PALVELLEN

Meillä on kuuntelemisen, kehittämisen ja parantamisen palvelukulttuuri. Etsimme asiakasta palvelevia ratkaisuja resurssien puitteissa.

Tavoitteemme on tarjota asukkaillemme sujuvat ja kestävät arjen kuntapalvelut.

PIDEMMÄLLE

Näemme mahdollisuuksia ja etsimme uusia ratkaisuja. Teemme vastuullisia ja tulevaisuuskestäviä päätöksiä laukaalaisten hyväksi.

Tavoitteemme on säilyttää itsenäinen Laukaa, jonka talous on tasapainossa.

Periaatteiden lisäksi strategiassa on kolme keskeistä kärkiteemaa, jotka ovat 1) asukas, 2) henkilöstö ja 3) yrittäjät. Kullekin kärkiteemalle on asetettu kolme strategista tavoitetta sekä kuvattu tavoiteltua toimintakulttuuria kunkin kärkiteeman näkökulmasta. Strategisille tavoitteille on asetettu mittarit, joiden toteutumista seurataan strategia-kaudella.

Talousarvio kytkeytyy vahvasti kuntastrategiaan sekä taloussuunnittelun että toiminnallisten kehittämistavoitteiden kautta. Kunnan heikko talustilanne pakottaa ottamaan huomioon strategisen tavoitteen taseen ylijäämästä. Taseeseen tilinpäätöksessä 2024 kertyvien alijäämien kattaminen on

paitsi lakisääteinen velvoite myös kuntastrategian mukainen tavoite. Talousarvio ja -suunnitelma perustuvat ensisijaisesti tälle strategian taloustavoitteelle.

Palvelualueiden toimintasuunnitelmien yhteydessä on palvelualueiden toiminnalliset tavoitteet, jotka kytkeytyvät vahvasti kuntastrategiaan. Tavoitteenasettelussa kuvataan, miten tavoite edistää kuntastrategiaa. Näin toiminnalliset tavoitteet ja kehittäminen kytkeytyy strategiaan ja varmistetaan, että talousarvio on strategianmukainen.

1.3.2 Riskien arviointi

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esihenkilöt pyrkivät varmistamaan, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lainsäädäntöä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan, ja kunnan omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta on toiminnan jatkuvaa ja jokapäiväistä ohjausta ja johtamista. Sisäisen valvonnan tulee kattaa kunnan ja

kuntakonsernin oman toiminnan lisäksi myös toiminta, josta kunta vastaa lainsäädännön, omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden tai sopimusten nojalla. Hyvin järjestetyssä hallinnossa sisäinen valvonta ja riskienhallinta toteutuvat osana päivittäistehtäviä ja toimintaprosesseja.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta

sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riski on vaaratilanteen aiheuttamien vahinkojen vakavuuden ja todennäköisyyden yhdistelmä. Riski kuvaa vaaran suuruutta.

Kunnanvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kunnanhallitus huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnan hallintoa, talouden hoitoa sekä muuta toimintaa johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnanjohtaja. Operatiivinen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on siten osa hallitukselle ja kunnanjohtajalle säädettyä hallinnon ja taloudenhoidon tehtävää. Koko kuntakonsernia tarkasteltaessa konserni johto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä (Kuntalaki 25 a §.) Kunnan konserniyhteisöissä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat näiden yhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle yhteisöjä koskevien säännösten mukaisesti.

Talousarvion valmistelun yhteydessä palvelualueet ovat analysoineet toimintaympäristön muutoksia, tunnistaneet tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioineet niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä. Tämän pohjalta talousarviossa esitetään kuvaus kunkin palvelualueen toiminnan ja talouden kannalta merkittävimmistä riskeistä sekä keinoista, joilla riskejä hallitaan. Lisäksi kuvataan palvelualueen sisäisen valvonnan järjestäminen ja toimintamallit. Tilinpäätöksen yhteydessä toimintakertomuksessa kuvataan kunnan ja kuntakonsernin toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja, sekä annetaan tietoja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisistä johtopäätöksistä.

Strategiset riskit liittyvät pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin ja niihin kohdistuviin epävarmuustekijöihin. Talouden tasapainoon ja alijäämän kattamiseen liittyy strategiseksi luokiteltava riski. Ulkoiset tekijät ovat viime aikoina heikentäneet Laukaan kunnan talouden tilannetta: Sote-uudistuksen seurauksena valtionosuudet pienenevät. TE-uudistuksen myötä kuntien lisääntyvien

TE-menojen ja tulojen välillä on 80 miljoonan euron ero. Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaan korkotaso kohosi. Lisäksi TE-uudistuksen myötä kunnan talous muuttui suhdanneherkemmäksi kuntien laajenevien työllisyyspalvelutehtävien menojen, että laajentuvan etuuksien maksuvastuun takia. Riski sille, että ulkoisten tekijöiden muutosten seurauksena kunnan taloussuunnitteluvuosien tulos ennakoitaan väärin ja taloudellinen tavoite jää saavuttamatta, on olemassa. Riskiä hallitaan aktiivisella talouden seurannalla ja nopealla reagoinnilla. Taloustilanteesta raportoidaan kunnanhallitukselle vuosikellon mukaisesti.

Lainsäädännön uudistuksiin kunnilla on rajallinen mahdollisuus vaikuttaa lausuntojen avulla. Uudistuksilla voi kuitenkin olla merkittävä vaikutus kunnan talouteen. Vaikutukset voivat olla kunnan kannalta positiivisia tai negatiivisia. Laukaan kunnalle viime vuosien vaikutukset ovat olleet hyvin negatiivisia. Valtionosuusuudistuksen myötä kunnalle odotetaan saatavan lisää tuloja. Valtionosuusuudistuksen siirtyminen tai kokonaan toteutumatta jääminen on kunnan taloudelle epäedullista.

Talouden tasapainottamiseksi on laadittu tasapainottamisohjelma, jolla pyritään 5,9 miljoonan euron vuosittaisiin pysyväisluonteisiin säästöihin. Talousarvion 2026 valmistelun yhteydessä on todettu, että toimintaympäristön muutosten vuoksi voimassaolevan tasapainottamisohjelman toimenpiteet eivät ole riittävät talouden saamiseksi tasapainoon kuntalain edellyttämässä määräajassa. Tämän vuoksi on käynnistetty uusi tasapainottamisohjelma, jossa vuosittainen sopeutus-tarve on noin 1,5-2 miljoonaa euroa.

Tasapainottamisohjelmien toimenpiteiden toteutuksen ja sitä kautta säästöjen syntyymiseen liittyy riskejä. Kuntalain mukainen talouden tasapainottaminen vuoteen 2029 mennessä vaatii riskitason nostamista, ja palvelutason heikentämistä. Riskejä hillitään aktiivisella seurannalla ja raportoinnilla koko kunnan tasolla.

Sote-kiinteistöjen omistamiseen liittyy riski vuokratulojen menettämisestä vuokrasuhteen mahdollisesti päättyessä. Käyttämättömiin kiinteistöihin

sisältyy riski tasearvojen alaskirjauksesta ja purkukustannuksista. Sote-kiinteistöihin voi kohdistua myös investointikustannuksia korjaustarpeiden vuoksi.

Laukaan kunnan lainakanta oli tilinpäätöksen 2024 yhteydessä 109,1 miljoonaa euroa. Kunnan lainakanta on kasvanut laajan investointiohjelman myötä. Lainamäärään liittyy erilaisia riskejä, joista olennaisimpana korkokustannusriski. Vuosien 2022-2023 aikana korkotaso on noussut nopeasti ja korkoriski on realisoitunut. Vuoden 2025 aikana korkotaso on laskenut, ja korkotaso on päätynyt noin kahden prosentin tasolle. Laukaan kunnan lainasalkku on painottunut lyhytaikaiseen rahoitukseen pitkään jatkuneesta matalien korkojen markkinatilanteesta johtuen. Viime vuosien aikana lyhytaikaista rahoitusta on siirretty pitkäaikaisempiin sopimuksiin.

Korkoriskien suojaamiseksi kunnanhallitus hyväksyi lainasalkun korkosuoja politiikan 31.8.2015 § 181. Korkosuoja politiikan mukaisesti lainasalkusta on suojattu noin 18 prosenttia. Kesällä 2025 korkosuojaus tehtiin muutoksia siten, että suojausaste on muutaman vuoden pienempi. Korkosuojausasteen pienentäminen vähentää korkokuluja taloussuunnittelukaudella.

Vuonna 2023 on päivitetty kunnan varainhoitopolitiikka sekä takaus- ja antolainapolitiikka, jotka ohjaavat myös rahoitusasioihin liittyvää riskienhallintaa. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä kunnan antolainojen määrä oli 18,3 miljoonaa euroa. Suurimmat antolainat ovat konsernin sisäisiä rahoitusjärjestelyjä, eli 15,3 miljoonan euron antolaina Laukaan Vesihuolto Oy:lle ja 2,9 miljoonan euron

antolaina Laukaan Vuokratodit Oy:lle. Edellä mainittujen lisäksi Laukaan kunnalla on yksittäisiä EU-rahoitteisten hankkeiden välirahoituslainoja paikallisille yhdistykselle. Antolainojen myöntämiseen liittyy tapauskohtainen harkinta sisältäen riskinäkökulman huomioimisen.

Kunta on myöntänyt takauksia. Kunnan myöntämä takaus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää takausta, jos takaukseen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Vastavakuuksien ei tarvitse kattaa koko takaukseen liittyvää riskiä vaan riittää, että ne kattavat kunnan riskien näkökulmasta riittävän osan. Tilinpäätöksen 2024 myönnettyjen takauksien yhteenlaskettu määrä oli 20,9 miljoonaa euroa. Takauksiin liittyvä riski huomioidaan takauksen antamista harkittaessa. Annettuja takauksia koskevien lainojen hoitamista seurataan.

Tehtävien häiriöttömään toimintaan kohdistuu tällä hetkellä normaalia enemmän ulkoista uhkaa esimerkiksi hybridi-vaikuttamisen seurauksena. Mahdolliset maailmanpolitiikan ja turvallisuustilanteen muutokset voivat heijastua Suomen talouteen ja turvallisuustilanteeseen.

Ulkoiset tietoturvat ja inhimilliset virheet tunnistetaan riskeiksi tietoturvan osalta. Riskiä hallitaan ajantasaisilla järjestelmillä ja järjestelmien päivityksillä, henkilöstön kouluttamisella ja asianmukaisilla käyttöoikeuksilla.

Näiden edellä kuvattujen koko kuntaa koskevien riskien lisäksi tulosityksiköt analysoivat toimintaansa koskevia riskejä kappaleessa 3 tarkemmalla tasolla.

1.3.3 Taloussuunnitteluprosessi

Vuoden 2026 talousarvio on laadittu vuoden 2024 tilinpäätöksen, vuoden 2025 muutetun talousarvion ja taloussuunnitelmakautta koskevien taloussuunnitelmien perusteella. Kunnanhallitus antoi talousarvion laadintaohjeen kokouksessaan 26.5.2025 § 137. Raamin antamisen jälkeen valtiopuolustuslain mukaisesti tapahtui muutos, jonka

vuoksi raamia oli tarpeen päivittää. Kunnanhallitus päivitti raamia kokouksessaan 16.6.2025 § 168.

Elokuussa lautakunnilla oli mahdollisuus antaa esitykset talousarvioketjuun muutostarpeista. Lautakunnat ovat käsitelleet talousarviota raamia kokouksissaan. Lautakunnat eivät esitä muutosta

raamiin. Konsernipalveluiden osalta ei myöskään esitetä muutosta raamiin. Raamiin pääseminen edellyttää kuitenkin merkittäviä sopeutustoimenpiteitä talouden tasapainon saamiseksi. Yhteistointaneuvottelut raamiin pääsemiseksi on toteutettu, ja ne ovat päättyneet ja syyskuun lopussa.

Kunnanhallitus hyväksyi raamin päivityksen kokouksessaan 8.9.2025 § 210. Talousarvioraamin taustaoletuksiin oli tullut tarkennuksia muun mu-

assa verotuloennusteen heikkenemisen muodossa. Toimintakate 59.363.600 euroa säilyi kuntatasolla samana.

Talousarvion hyväksymisen jälkeen kunnanhallitus ja lautakunnat vahvistavat talousarvion määrärahoihin perustuvat oman palvelualueensa käyttösunnitelmat tammikuun loppuun mennessä. Talousarvion vuosikellossa on huomioitu myös talousarviosta viestiminen kuntalaisille, esihenkilöille, henkilöstölle ja yrittäjille.

1.3.4 Keskeisiä tapahtumia ja painopistealueita vuodelle 2026

Laukaan kunnan vuosi 2026 on monelta osin toiminnan uudelleenrakentamisen ja uusien toimintakäytäntöjen kehittämisen ja vakiinnuttamisen aikaa. Talouden epätasapaino määrittää talousarviovuonna merkittävästi toiminnan painopistealueita. Talouden tasapainottamispyrkimys onkin kaikkea kunnan toimintaa läpileikkaava teema vuonna 2026.

Uusi valtuusto aloitti nelivuotiskautensa 1.6.2025 ja valtuuston perehdyttäminen jatkuu edelleen vuoden 2026 puolella. Kuntastrategia päivitetään syksyllä 2025 ja kunnan hallintosääntö uudistetaan vuoden 2026 alussa.

Syksyn 2025 yhteistointaneuvotteluiden jälkeen henkilöstömäärä on vähentynyt merkittävästi erityisesti konsernipalveluissa. Tämä vaikuttaa jäljelle olevan henkilöstön tehtäväkuviin ja koko organisaation toimintaprosesseihin. Toimintayksiköiden ja tulospaikkojen esihenkilöt ovat avainrooleissa uusien toimintatapojen rakentamisessa ja vakiinnuttamisessa. Digitalisaation keinoja pyritään järjestelmällisesti lisäämään työtä helpottamaan ja tehostamaan sekä kuntalaisten asiointia helpottamaan.

Jo aiemmin talouden sopeuttamistarpeen vuoksi päätettyjen organisaatiomuutosten myötä teknisten palveluiden henkilöstö siirrettiin uuteen tukipalveluyhtiöön 1.4.2025 ja hallinto-henkilöstö- ja talouspalveluita tekevä henkilöstö koottiin konsernipalveluiden yhteisiin palveluihin 1.8.2025 alkaen. Elinkeinopalveluihin puolestaan koottiin kunnan kehitystä ja elinvoimaa tukevat palvelut. Vuosi 2026 tulee olemaan näissä yksiköissä edelleen uusien toimintatapojen rakentamisen ja toiminnan vakiinnuttamisen aikaa.

Talouden tasapainottamisen edistyminen ja onnistuminen ovat tärkeimpiä seurattavia mittareita, minkä lisäksi toimintaympäristön muutoksia on seurattava talouskehityksen näkökulmasta erityisen tarkasti. Laukaa on väestökehitykseltään haastavassa tilanteessa, jossa väestömäärä on hienoisessa laskussa. Väestönkasvun mahdollisuuksia olisi uudisrakentamisen mahdollistamisen kautta, mutta uusi väestönkasvu voi herkästi laukaista investointitarpeita palveluverkossa, minkä vuoksi väestönkasvu on tärkeä pystyä ennakoimaan ja sen vaikutuksia hallitsemaan mahdollisimman tarkasti. Vuoden 2026 talousarvioon on sisällytetty määrärahavaraus maankäyttö- ja asu-mispoliittisen ohjelman laadintaan sekä Vihtavuoren alueen kaavoituksen edistämiseen. Kunnan kehityksen turvaamiseksi harkittu asukasmäärän lisäämispyrkimys on tulevien vuosien menestyksen kannalta keskeistä.

Vuonna 2026 tehdään lisäksi myös konkreettisia investointeja kunnan kasvuun ja elinvoimaan: Kauhankosken kevyenliikenteenväylän rakentaminen aloitetaan, jotta lähivuosina voidaan avata asuin-alue rakentamiseen. Laajalahden kadut rakennetaan loppuun, ja alueelle saadaan lisää tontteja myytäväksi.

Muita keskeisiä toimia vuonna 2026 on kuntakonsernirakenteen kehittäminen sekä sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen valmistautuminen. Ruokapalvelukeskusinvestoinnin edistämistä jatketaan ja hanketta ryhdytään toteuttamaan heti, mikäli päätös saa hallinto-oikeudessa lainvoiman.

Kunnan omien tasapainottamistoimien lisäksi Laukaan kunnan talouden kannalta ratkaisevaa on,

miten ja milloin valtion valmisteleva peruspalveluiden valtionosuusuudistus toteutuu. Valtionosuusuudistuksen oli määrä astua voimaan vuoden 2026 alussa, mutta valtiovarainministeriö tiedotti 21.10.2024, että uudistus viivästyy vuodelle ja tulee voimaan vasta 2027 alussa. Marraskuun loppupuolella saatiin tieto, että hallitus ei ole päässyt sopuun valtionosuusuudistuksesta, eikä kokonaisuus etene tällä kaudella.

Uudistuksen kuntakohtaisista vaikutuksista ei ole tarkkoja tietoja, mutta ennakkotietojen perusteella uudistuksen tavoitteet huomioiden Laukaan kaltaisen kunnan oletetaan hyötyvän uudistuksesta taloudellisesti. Uudistuksen valmistelun tii-

vis seuranta ja siihen vaikuttaminen kaikilla mahdollisilla foorumeilla sekä päätöksen vaikutusten kunnan talouteen analysointi ja huomioiminen ovat kunnan talouden ja tulevaisuuden näkökulmasta vuoden 2026 keskeisiä toimia.

Kuntien vastuulle 1.1.2025 siirtyneet työllisyyspalvelut järjestetään Laukaan osalta Pohjoisen Keski-Suomen työllisyyspalveluissa. Vuoden 2026 aikana jatketaan edelleen myös työllisyysalueen ja sen kuntien välisen yhteistyön rakentamista.

Sivistystoimessa jatkuu 1.8.2025 alkaen uudistuneen oppimisen tuen lainsäädännön toimeenpano. Hirviareenan toimintaa kehittämällä pyritään saamaan hallista mahdollisimman suuri tuotto kattamaan osaa sen kustannuksista.

1.3.5 Talouden tasapainottaminen

Valtuusto hyväksyi Laukaan kunnan ensimmäisen tasapainottamisohjelman 25.9.2023 § 37.

Toimintaympäristön muutosten vuoksi ensimmäinen tasapainottamisohjelma ei riitä kattamaan kertynyttä alijäämää vuoden 2029 loppuun mennessä. Lisäksi tehdyn arvion mukaan n. 0,8-0,9 miljoonan euron osuus vuoden 2023 suunnitelluista sopeutuksista ei tule toteutumaan:

- Ruokapalvelukeskusinvestoinnin viivästyminen hallintovalituksen vuoksi
- Poissaolojen vähentämiselle ja työtehon nostamiselle arvioitu aiemmassa sopeuttamisohjelmassa suurempi vaikutus kuin todellisuudessa saavutetaan
- Varhaiskasvatuksen kerhotoiminnan lakkauttaminen johti osallistumisasteen kasvuun varhaiskasvatuksen peruspalveluissa, perhevapaauudistus on osaltaan lisännyt lasten osallistumista varhaiskasvatukseen
- Työterveyshuollon kilpailutus säästötoimena ei ole onnistunut samanaikaisen hintojen nousun vuoksi

Kunnanhallitus päätti 16.6.2025 § 169 käynnistää talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027-2029 valmistelun tueksi tasapainottamisohjelma 2.0 valmistelun. Kunnanhallitus toimii tasapainottamisohjelman valmistelevana työryhmänä. Vuo-

sittaisen sopeutustarpeen arvioitiin tasapainottamisohjelman käynnistämisvaiheessa olevan noin 3,1-3,4 miljoonaa euroa.

Kunnanhallitus 11.8.2025 § 200 päätti käynnistää koko Laukaan kunnan henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut talouden tasapainottamisohjelman 2.0 laatimiseksi ja talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027-2029 edellyttämien henkilöstövähennysten löytämiseksi. Yhteistoimintaneuvottelut aloitettiin 18.8.2025, ja ne saatiin päätökseen 29.9.2025. Kunnanhallitus hyväksyi yhteistoimintaneuvottelujen lopputuleman toimeenpantavaksi ja talousarviovalmistelun pohjaksi kokouksessaan 6.10.2025.

Tasapainottamisohjelman ja talousarviovalmistelun aikana talouden sopeuttamistarve kasvoi, ja alkutilanteesta poiketen säästöjä joudutaan etsimään yhteensä n. 3,9 miljoonaa euroa. Näin tasapainottamisohjelmalla pystytään reagoimaan ja valmistautumaan syksyn 2025 aikana tullessiin liäsopeuttamistarpeisiin (heikentynyt verotulolennuste, työttömyyden hoidon kustannusten kasvu, kunnan osakkeisiin ja osuuksiin liittyvä mahdollinen arvonalentamiskirjaus 0,55 milj. euroa, joka ajoittunee suunnitelmakaudelle sekä arvio OKM:n valtionosuuksien pienentymisestä 0,4 milj. euroa/vuosi). Merkittävimpänä liäsopeuttamiskeinona tasapainottamisohjelmaan 2.0 esitetään Kuntalan väistövuokratiloista luopumista 1.7.2026 alkaen. Tilamoduulien vuokra- ja ylläpitokulut

ovat noin 220 000 euroa vuodessa. Suunnitelma-kaudella hajasijoittamalla henkilöstö kunnan muihin olemassa oleviin kiinteistöihin saavutetaan 770.000 euron kokonaissäästö. Sijoittamissuunnitelma valmistellaan yhdessä työyksiköiden ja henkilöstön edustajien kanssa 28.2.2025 mennessä. Uudelleensijoittuminen toteutetaan olemassa olevilla kalusteilla ja varusteilla.

Lisäksi poistolaskelmaa on tarkennettu ja lähdetty oletuksesta, että investointitaso pysyy investointiohjelmassa suunnitellulla tasolla; poistot pienenevät erityisesti koulujen kalustohankintojen poistojen päättyessä. Korkomenojen pienentämiseksi kunnan lainojen suojausastetta on väliaikaisesti pudotettu. Talousarvioon on lisäksi sisällytty runsaasti pieniä yleisiä säästötoimia koko kunnan tasolla.

Tasapainotusohjelman 2.0 toimet ovat konkreettisia ja toteuttamiskelpoisia. Sopeutusten avulla talous saadaan tasapainotettua lakisääteisessä aikataulussa. Säästötoimet on koottu kunnan kaikilta palvelualueilta. Sopeutustoimilla on heikentäviä

vaikutuksia kunnan palvelutuotantoon ja henkilöstöön. Toimet on pyritty valitsemaan siten, että vaikutukset jakaantuisivat tasaisesti eri kohderyhmille. Osa tiukoista säästötoimista on suunniteltu väliaikaisiksi toimiksi alijäämien kattamiseksi.

Tasapainottamisohjelmaan sisältyy epävarmuustekijöitä. Kunnan omassa päätäntävallassa olevia asioita pystytään suunnittelemaan ja johtamaan. Sen sijaan makrotaloudellisiin muutoksiin ei voida vaikuttaa. Yleinen talouskehitys, ja sen mukana verotulojen, työllisyyden ja korkotason muutokset vaikuttavat Laukaan kunnan taloudessa voimakkaasti. Mahdolliset leikkaukset kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin tai lainsäädännölliset muutokset vaikuttavat kuntien käytettävissä oleviin resursseihin. Taloussuunnitelmaa on päivitetävä vuosittain talous-arviovalmistelun yhteydessä huomioiden toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Tämänhetkisen taloussuunnitelman mukaan tasapainottamisohjelmaa noudattamalla kunta on ylijäämäinen vuoden 2029 loppuun mennessä.

1.3.6 Muutokset suhteessa talousarvioraamiin ja lautakuntien esityksiin

Kunnanhallituksen antama toimintakatteen raami oli -59,4 miljoonaa euroa. Kunnanjohtajan talousarvioesitys laadittiin käyttötalouden osalta kunnanhallituksen asettaman talousarvioraamin mukaisena siten, että tuloihin lisättiin hulevesimaksut, ja Kuntalan väistötiloista luopuminen kesällä 2026. Lisäksi toteutettiin kolmen henkilön palkkakustannusten siirto yhteisiin palveluihin (vaikutus toimintakatteeseen kunnan tasolla neutraali).

Raamin antamisen jälkeen kuntatalouden ennusteita on tarkennettu: verotulojen määrä on laskennut 0,2 miljoonaa euroa. Valtionosuuksia ennakoidaan kertyvän 0,1 miljoonaa euroa raamissa arvioitua vähemmän. Raamissa arvioitua poistojen määrää on vähennetty 0,2 miljoonaa euroa. Myös rahoituserien ennakoidaan toteutuvan 0,2 miljoonaa euroa raamissa arvioitua myönteisemmin. Näiden muutosten myötä vuoden 2026 tulokseksi ennakoidaan muodostuvan 0,9 miljoonaa euroa.

Investointiosa

Investointiosan päivitykset koskevat talousarviovuoden sekä taloussuunnitteluvuosien muutoksia.

Konsernipalvelujen investointeihin on siirretty paikkatietopalvelujen ohjelmistokehityshanke teknisiltä palveluilta. Ohjelmistokehityshankkeen hinta on tarkentunut tuhat euroa raamissa arvioitua pienemmäksi. Maanhankinnan ja maanhankintamenojen investoinnin määrää ja jakautumista investointisuunnitelman eri vuosille on tarkennettu. Vuodelle 2026 investointimenon määrää on lisätty 775.000 euroa, ja suunnitelmavuosilta investointimenon määrää on pienennetty yhteensä 850.000 euroa. Maan myynnistä arvioidaan saatavan 20.000 euroa/vuosi. Myös yritystonttien esirakentamisen kustannuksia kohdentumista on tarkennettu.

Teknisten palveluiden investointiosasta poistettiin kunnanjohtajan talousarvioesityksessä investointivaraus Kirkonkylän koulun ja Hyphen parkkialueelle ja liikennejärjestelyille, johon oli teknisen palvelualueen investointiohjelmassa varattu 280.000 euroa. Kuhankosken kevytvyälän investointimenon määrää ja ajoittumista tarkennettiin.

Raamivaiheeseen verrattuna investointiohjelmaan tehtiin seuraavia muutoksia: Laajalahden massa-

altaiden hanke siirtyy toteutettavaksi vuodelta 2025 vuodelle 2026, ja se lisättiin investointiohjelmaan. Ruokapalvelukeskuksen investointimäärärahaa lisättiin 50.000 eurolla verrattuna raamin investointitaulukkoon. Saavutettavampi arkipyöräilyn Laukaa -hankkeen määrärahaa puolestaan pienennettiin 10.000 euroa, ja vastaavasti saatavaa rahoitusosuutta pienennettiin 5.000 euroa.

Kunnanhallituksen talousarvioversioon on tehty seuraavat muutokset:

- vuoden 2025 muutetun talousarvion luvut päivitetty KH 1.12.2025 esityksen mukaiseksi.
- Vuoden 2026 sivistyspalvelun budjettiesitystä tarkastettiin varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen osalta. Sivistyspalvelun toimintakate heikkeni 130.000 euroa.
- Hulevesimaksuista saatavien tulojen osuutta tarkastettiin. Alun perin tuloksi arvioitiin 168.000 euroa. Arviota tarkennettiin 298.000 euroon.
- Kuntaliitto päivitti valtionosuuslaskelmaa 26.11.2025. Valtionosuudet on päivitetty uusimman laskelman mukaisiksi. Laukaan kunnan valtionosuudet pienenevät 144.000 euroa.
- Valtionosuuksien pieneminen vaikuttaa taloussuunnitelmaan. Jotta valtionosuuden pieneminen saadaan kompensoitua, on vuodelle 2027 lisätty sopesutusta 110.000 euroa. Tämän lisäyksen jälkeen vuodelle 2027 budjetoitu lisäsopeutus on yhteensä 360.000 euroa.
- Investointiohjelmasta on vähennetty liikennealueiden investoinnin määrärahaa vuodelta 2026 500.000 euroa, ja vuosilta 2027-2030 250.000 euroa/vuosi.
- Liikennealueiden investointimäärärahan pienentyminen vaikuttaa poistojen määrään siten, että poistot pienenevät vuonna 2026 85.000 euroa. Poistot pienenevät taloussuunnitteluvuosina 2026-2029 yhteensä 485.000 euroa.
- Maalueiden määrärahaa pienennettiin vuoden 2029 osalta 731.000 eurosta 331.000 euroon.
- Maanhankinnan investoinnin kuvaukseen lisättiin teksti: toteutuvien maakauppojen osalta puunmyynti käsitellään metsäohjelman ulkopuolisena lisäyksenä, jolla kate-taan tarvittavien uudistamiskulujen lisäksi maanhankinnasta aiheutuvia korkokuluja.
- Tehdyillä käyttötalouden muutoksilla toimintakate säilyy samana. Poistojen ja valtionosuuksien pienennyttyä tilikauden tulokseksi muodostuu 888.870 euroa.
- Erityismääräyksiä koskevaan kappaleeseen täydennettiin on lisätty teksti ostolaskujen käsittelyn automatisoinnista 1.1.2026 alkaen.
- Valtionosuusuudistusta koskevat tekstit on päätetty valtionosuusuudistuksen siirryttyä seuraavalle hallituskaudelle.
- Talousarvion taulukot, kuviot ja tekstit on soveltuvin osin päivitetty ajantasaisiksi.

1.4 Henkilöstö

Laukaan kunnan henkilöstöpolitiikka perustuu kuntastrategiaan. Kuntastrategia päivitettiin syksyllä 2025. Henkilöstö on edelleen yksi kuntastrategian kolmesta kärkiteemasta. Kuntastrategian toimintaperiaatteet positiivisesti, palvelen ja pidemmälle luonnehtivat ja linjaavat koko henkilöstömme toimintaa kaikissa arkisissa työtehtävissä ja kohtaamisissa seuraavasti:

POSITIIVISESTI

Toimimme ja puhumme kannustavasti. Viestimme vahvuksistamme aktiivisesti. Ratkaisemme ongelmia rakentavasti.

Tavoittemme on, että laukaalaiset onnistumiset huomataan ja jokainen ihminen kohdataan sydämeillä.

PALVELLEN

Meillä on kuuntelemisen, kehittämisen ja parantamisen palvelukulttuuri. Etsimme asiakasta palvelia ratkaisuja resurssien puitteissa.

Tavoitteemme on tarjota asukkaillemme sujuvat ja kestävät arjen kuntapalvelut.

PIDEMMÄLLE

Näemme mahdollisuuksia ja etsimme uusia ratkaisuja. Teemme vastuullisia ja tulevaisuuskestäviä päätöksiä laukaalaisten hyväksi.

Tavoitteemme on säilyttää itsenäinen Laukaa, jonka talous on tasapainossa.

Strategiassa on lisäksi asetettu kolme tavoitetta henkilöstöä koskien. Tavoitteet ovat:

- 1) hyvinvoivat ja uudistumiskykyiset työyhteisöt
- 2) Palveluprosessien ja palvelukulttuurin kehittäminen
- 3) Laukaa on houkutteleva työyhteisö

Tavoitteiden toteutumisen mittareita ovat asiakas- ja asukastyytyväisyys ja palautekyselyiden tulosten hyödyntäminen, henkilöstön hyvinvointikyselyn tulokset.

Strategian mukaisesti Laukaan kunnassa panostetaan arvostamaan ihmisten kohtaamiseen niin työyhteisön sisällä kuin sidosryhmien ja asiakkaiden kohdallakin. Valtuusto päätti syksyllä 2025 Laukaan kunnan työyhteisöperiaatteista ja niiden mukaisesti toimien varmistamme yhdessä työyhteisön hyvinvoinnin.

Vuosi 2026 aloitetaan uudessa tilanteessa syksyn 2025 yhteistoimintaneuvotteluiden jälkeen henkilöstön vähennyttyä talouden sopeuttamistarpeiden vuoksi. Useisiin eri asioihin joudutaan etsimään ja rakentamaan uusia toimintamalleja.

Tämä työ jatkuu pitkin vuotta 2026. Prosessien ja ohjeiden selkiyttämällä sekä aktiivisella viestinnällä pyritään helpottamaan työn tekemistä ja vähentämään epäselvistä asioista johtuvaa kuormitumista. Kaikissa työyksiköissä keskitytään tunnistamaan ja turvaamaan keskeiset palvelut ja mahdollisuuksien mukaan karsimaan asioita ja työvaiheita, jotka eivät nykyisten resurssien valossa ole

enää toimivia. Esihenkilöstön tuki tehtävien priorisoinnissa on ensiarvoisen tärkeää kaikilla organisaatiotasolla.

Vuonna 2026 harjoitetaan edelleen tiukkaa, suunnitelmallista ja todelliset henkilöstötarpeet huomioon ottavaa henkilöstöpolitiikkaa. Kunnan taloudellinen tilanne on tiukka, minkä vuoksi myös henkilöstösuunnittelussa tulee ottaa ensisijaisesti huomioon talouden tasapainottaminen.

Vakinaisen henkilötöyön määrän arvioidaan vuonna 2026 olevan 515 henkilötöyvuotta. Eri-tyyppisiä määräaikaista on 159 henkilötöyvuotta (sairaus- ja äitiyslomansijaiset, vuosiloman sijaiset sekä muut määräaikaista). Henkilötöymäärän arvioidaan laskevan yhteensä noin 137 henkilötöyvuodella vuoden 2025 talousarviossa arvioituun verrattuna. Henkilömäärän pienenemisen taustalla on henkilöstön siirtyminen kuntakonsernin sisällä, Laukaan tekniset tukipalvelut Oy:n palvelukseen, sekä yt-menettelyiden myötä tehdyt henkilövähennykset.

Vuoden 2026 talousarviossa henkilöstökulut ovat 36,6 miljoonaa euroa ja ne laskevat vuoden 2025 muutettuun talousarvioon verrattuna noin 3,9 miljoonaa euroa.

Kunta-ala sai uudet virka- ja työehtosopimukset vuonna 2025 ja ne ovat voimassa 30.4.2028 asti. Sopimuskauden pituus on 34 kuukautta, eikä sopimusta voi irtisanoa. Perusratkaisun palkankorotukset ovat sopimuskauden aikana yhteensä 7,37 prosenttia. Korotukset jakautuvat siten, että vuonna 2025 palkat nousevat 2,5 prosenttia, vuonna 2026 2,47 prosenttia ja vuonna 2027 2,4 prosenttia. Palkankorotuksiin on varauduttu talousarviossa vuodelle 2026 ja taloussuunnitelmassa 2027 – 2029.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu koko kunnan henkilöstömäärää henkilötöyvuosissa mitattuna vuosina 2024-2026. Tulosityksikkökohtaiset henkilöstösuunnitelmat esitetään tulosityksiköiden toimintasuunnitelmien yhteydessä, ja ne ovat taloussuunnitelmavuosien osalta viitteellisiä.

KOKO KUNTA**HENKILÖSTÖSUUNNITELMA****TP 2024 TA 2025 TA 2026****HTV (palkallinen työpanos)**

Vakituiset	561,44	595,17	515,74
Määräaikaiset	276,26	215,37	158,55

Yhteensä	837,70	810,54	674,29

Avoimeksi tulevien tehtävien täyttäminen

Viran tai tehtävän tullessa avoimeksi sen täyttäminen tulee valmistella tarkoin yhteistyössä palvelualueen ja henkilöstöhallinnon kesken. Tehtävää ei välttämättä täytetä samalla nimikkeellä ja tehtävillä kuin aiemmin, vaan henkilöstörakennetta muutetaan organisaation todellisia tarpeita vastaavaksi. Ennen tehtävän täyttöprosessin käynnistämistä on tärkeää tarkistaa, että tehtävästä on laadittu tehtäväkuvaus ja tehtävän vaativuuden ja osaamisvaatimusten arviointi, joihin palkkaus perustuu.

Ennen vakanssien täyttämistä on saatava täyttölupa. Yhteistoimintaneuvotteluista johtuvan työn- tarjoamis- ja takaisinottovelvollisuuden täyttämisen varmistamiseksi täyttölupa tulee hakea kaikkiin yli kaksi viikkoa kestäviin palvelussuhteisiin. Täyttölupa haetaan Kuntarekryn täyttölupa toiminnolla. Täyttöluvasta palvelualueen talousarvion sisältä (ei lisämääräraharavetta) päättää palvelualuejohtaja. Palvelualuejohtajan päätöksen jälkeen täyttölupa menee henkilöstöpäällikölle sen tarkistamiseksi, onko tehtävään tarjolla työn- tarjoamis- tai takaisinottovelvollisuuden piirissä olevaa työntekijää.

Täyttöluvan saamiseksi noudatetaan seuraavia periaatteita:

Talousarvion henkilöstösuunnitelma on kunnan- hallitukseen nähden sitova. Henkilöstösuun- nelma on sitova myös suunnitelmavuosien osalta siten, että toistaiseksi voimassa olevan tehtävän täyttö lasketaan myös suunnitelmavuosien henki- lötyövuosiin. Jos tehtävän täyttäminen vuonna 2024 voi aiheuttaa henkilöstösuunnitelman henki- lötyövuosien ylityksen vuonna 2026, tulee asia kä- sitellä henkilöstösuunnitelman muutoksena kun- nanhallituksessa.

Täyttölupakäytäntö on tiiviisti yhteydessä talous- arviossa esitettävään henkilöstösuunnitelmaan. Henkilöstösuunnitelmaan sisältyvän toistaiseksi

voimassa olevan työ- tai virkasuhteisen henkilös- tön täyttöluvan myöntää lähtökohtaisesti palvelu- aluejohtaja. Henkilöstösuunnitelmaan ja talousar- vioon sisällytettymiin toistaiseksi voimassaole- viin palvelussuhteisiin myöntää täyttöluvan kun- nanhallitus samalla, kun se päättää henkilöstö- suunnitelman muutoksesta.

Hallintosäännön mukaan virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää kunnanhallitus. Lisäksi kunnanhallitus päättää virkojen nimikkeisiin liitty- vistä muutoksista. Mikäli avoimeksi tulleeeseen vir- kaan tehdään muutoksia ennen täyttämistä, on kunnanhallituksen päätettävä näistä muutoksista täyttöluvan myöntämisen yhteydessä tai ennen sitä.

Henkilöstösuunnitelmasta poikkeava tehtävän täyttö edellyttää käytännössä henkilöstösuunni- telman muutosta. Tällöin henkilöstösuunnitelman muutos tulee saattaa kunnanhallituksen hyväksyt- täväksi, minkä jälkeen palvelualuejohtaja voi myöntää täyttöluvan tehtävään edellä kuvatusti, mikäli kunnanhallitus ei ole myöntänyt lupaa hen- kilöstösuunnitelmamuutoksesta päättäessään. Mikäli sekä muutetaan henkilöstösuunnitelmaa, että perustetaan virka tai tehdään muutoksia vir- kaan, voi kunnanhallitus myöntää samalla täyttö- luvan virkaan.

Työsuhteisista tehtävistä ei pidetä Laukaan kun- nassa erillistä rekisteriä. Siten työsuhteisia tehtä- viä ei perusteta tai lakkauteta. Työsuhteisiin teh- täviin ei siten tehdä muutoksia vaan jokainen työ- suhde on niin sanotusti uusi tehtävä. Näin työsuh- teisen henkilöstön tehtäväkuvauksia voidaan tar- vittaessa joustavasti muuttaa henkilövaihdosten yhteydessä.

Määräaikaiset tehtävät

Aiemmasta poiketen myös kaikki yli 2 viikkoa kes- tävät palvelussuhteet edellyttävät täyttöluvan,

jotta saadaan varmistettua työntarjoamis- ja takaisinottovelvollisuuden täyttyminen. Lisäksi talouden sopeuttamisen näkökulmasta jatkuva rekrytointien rajoittaminen edellyttää jokaisen määräraikaisen palvelussuhteen huolellista harkintaa.

Kun tehtävä on luonteeltaan määräraikainen (esim. vakinaisen henkilön sijaisuus tai muu määräraikainen tehtävä) tai on perusteltu syy täyttää vakinainen avoimeksi tullut tehtävä määräaikaisesti täyttöluvan antaa palvelualuejohtaja, jonka

jälkeen työntarjoamisvelvollisuuden täyttymisen varmistaa henkilöstöpäällikkö. Määräraikaisen rekrytointin edellytyksenä on, että se on hyväksytyn henkilöstösuunnitelman mukainen ja tarvittavaa henkilöstöresurssia koskeva määräraha on varattu talousarvioon.

Mikäli vakanssien täyttöä koskevat periaatteet muuttuvat ja poikkeavat näistä periaatteista hallintosäännössä, noudatetaan hallintosääntöä.

2 LAUKAAN KUNNAN TALOUDEN KOKONAISUUS PÄÄPIIRTEISSÄÄN

2.1 Laukaan kunnan talouden keskeiset tapahtumat ja tunnusluvut

Seuraavassa tarkastellaan talouden keskeisiä tunnuslukuja vuoden 2026 talousarviosta ja vuosien 2027-2029 taloussuunnitelmasta.

Vuonna 2026 Laukaan kunnan:

- vuosikate on 8,4 miljoonaa euroa
- tilikauden tulos on 0,9 euroa
- kunnan kertynyt alijäämä tilikauden 2026 lopussa on 5,6 miljoonaa euroa
- investointien määrä on bruttona 8,5 miljoonaa euroa ja nettona 8,3 miljoonaa euroa. Investointien tulorahoitusprosentti on 100,8 prosenttia.
- lainakanta pienenee 0,7 miljoonaa euroa ja on vuoden 2026 jälkeen on 110,5 miljoonaa euroa eli 5.908 euroa asukasta kohden.
- taloussuunnitelma kääntyy vuonna 2029 ylijäämäiseksi.

2.1.1 Käyttötalous

Käyttötalouden muutosten taustalla on merkittävimppänä tekijänä teknisten tukipalvelujen siirtäminen yhtiöön 1.4.2025 alkaen. Yhtiöittämisen lisäksi säästöohjelmien avulla haetaan merkittäviä säästöjä kunnan talouden elvyttämiseksi.

Toimintatulojen ennakoidaan pienenevän 11,2 prosenttia eli 3,8 miljoonaa euroa. **Toimintakulut** pienenevät yhteensä 5,9 prosenttia eli yhteensä 5,6 miljoonaa euroa.

Haastavassa suhdannevaiheessa, korkokulujen noustua ja valtionosuuksien tason pudottua kunnan sopeutustoimenpiteet ovat mittavat. Vuonna

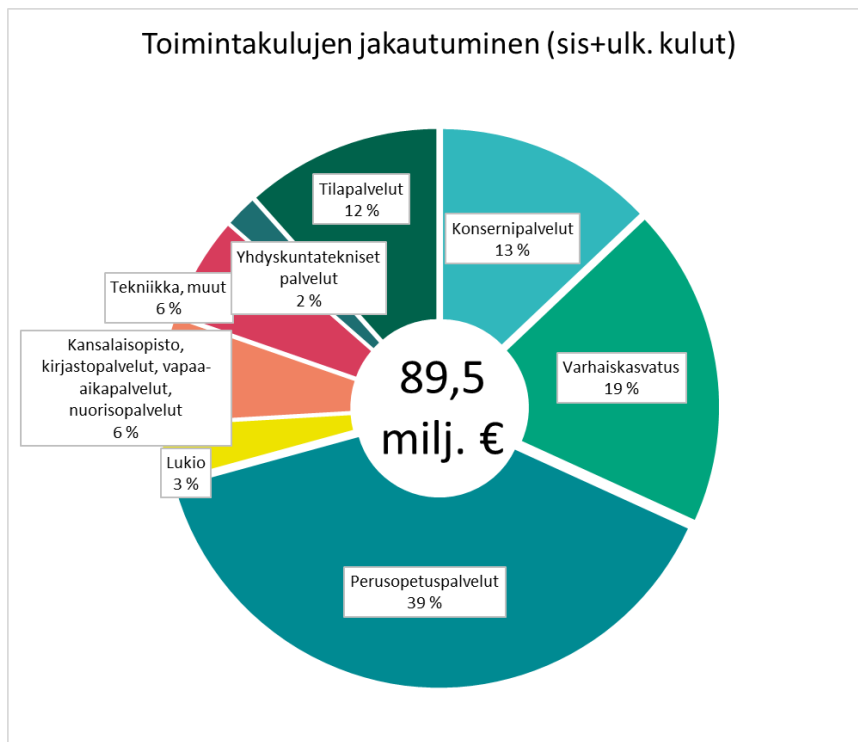
2023 laadittu ensimmäinen tasapainottamisohjelma ajoittuu vuosille 2024-2026. Vuonna 2024 tasapainottamisohjelman mukaisia sopeutustoimenpiteitä tehtiin ohjelman mukaan 0,86 miljoonaa euroa, vuonna 2025 3,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2026 tulee toteuttaa toimia 1,9 miljoonalla eurolla. Ensimmäisellä tasapainottamisohjelmalla tavoitellaan noin kuuden miljoonan euron pysyvää vuosittaista sopeutusta.

Vuonna 2023 valmisteltu ensimmäinen tasapainottamisohjelma ei kuitenkaan toimintaympäristö-

muutosten vuoksi riitä kattamaan kertynyttä alijäämää taloussuunnitelmavuosina. Tämän vuoksi joudutaan jo päätettyjen sopeutustoimien lisäksi toteuttamaan tasapainottamisohjelma 2.0.

Seuraavassa kuviossa on esitetty Laukaan kunnan toimintakulujen jakautuminen vuoden 2026 talousarviossa. Konsernipalvelut muodostaa 13 pro-

senttia kunnan toimintakuluista. Sivistyspalveluiden osuus toimintakuluista on yhteensä 67 prosenttia. Perusopetuspalvelut kattavat 39 prosenttia kunnan toimintakuluista ja varhaiskasvatus 19 prosenttia. Yhteensä perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen kohdistuu yli puolet kunnan toimintakuluista (58 %). Teknisten palveluiden osuus toimintakuluista on 20 prosenttia.

Toimintakulujen jakautuminen Laukaan kunnan taloudessa 2026

Vuoden 2026 talousarviossa toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus eli **toimintakate** on -59,1 miljoonaa euroa. Se on 1,8 miljoonaa euroa (3,0 %) vähemmän kuin vuoden 2025 muutetussa talousarviossa.

Kuntatalouden kehitysarviossa kuntien toimintakateen ennakoidaan heikkenevän: toimintakateen muutoksen ennakoidaan olevan 5,2 prosenttia vuodesta 2025 vuoteen 2026. Euromääräisinä lukuina kuntatalouden toimintakatteeksi ennakoidaan vuonna 2025 -15,4 miljardia euroa ja vuonna 2026 -16,2 miljardia euroa

2.1.2 Verotulot

Kuntien verotulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö ja yhteisöverosta. Verotuloilla on merkittävä vaikutus kunnan talouteen, sillä vuosikatteeseen sisältyvistä ulkoisista tuloista 63 prosenttia kertyy verotuloista.

Laukaan kunnanvaltuusto päätti vuoden 2026 tuloveroprosentiksi 9,90. Talousarvio vuodelle 2026 ja sitä seuraavien vuosien taloussuunnitelmat on laadittu 9,90 tuloveroprosenttiin perustuvalla verotuloennusteella. Kiinteistöveroprosentit pysyvät vuoden 2025 tasolla.

Tuloveroennuste

Laukaan verotulojen ennakoidaan kasvavan vuoteen 2025 verrattuna. Verotuloja ennakoidaan kertyvän yhteensä 50,6 miljoonaa euroa, joka on 2,8 miljoonaa euroa eli 5,8 prosenttia kuluvaan vuoteen verrattuna. Veroennusteen pohjana on Kuntaliiton kuntakohtainen veroennuste. Valtakunnallisesti vuonna 2026 kuntien verotulojen ennakoidaan kasvavan 5,2 prosenttia vuodesta 2025.

Laukaassa kunnallisverotuloa ennakoidaan kertyvän 41,2 miljoonaa euroa, eli 2,6 miljoonaa euroa (6,8 %) enemmän kuin vuonna 2025. Valtakunnallisesti kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2026 noin 10,7 miljardia euroa, mikä on noin 600 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2025. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskaudella veropohjan kehitys sekä hallituksen tekemät päätökset.

Yhteisöveroennuste

Laukaan yhteisöveron tuotoksi ennakoidaan 2,3 miljoonaa euroa. Yhteisöveron tuotto kasvaa edellisestä vuodesta 158.000 euroa eli 7,2 prosenttia. Valtakunnallisesti kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 1,7 miljardia euroa vuonna 2026, mikä on noin 102 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2025.

Kiinteistöveroennuste

Kiinteistöverotuloa kertyy Laukaassa noin 7 miljoonaa euroa, mikä on 20.000 euroa (0,3 %) edellisestä vuodesta vähemmän. Koko Suomen laajuisesti kiinteistöveron tuotto on noin 2,38 miljardia euroa vuonna 2026, mikä on noin 27 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2025. Vuonna 2024 voimaan tulleen kaivosmineraaliveron tuoton arvioidaan olevan noin 33 miljoonaa euroa vuonna 2026. Tästä kaivosten sijaintikuntien osuus olisi 60 prosenttia eli noin 20 miljoonaa euroa.

Maan hallitus muutti kiinteistöverojen vaihteluvälisiä 1.1.2018 alkaen siten, että yleisen kiinteistöveroprosentin ja muun kuin vakituisten asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin vaihteluvälin ylärajaa korotettiin 1,8 prosentista 2,0 prosenttiin, ja 1.1.2019 alkaen vakituisten asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin ylärajaa korotettiin 0,9 prosentista 1,00 prosenttiin. Vaihteluvälien

alaroja ei muutettu. Uusilla kiinteistöverojen vaihteluväleillä mitattuna Laukaan kunnan kiinteistöveron tuotto on 67,0 prosenttia maksimituotosta.

Kiinteistöveroihin ei esitetä korotuksia vuoden 2026 talousarviossa. Kiinteistöveroja on viimeksi korotettu vuonna 2020, kun yleistä kiinteistöveroa korotettiin 1,1 prosentista 1,3 prosenttiin, vakituisten asuinrakennuksen kiinteistöveroa 0,6 prosentista 0,7 prosenttiin ja muiden asuinrakennusten kiinteistöveroa 1,2 prosentista 1,4 prosenttiin.

Laukaan kunnassa on tehty kiinteistöveropohjan laajentamiseksi selvitystyötä, jossa on kartoitettu verohallinnon ylläpitämisen kiinteistöverolistien ulkopuoliset rakennukset ja saatetaan ne verotuksen piiriin. Selvitystyön tavoitteena on täsmentää kunnan paikkatietoaineistoa, laajentaa kunnan verotulopohjaa ja kohdella kiinteistön omistajia tasapuolisesti kiinteistöverotuksessa.

Seuraavissa kuvioissa on havainnollistettu verotulojen kertymistä Laukaan kunnassa. Ensimmäisessä kuviossa on kuvattu verotulojen euromääräinen ja prosentuaalinen muutos 2024-2029. Vertailutietona esitetään koko maan verotulojen kehitys. Veroprosentin korotuksen vuoksi Laukaan kunnan verotulojen kehitys on valtakunnallista kehitystä parempi vuonna 2024. Verotuloarvio perustuu Kuntaliiton veroennustekehikkoon. Vuoden 2029 verotulojen kasvu on arvioitu Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman verotulojen kasvunusteen pohjalta.

Toisessa kuviossa on tarkasteltu koko verorahojen kertymistä 2024-2029. Kuviosta havaitaan, että verorahojen määrän ennakoidaan kasvavan 4,1 miljoonaa euroa vuoteen 2025 verrattuna.

Kolmannessa taulukossa on esitetty verojen muodostuminen verolajeittain.

Neljäs kuvio kuvaa efektiivisen veroasteen kehittymistä. Efektiivinen veroaste kertoo erilaisten vähennysten jälkeen maksuunpannun kunnallisveron suhteen ansiotuloihin. Entistä suurempi osuus verotulosta tehtävistä vähennyksistä siirtyi Sote-uudistuksen myötä valtion verosta tehtäviksi. Tästä johtuen kunnallisverosta vähennettävä osuus pieneni huomattavasti, ja samalla kunnallisveron efektiivisyys parani.

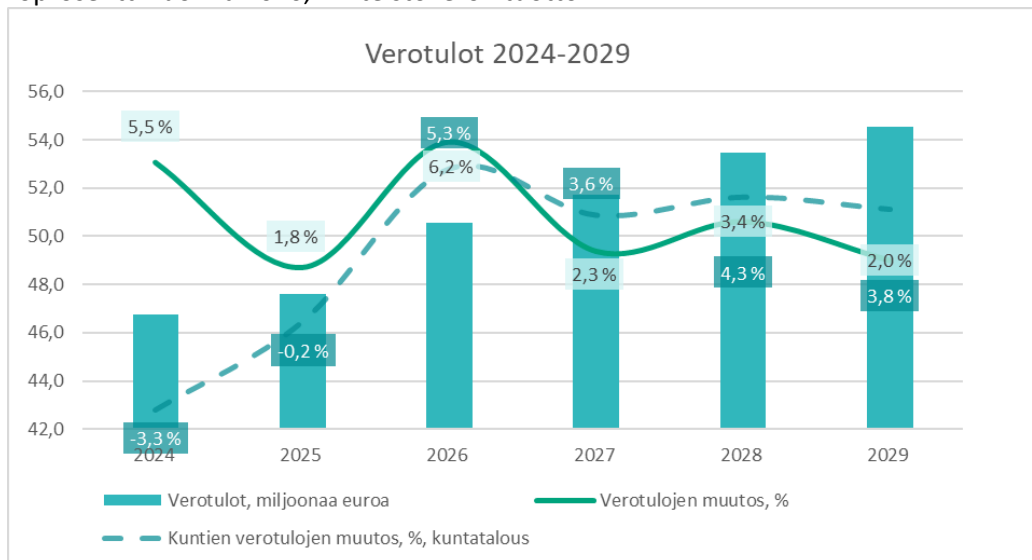
Viidennessä kuviossa on esitetty kunnan ulkoisten tulojen jakautuminen eri tulolajeille vuoden 2026

Laukaan kunta

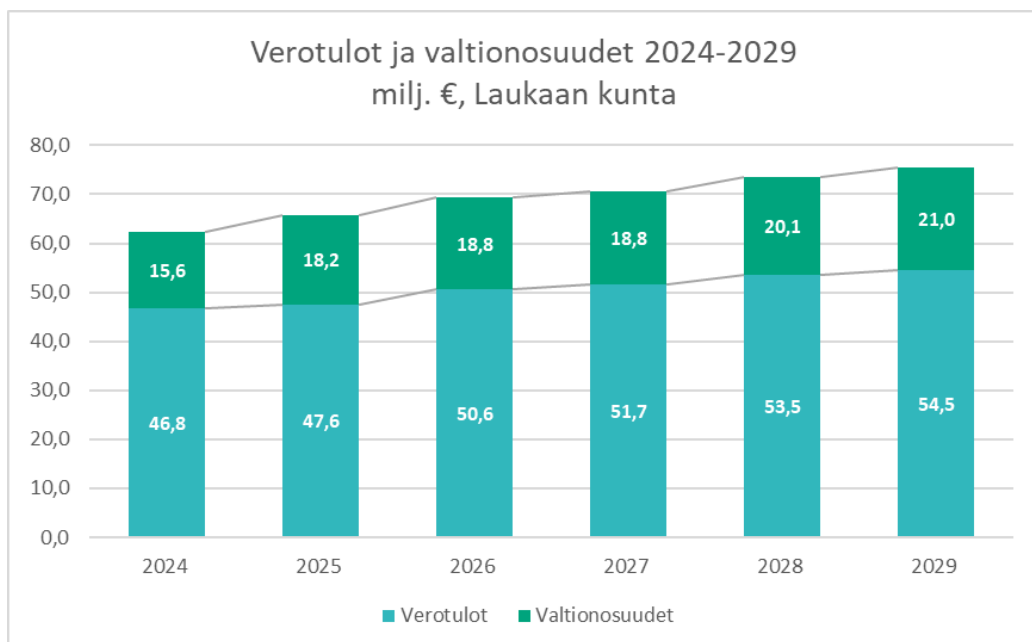
talousarviossa. Kuviosta nähdään, että verotulojen osuus Laukaan kunnan tuloista on selvästi suurin. Valtionosuudet kattavat vajaan neljänneksen kunnan tuloista.

kiinteistöverolajeittain ja sen suhteellinen osuus koko kiinteistöveron tuotosta, sekä potentiaalinen kiinteistöveron maksimituotto, jos kiinteistöverot päätettäisiin nostaa vaihteluvälin ylärajoille.

Kuvioiden jälkeen olevassa taulukossa on kuvattu kiinteistöveron vaihteluväli, Laukaan kiinteistöveroprosentti vuonna 2026, kiinteistöveron tuotto

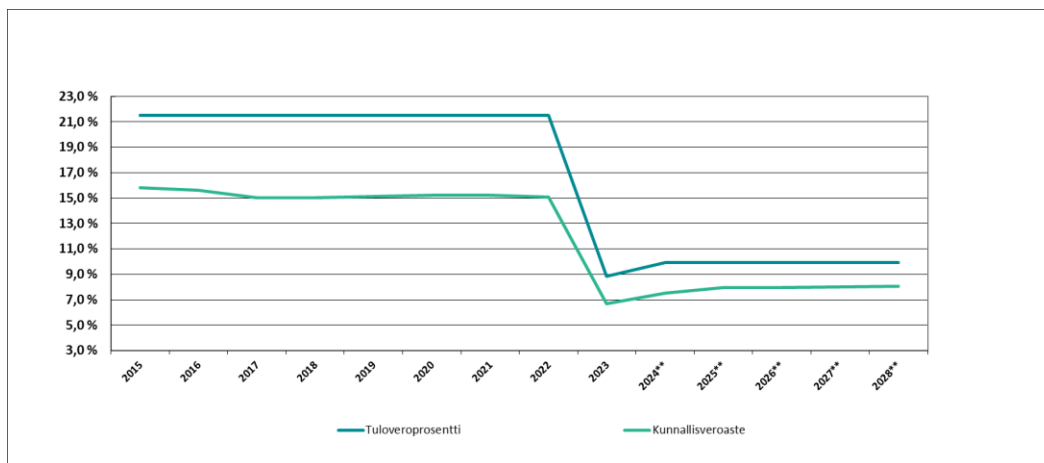
Laukaan kunnan verotulojen kehitys ja vertailu koko maan verotulojen kehitykseen.

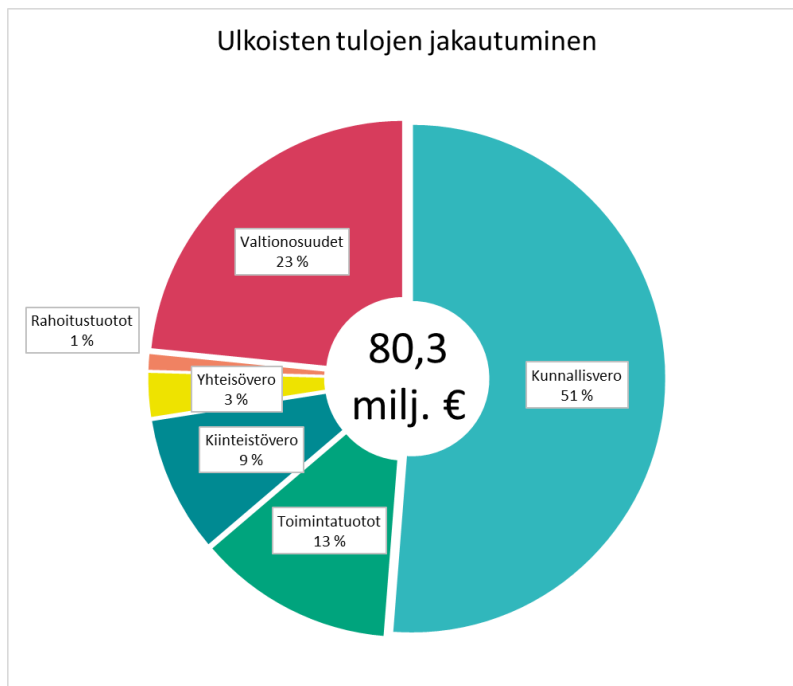
Laukaan kunnan verorahoitus 2024-2029.

VEROTULOT (1000 €)			muutos 2025-2026		
TILIVUOSI	TP 2024	TA/M 2025	TA 2026	€	%
VEROLAJI					
Kunnallisvero	37 838	38 539	41 172	2 633	6,8 %
Yhteisövero	2 199	2 190	2 348	158	7,2 %
Kiinteistövero	6 730	7 050	7 030	-20	-0,3 %
VEROTULO	46 767	47 779	50 550	2 771	5,8 %

Laukaan kunnan verotulot verotulolajeittain.

Laukaan kunnallisveroprosentti ja efektiivinen veroaste 2015-2028. Lähde: Kuntaliitto, veroennustekihikko.

Ulkoisten tulojen jakaantuminen Laukaan kunnassa

KIINTEISTÖVERON VAIHTELUVÄLI JA KIINTEISTÖVERO 2026							
	Vaihteluväli 2026	Vero 2026	Muutos %-yks vrt. 2025	Tuotto, € 2026	Osuus, %	Tuotto, € jos maksimi	Tuotto-osuus maksimista
Maa-alueet	1,30 % - 2,00 %	1,30 %	0,00	1 040 000	14,6 %	1 600 000	65,0 %
Rakennukset	0,93 % - 2,00 %	1,30 %	0,00	2 239 000	31,5 %	3 444 615	65,0 %
Vakituisen asunnon kiinteistövero	0,41 % - 1,00 %	0,70 %	0,00	3 199 000	45,0 %	4 570 000	70,0 %
Muun asuinrakennuksen kiinteistövero	0,93 % - 2,00 %	1,40 %	0,00	400 000	5,6 %	571 429	70,0 %
Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero	2,00 % - 6,00 %	3,00 %	0,00	23 000	0,3 %	46 000	50,0 %
Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero	0,00 % - 2,00 %	1,10 %	0,00	214 000	3,0 %	389 091	55,0 %
Voimalaitoksen kiinteistövero	0,00 % - 3,10 %	2,85 %	0,00	0	0,0 %	0	0,0 %
YHTEENSÄ				7 115 000	100,0 %	10 621 135	67,0 %
Kiinteistöveron tilityksen korjaukset*				-85 000			
Kiinteistöveron tilitykset yhteensä				7 030 000			
Kiinteistöveron tilitykset €/as				376			

*tilitykset ajoittuvat osittain ko. tilikauden ulkopuolelle

Kiinteistöveron vaihteluväli ja kiinteistövero 2026

2.1.3 Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lakisääteisten kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen. Valtionosuudet tulevat kunnille laskennallisin perustein ja maksetaan kunnalle automaattisesti ilman erillistä hakemusta. Sen lisäksi kunnille voidaan myöntää hakemuksesta valtionavustuksia.

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella. Tämä toteutetaan tasaamalla kuntien välisiä eroja palvelujen järjestämisen kustannuksissa sekä tulopohjissa. Valtionosuudet ovat yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korva-merkitty tiettyjen palveluiden järjestämiseen. Valtionosuusjärjestelmän kautta rahoitetaan vain niitä tehtäviä, jotka luetaan valtionosuusperusteiksi. Näistä suurimpia ovat varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus, mutta myös kirjastot ja tietyt kulttuuripalvelut. Vuoden 2025 alusta alkaen myös TE-palveluiden rahoitus tulee valtionosuusjärjestelmän kautta. Kunnilla on myös muita lakisääteisiä ja vapaaehtoisia tehtäviä, mutta kaikki eivät kuulu valtionosuusrahoituksen piiriin.

Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta: kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM). Veronmenetyksen kompensaatiot on erotettu peruspalvelujen valtionosuudesta ja maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentilta.

Kuntien rahoitusjärjestelmän uudistaminen käynnistyi syksyllä 2023. Uudistus toteutetaan kustannusneutraalisti, jolloin valtio ei laita kuntien valtionosuusuudistukseen lisää rahaa, vaan uudistus jakaa valtionosuuksiin varattuja euroja uudelleen kuntien välillä. Hallitusohjelman mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia sote-uudistuksen voimaantulon ja TE-uudistuksen jälkeen. Uuden rahoitusjärjestelmän piti tulla voimaan 1.1.2026 alkaen, mutta 22.10.2024 valtiovarainministeriö tiedotti uudistusta lykättävän. Marraskuussa 2025 ministeri Ikonen tiedotti, että hallitus ei päässyt sopuun valtionosuusuudistuksesta, eikä kokonaisuudistus etene tällä kaudella.

Nykyisessä kuntien valtionosuusjärjestelmässä on laskentakriteereitä, joilla ei ole tutkimuksella tunnistettavaa merkitsevää yhteyttä peruspalveluiden järjestämisen kustannuseroihin kuntien välillä. Tällaisia ovat asukastiheys, koulutustausta ja työpaikkaomavaraisuus. Tämä puoltaisi näiden tekijöiden poistoa järjestelmästä. Näiden tekijöiden lisäksi merkittävä kysymys valtionosuuskriteerien uudistamisessa on, miltä osin Sote-uudistuksen mukaiset leikkaukset jätetään voimaan valtionosuuksissa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistukseen liittyvien kunnilta hyvinvointialueelle siirtyvien tulojen ja kustannusten tarkistus vaikuttaa Laukaan kunnan valtionosuuksiin merkittävästi. Sote-kuluja vastaava rahoitus leikattiin

kunnilta, ja siirrettiin hyvinvointialueille. Sote-kulujen kasvaessa myös siirrettävien tulojen määrä kasvoi. Laukaan kunnan sote-kulut kasvoivat merkittävästi vuosina 2021-2022, josta poikkileikkaus kulujen ja tulojen siirrossa toteutettiin. Etenkin sairaanhoitopiiriin ja seututerveyskeskuksen alijäämien kattaminen toi merkittävät kustannukset kunnalle: yhteensä 7,4 miljoonaa euroa. Myös oman toiminnan kustannukset kasvoivat huomattavasti etenkin vanhus- ja vammaispalveluissa.

Maakuntia vertailtaessa Keski-Suomessa valtionosuuden/asukas pieneminen oli kolmanneksi suurinta (-184 euroa/asukas). Euromääräisesti eniten valtionosuuksia menetti koko Suomea tarkasteltuna Jyväskylä, jossa valtionosuudet putosivat yhteensä 27,2 miljoonaa euroa. Asukasta kohden tarkasteltuna pudotus on 190 euroa/asukas.

Kun valtionosuuskriteeristöä mahdollisesti uudistetaan, osa kunnista voittaa ja osa häviää nykytilanteeseen verrattuna. Laukaan ennakoitaan olevan ”voittavien” kuntien puolella. Lisätietoa asiasta saadaan myöhemmin, jos uudistus etenee ja ennakkoliset kuntakohtaiset laskelmat julkaistaan. Äkillisiä ja dramaattisia muutoksia valtionosuuden määrään ei heti uudistuksen alusta kannattane kuitenkaan odottaa: ennakkotietojen mukaan

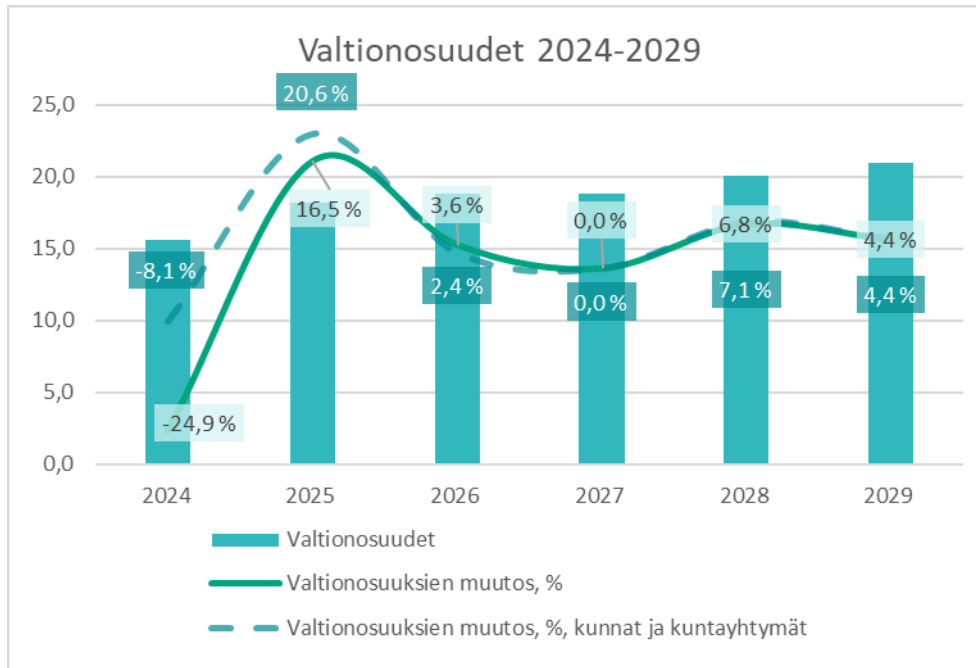
muutoksia loivennetaan uudella, kaikki vaikutukset yhteen summaavalla tasauksella ja siirtymäajalla.

Kuntakohtaisia laskelmia uusien kriteerien mukaisista valtionosuuksista ei ole julkaistu. Viitteitä siihen, että Laukaan kunnan valtionosuudet paransivat, on olemassa. Tulevien vuosien valtionosuuksien ennakoinnissa valtionosuuksien uudistusta ei ole huomioitu. Tämän vuoksi valtionosuuksiin on arvioitu ainoastaan Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman mukaiset prosentuaaliset korotukset vuosille 2027-2029. Valtionosuuksien uudistuksen ”pelastavaan” vaikutukseen taloussuunnitelmaa ei siis ole rakennettu.

Vuoden 2025 muutetun talousarvion (KV 29.9.) mukaiset valtionosuudet ovat 18,2 miljoonaa euroa. Vuonna 2026 valtionosuudet kasvavat 18,8 miljoonaan euroon. Valtionosuuden kasvun taustalla on suurimpana tekijänä oppimisen tuen uudistus.

Seuraavassa taulukossa on esitetty valtionosuuksien määrä ja muutos Laukaassa. Sitä seuraava kuviopuolesta havainnollistaa Laukaan kunnan valtionosuuksien kehityksen, ja vertailee valtionosuuksien kehitystä koko maan valtionosuuksien kehitykseen.

VALTIONOSUUDET (1000 €)	Muutos 2025-2026				
	TP 2024	TA/M 2025	TA 2026	€	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	6 637	9 960	11 058	1 098	11,0 %
Verotuloihin perustuva tasaus	7 592	7 920	7 941	21	0,3 %
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-1 256	-662	-1 083	-421	63,6 %
Verotulomenetyksen kompensatiot	2 613	932	892	-40	-4,3 %
YHTEENSÄ	15 586	18 150	18 808	658	3,6 %

Laukaan kunnan valtionosuuksien kehitys ja vertailu koko maan valtionosuuksien kehitykseen

2.1.4 Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut koostuvat korkotuotoista, muista rahoitustuotoista, korkokuluista ja muista rahoituskuluista. Korkotuotoiksi arvioidaan 620.000 euroa. Suurin osa korkotuloista saadaan konsernin sisäisesti järjestettyjen lainojen koroista. Muiksi rahoitustuotoiksi arvioidaan 300.000 euroa. Summa muodostuu osinko- ja osuuspääomien koroista sekä viivästyskorkotuloista.

Talousarvion korkokuluarvio on 2,7 miljoonaa euroa. Korkokuluarvio perustuu markkinoiden kor-

kokehtysarvioon ja voimassa oleviin korkosuo-
jauksiin. Korkokulujen määrä on noussut nollakor-
kojen ajoista merkittävästi. Muihin rahoituskului-
hin on varattu 20.000 euroa. Muihin rahoitusku-
luihin kirjataan muassa viivästyskorot ja muut vä-
häiset rahoituserät.

2.1.5 Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat kun-
nanvaltuuston 9.9.2014 § 55 hyväksymään poisto-
suunnitelman perusteisiin ja 7.2.2022 § 28 kun-
nanhallituksen hyväksymään poistosuunnitelman
päivitykseen. Suunnitelman mukaiset poistot ovat
vuoden 2026 talousarviossa 7,5 miljoonaa euroa.
Talousarvio ei sisällä lisäpoistoja. Suunnitelman-
mukaisten poistojen taso säilyy tulevina vuosina

7,5-7,7 miljoonan euron paikkeilla. Poistojen pysy-
minen edellä kuvatulla tasolla edellyttää vastaa-
vasti investointiohjelman pysymistä maltillisena ja
investointisuunnitelman mukaisina taloussuunnit-
teluvuosina.

2.1.6 Tilikauden tulot

Tilikauden tulokseksi ennakoidaan muodostuvan
merkittävien sopeutustoimien myötä 888.870 eu-

roa. Taloussuunnitteluvuosien talous tulee ole-
maan tiukka, ja säästötoimenpiteissä on onnistut-

tava, jotta vuoden 2025 jälkeen kertynyt 6,5 miljoonan euron alijäämä saadaan katettua kuntalain mukaisesti vuoden 2029 loppuun mennessä.

Seuraavassa kuviossa on esitetty kunnan yli-/alijäämä vuosittain ja kumulatiivisesti. Vuodet 2024 ja 2025 ovat tappiollisia. Kun alkuperäinen tasapainottamisohjelma ja tasapainottamisohjelma 2.0 on täysimääräisesti viety läpi, tilikausien ennakoidaan olevan ylijäämäisiä vuodesta 2026 alkaen.

Taloussuunnitelma on vuonna 2029 1,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Taloussuunnitelman toteutumiseen liittyy riskejä. Muun muassa suurimman tuloerän eli verotulojen kehitys riippuu makrotalouden kehittymisestä tulevina vuosina. Näin ollen taloussuunnitelmaan tulee sisältyä liikkumavaraa.

2.1.7 Investoinnit

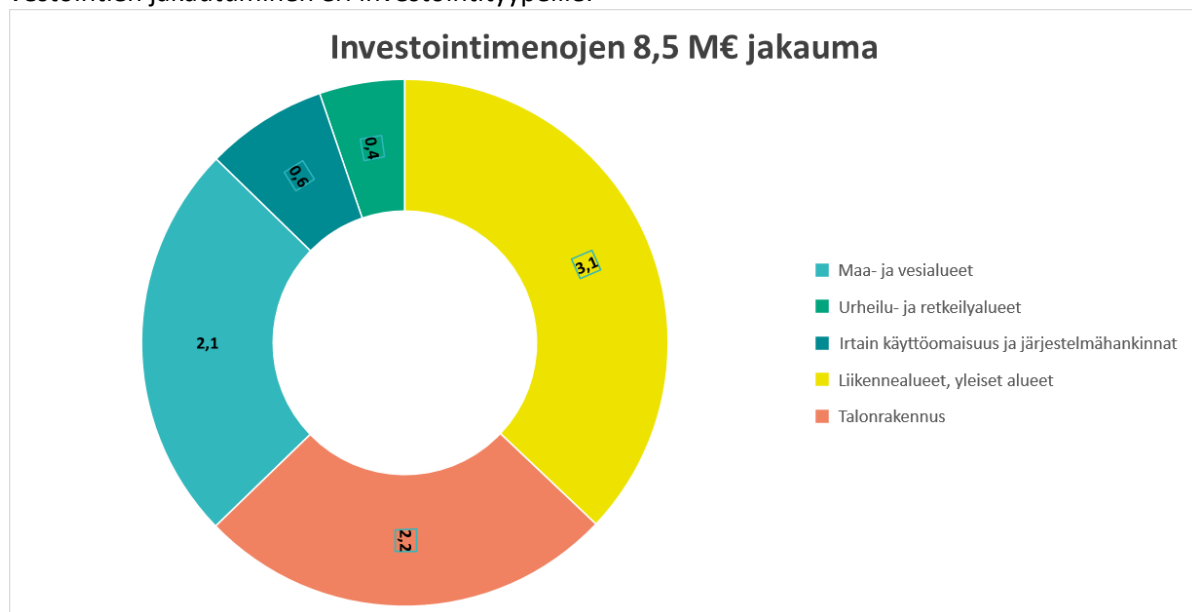
Vuoden 2026 investointien bruttomenot ovat yhteensä 8,5 miljoonaa euroa. Investointimenot vastaan arvioidaan saatavan omaisuuden myyntituloja 20.000 euroa ja rahoitusosuuksia 125.000 euroa, jolloin nettoinvestoinniksi muodostuu 8,3 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen investointi investointiohjelmassa on ruokapalvelukeskuksen rakentaminen, jonka hinta-arvio on 3,2 miljoonaa euroa, josta 1,35 miljoonaa euroa kohdistuu vuodelle 2026. Vuoden 2027 investointitaso on 6,4 miljoonaa euroa ja vuosina- 2028-2030 noin 4-5 miljoonan euron tasossa.

Vuosina 2015–2024 kunta on investoinut 109 miljoonaa euroa, eli keskimäärin 10,9 miljoonaa euroa vuodessa. Investoinneissa näkyy kasvun lisäksi Laukaan hajanainen yhdyskuntarakenne, sillä investointeja on tehty samanaikaisesti eri taajamiin ja maaseutualueille. Suurin investointihanke on ollut Vihtavuoren koulukeskushanke, joka on kustannuksiltaan 25,4 miljoonaa euroa. Toinen mitattava hanke on edellä mainittu leasingrahoitteinen Koulunmäen koulukeskushanke.

Laukaan kunnan kiinteistöt ovat keskimääräisesti hyväkuntoiset, ja korjausvelan määrää tarkasteltaessa Laukaa sijoittuu kuntien vertailussa huomattavasti keskimääräistä paremmalle sijalle. Jotta poistotaakasta ja korkokuluista ei tulisi liian suuri rasite, 2020 –luvun aikana investointien määrän tulee laskea, jotta investoinneista johtuvaa velkamäärää voidaan alkaa lyhentää. Vuosien 2015-2024 investoinneista noin 68 prosentin rahoitus on tulo-rahoitusta ja noin 32 prosenttia velkarahaa.

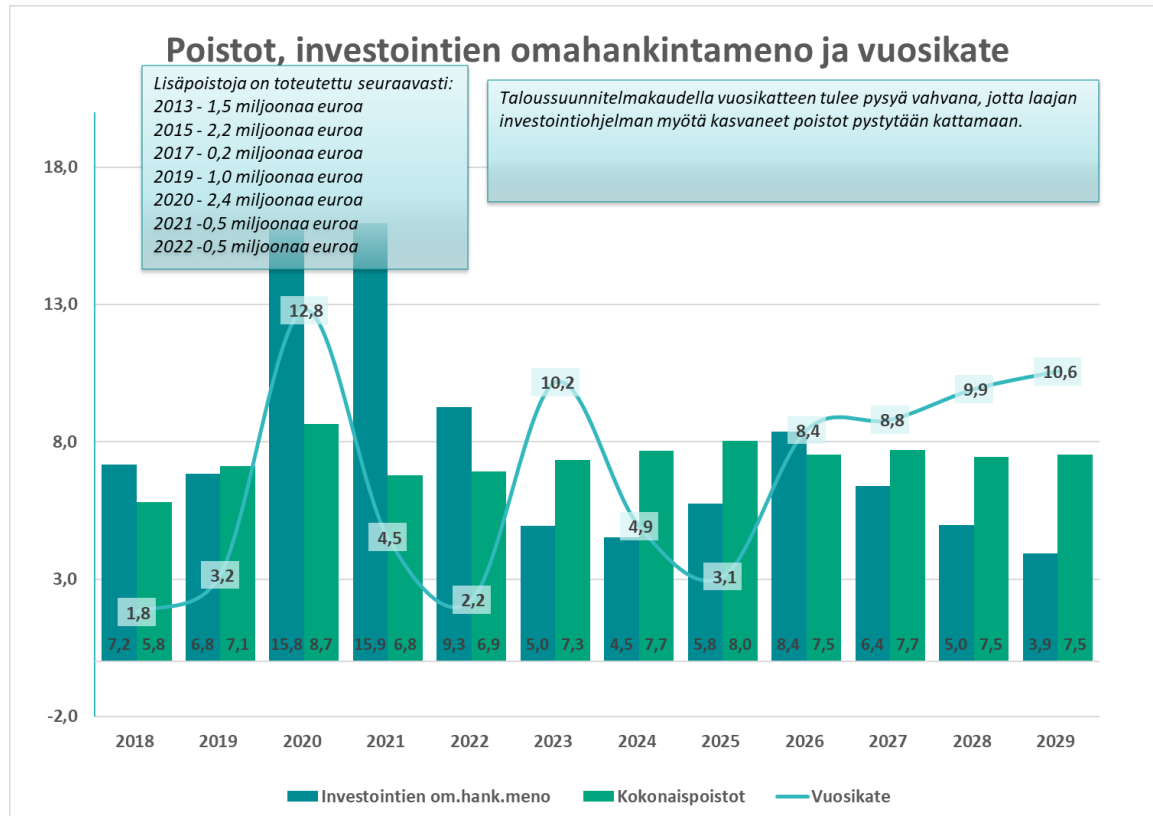
Seuraavassa kuviossa on kuvattu vuoden 2026 investointien jakautuminen eri investointityypeille.

Noin 2,2 miljoonaa euroa kohdistuu talonrakennukseen, ja 3,1 miljoonaa euroa liikennealueisiin ja yleisiin alueisiin. 2,1 miljoonaa euroa on varattu maa- ja vesialueisiin. Maa- ja vesialueiden hankinta ei pääosin lisää kunnan poistotaakkaa, sillä maa- ja vesialueet eivät ole poistonalaista omaisuutta. Summaan sisältyy myös Laajalahden massa-altaisiin kohdistuva investointi 0,5 miljoonaa euroa. Irtainta omaisuutta ja järjestelmähankintoja tehdään 0,6 miljoonalla eurolla, ja urheilu- ja retkeilyalueisiin panostus on 0,4 miljoonaa euroa.

Seuraavassa kuviossa on esitetty keskeisten talouden tunnuslukujen kehitys miljoonina euroina. Vuoteen 2024 saakka luvut perustuvat toteutuneisiin tilinpäätöstietoihin, vuoden 2025 luvut

muutetun talousarvion KH 1.12.2025 lukuihin ja vuosien 2026–2029 luvut talousarvioon ja taloussuunnitelmaan.

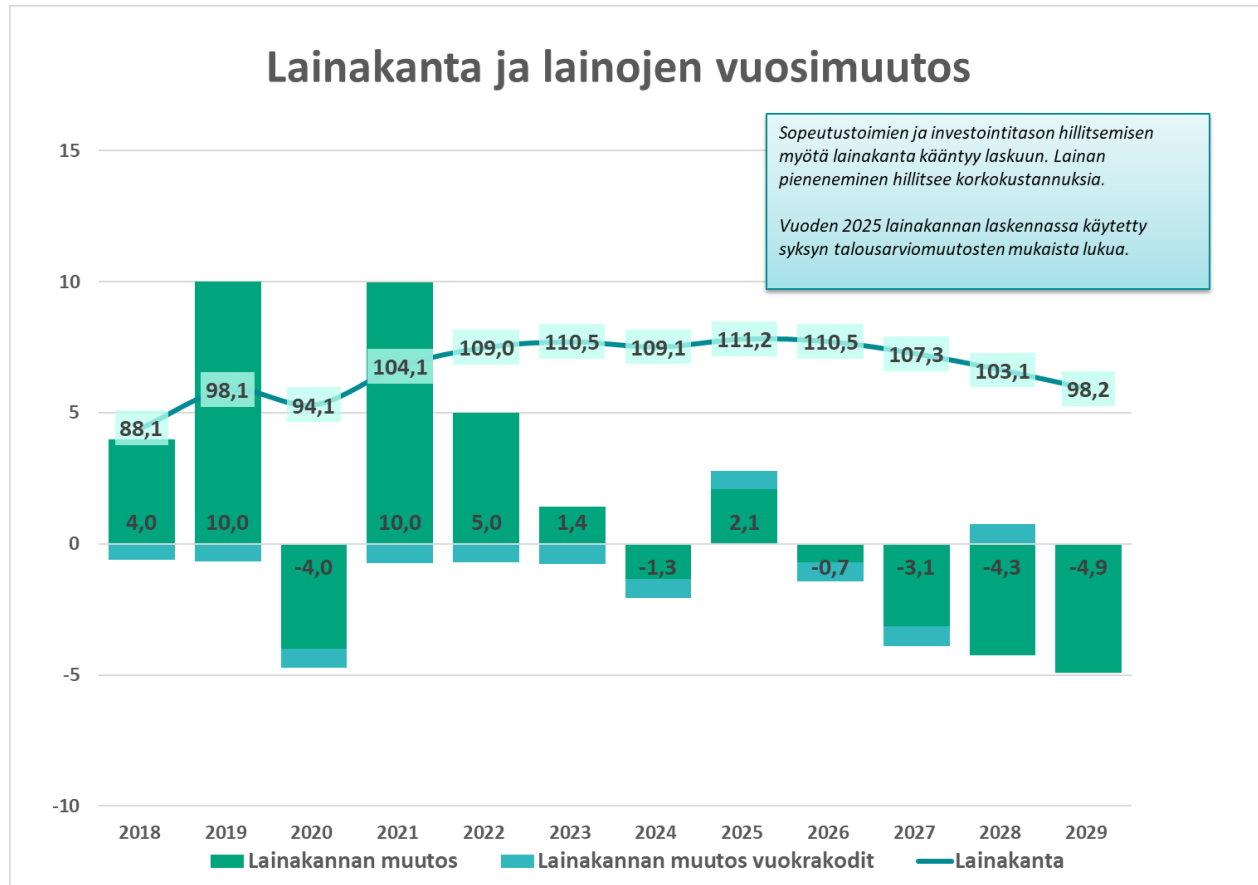

Laukaan kunnan vuosikatteen, poistojen ja investointien omahankintamenojen kehitys

2.1.8 Lainakannan muutokset

Vuoden 2026 kuluessa lainamäärän ennakoidaan pienenevän 0,7 miljoonaa euroa. Lainakanta on vuoden lopussa 110,5 miljoonaa euroa, eli 5.908 euroa asukasta kohden. Kunnan lainakantaan sisältyy myös Laukaan Vuokrakodeille ja Laukaan Vesihuolto-yhtiölle myönnettyt lainat. Vuokrakotien lainamäärä vuoden 2026 lopussa on noin 1,5 miljoonaa euroa, eli 80 euroa asukasta kohden.

Vesihuolto-yhtiön 31.12.2025 erääntyvää bullet-lainaa jatketaan. Vesihuollon lainan määrä on 15,265 miljoonaa euroa, eli 813 euroa asukasta kohden. Lisäksi Laukaan teknisille tukipalveluille on myönnetty. Vuoden 2025 talousarvioon 1,16 miljoonan euron antolaina, jonka osuus on 62 euroa asukasta kohden.

Laukaan kunnan lainakannan kehitys ja vuosittaiset muutokset 2018-2029

2.1.9 Antolainauksen muutokset

Rahoituslaskelmalle on budjetoitu 100.000 euroa hankkeiden välirahoitusta varten.

Ennen vuotta 2025 myönnettyjen antolainojen on laskettu pienenevän noin 725.000 euroa. Tämä koostuu valtuuston 28.4.2014 § 83 päättämästä Laukaan kunnan ja Laukaan vuokratodit Oy:n väli-

sestä rahoitusjärjestelystä, jossa kunnan myöntämällä 10,0 miljoonan euron antolainalla konvertoitiin Laukaan Vuokratodit Oy:n valtiokonttorin lainoja. Velkakirjan mukaisesti lainan korko on tarkistettu 1.7.2024 ja koron määräksi määritelty 3,6 prosenttia. Vuoden 2026 lopussa antolainan saldo on noin 1,5 miljoonaa euroa.

2.1.10 Taloussuunnitteluvuodet

Taloussuunnitteluvuosien meno- ja tulokehitys on arvioitu 2 prosentin inflaatiokehitysarvion mukaisesti. Palkkakulut on laskettu KVTES:in mukaisilla korotuksilla. Tasapainottamisohjelman mukaiset sopeutukset on kirjattu taloussuunnitelmaan vuodelle 2027. Vuodelle 2027 on menojen sopeutus päivitetty kunnanhallituksen esitykseen 360.000 euroksi.

Verotulot on budjetoitu Kuntaliiton veroennustekehikon mukaisesti. Vuoden 2026 valtionosuudet on budjetoitu Kuntaliiton valtionosuuslaskelman mukaisesti. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on arvioitu Laukaan kunnan oppilasmäärien mukaisesti. Taloussuunnitteluvuosien 2027-2029 valtionosuudet on laskettu Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman mukaisten prosentuaalisten vuosikorotusten mukaisesti. Kariutuneen

valtionosuusuudistuksen mahdollisia vaikutuksia taloussuunnitelmassa ei ole huomioitu.

Poistoista on tehty simulointilaskelma, jossa on käytetty investointisuunnitelman mukaisia investointimenoja.

Korkoennuste on tehty ennakoitujen lainamäärien ja korkoennusteen pohjalta. Korkoennusteessa on huomioitu olemassa olevat kiinteäkorkoiset lainat.

2.1.11 Muut merkittävät taloudelliset vastuut

Taselainojen lisäksi kunta on rahoittanut rakennushankkeita kiinteistöleasingrahoituksella. Lievestuoreen koulu valmistui elokuussa 2018. Lievestuoreen koulun rakennushankkeeseen liittyvä 20 vuoden kiinteistöleasingsopimus on yhteisarvoltaan 15 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 käynnistynyt Laukaan kirkonkylän koulunmäen rakennushanke rahoitetaan myös kiinteistöleasingilla. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa rakennettiin vuosien 2019 ja 2020 aikana Sydän-Laukaan koulun ja Laukaan lukion laajennusosa sekä Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston tilat. Ensimmäisen vaiheen leasingsopimuksen kokonaisarvo on 11 miljoonaa euroa. Toisessa vaiheessa rakennettiin kirkonkylän koululle uudet tilat, jolla korvattiin kokonaisuudesta puretut A-, B- ja C -rakennukset. Molempien vaiheiden kiinteistöleasingsopimusten yhteisarvo on noin 30 miljoonaa euroa.

Leasingsopimusten kustannukset kohdistuvat tilojen käyttäjien eli pääasiassa sivistyspalveluiden käyttötalouden vuokriin. 20 vuoden leasingvuokrasopimuksen jälkeen kunta voi joko jatkaa leasingvuokrasopimusta edelleen 10 vuodella tai lunastaa kiinteistön jäännösarvolla tai osoittaa kiinteistölle muun ostajan.

Laukaan kunta on toiminut takaajana, ja kunnan myöntämien takauksien yhteenlaskettu määrä oli 20,9 miljoonaa euroa vuoden 2024 päättyessä. Takauksista 18,8 miljoonaa euroa kohdistui Laukaan kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta tehdyistä takauksista.

Laukaan kunta on tehnyt aiemmin hankintasopimuksen Leppäveden liikuntapuiston sisäliikuntatilojen toteutuksesta. Sopimuksen nojalla Leppäveden liikuntapuistoon rakennettiin monitoimi- sekä ylipainehalli. Hirviareena Oy:n konkurssin myötä Hirviareena Oy:n operoimat monitoimihallin ja ylipainehallin tilat tulivat kunnan hallintaan. Kunnalla on 15 vuoden vuokrasopimus hallien omistajan kanssa. Vuokrasopimus käynnistyi marraskuussa 2024. Hankkeesta aiheutuu kunnalle kustannuksia. Kunta vastaa hallien vuokratilakustannuksesta, joka on 750.000 euroa vuodessa ensimmäisen vuoden tasossa. Lisäksi kunnan maksettavaksi tulevat hallien ylläpitokustannukset sekä muut hallien toimintaan liittyvät kustannukset.

2.2 Kuntakonserni ja kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden tavoitteet

Kuntakonserni on määritelty kuntalaissa kirjanpitolain konsernimääritelmän mukaisesti. Kuntalain 6 § mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta on kunnan tytäryhteisö. Kunnalla katsotaan olevan määräysvalta toisessa yhteisössä, kun sillä on:

1) enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänten enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen

2) oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä kohdeyrityksen hallituksessa tai siihen verrattavassa toimituksessa taikka toimituksessa, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu ääntenenemmistö.

Kunta kirjanpitolain mukaisineen tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Laukaan kuntakonserni muodostuu Laukaan kunnasta, Laukaan Vesihuolto Oy:stä (100 %) Laukaan vuokratodit Oy:stä (100 %) ja Laukaan kehitysyhtiö Oy:stä

(93,3 %) ja Laukaan tekniset tukipalvelut Oy:stä. Kuntakonserni tarkoittaa yhteisöjä, joissa kunta voi käyttää tosiasiallista päätösvaltaa. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään kuntakonsernin lisäksi kuntayhtymät peruspääoman mukaisessa suhteessa ja osakkuusyhteisöjen (omistusosuus 20%-50%) omistusosuutta vastaava osuus voitosta/tappiosta.

Seuraavassa on kuva Laukaan kuntakonserniin kuuluvista yhteisöistä sekä konsernitilinpäätökseen yhdisteltävistä yhteisöistä.

Yhteenveto konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Laukaan kunta			KUNTAKONSERNI KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN YHDISTELY	
Tytäryhteisöt (yli 50 % omistusosuus)		Omistusosuus		Kotipaikka
Laukaan Vuokratodit Oy		100 %		Laukaa
Laukaan Kehitysyhtiö Oy		93,3%*		Laukaa
Laukaan Vesihuolto Oy		100 %		Laukaa
Laukaan Tekniset Tukipalvelut Oy		100 %		Laukaa
Kuntayhtymät				
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä		7,5 %		Jyväskylä
Keski-Suomen Liitto		7,0 %		Jyväskylä
Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä		6,4 %		Äänekoski
Osakkuusyhteisöt (20 % - 50 % omistusosuus)				
Jyvasseudun liikenneturvallisuuskeskus Oy		48,0 %		Laukaa
Laukaan Linja-autoasemakiinteistö Oy		26,1 %		Laukaa

*Laukaan Kehitysyhtiö Oy omistaa loput osakkeet 6,7 % itse.

Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja muodostavat Konsernijohtoon. Valtuusto voi talousarviossa asettaa konsernijohtoon tavoitteita.

Tytäryhtiöiden toimintaa ohjataan omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen mukaisesti. Konsernijohtoon muodostavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Osana talousarviota kunta asettaa tytäryhteisöilleen tavoitteita.

Talousarviossa tulee arvioida kuntakonserniin ja tytäryhteisöihin liittyviä merkittäviä riskejä. Laukaan kuntakonsernissa kunnanhallituksen antamat ohjeet sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta koskevat myös tytäryhteisöjä, joita edellytetään vuosittain laatimaan riskianalyysi ja tunnistamaan merkittävimmät yhtiötä koskevat riskit. Kunnan talousarviossa on olennaista tarkastella yhtiöihin liittyviä riskejä erityisesti omistamisen

näkökulmasta ja taloudellisesta näkökulmasta. Seuraavassa on arvioitu omistajan näkökulmasta kunkin tytäryhteisön keskeisimpiä riskejä.

Laukaan Vesihuolto Oy

Laukaan Vesihuolto Oy:n yhtiömuotoinen toiminta on käynnistetty vuoden 2016 alusta lukien. Vesihuoltoyhtiö toimittaa asiakkailleen hyvää talousvetä ja huolehtii asiakkaiden viemäriverien poisjohtamisesta, jotka käsitellään JS-Puhdistamolla. Hyvä palvelutaso tuotetaan ympäristön kannalta kestäväällä tavalla, liiketaloudellisesti kannattavasti ja kohtuullisin kustannuksin. Toiminta-ajatuksen mukaan vesihuoltoyhtiön ydintehtäviin kuuluvat vesihuoltotoiminnan strateginen johtaminen ja kehittäminen sekä asiakassuhteet ja palvelujen hinnoittelu. Toiminta-ajatuksen toteutta-

miseksi ydintehtäviin kuuluvat myös vesihuolto-verkostojen pitkäaikainen hallinta, vedenhankinnasta, -käsittelystä ja jäteveden poisjohtamisesta huolehtiminen. Laukaan Vesihuolto Oy tekee yhteistyötä JS-Puhdistamo Oy:n kanssa jätevesien puhdistamisen osalta ja Alva Oy:n kanssa jätevesien johtamisen osalta.

Laukaan vesihuolto Oy on kiinteästi kunnan ydintoimintaan ja kuntalaisten jokapäiväisiin tarpeisiin liittyvää toimintaa. Riskit vesihuoltotoiminnan häiriöistä koskettavat aina suoraan myös kuntaa, vaikka pääasiallisena toimijana niiden hoitamisessa olisi yhtiö. Vesihuoltolain mukainen velvoite kerätä vesihuollon maksuina vesihuollon kustannuksia vastaava määrä tuloja rajoittaa taloudellisten riskien määrää vesihuoltotoiminnassa. Lyhytaikainen alijäämäisyys yhtiössä voisi johtaa pääomittamisen tarpeeseen, mutta ei ole todennäköistä.

Keskeisiä tunnuslukuja 2024:

Liikevaihto: 5,0 miljoonaa euroa

Liikevoitto: 0,4 miljoonaa euroa

Tilikauden voitto/tappio: -21.095,37 euroa

Oma pääoma: 1,9 miljoonaa euroa

Taseen kertynyt ali-/yliäämä: -1,3 miljoonaa euroa

Lainakanta: 19,9 miljoonaa euroa

Laukaan Vesihuolto Oy:n tavoitteet vuodelle 2026:

- Vesihuollon toimintavarmuus ja turvallisuus on hyvällä valtakunnallisella vertailutasolla.
- Yhtiön on laadittava taloussuunnitelma, joka tähtää siihen, että yhtiöllä ei ole taseessa alijäämiä vuoden 2027 tilinpäätöksessä.
- Yhtiön omaisuuden arvo ja käyttökunto ylläpidetään jatkuvan korjauksen periaatteella ja peruskorjaustoiminnalla.
- Yhtiö tutkii mahdollisuuden poistosuunnitelmansa muuttamiseen konsernin strategisten taloustavoitteiden toteutumisen edistämiseksi.
- Vesimaksujen tason tulee vastata suunnitelmallisen korjausvelan poistoja ja tehtyjä investointeja niin, että 2030 alkaen yhtiön lainakanta ei kasva, vaan sekä investoinnit, että

saneeraus pystytään rahoittamaan tulorahoituksella.

- Yhtiö kehittää yhteistyötä vesiosuuskuntien kanssa ja selvittää niiden liittämismallia vesihuolto-yhtiöön, mikäli osuuskunnilla ilmenee siihen tarvetta.

Laukaan Kehitysyhtiö Oy

Laukaan Kehitysyhtiö Oy toimii kunnan omistamana kehitysyhtiönä toteuttaen kunnan elinkeino- ja yrityspalveluja kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Kunta ostaa Laukaan Kehitysyhtiö Oy:ltä palveluita elinkeinopoliittisten tavoitteiden toteuttamiseksi kunnan talousarviossa määritellyllä summalla. Lähtökohtana on hankkeiden toteuttaminen yhteistyössä alueen yritysten ja julkisten toimijoiden kanssa.

Yhtiön toiminnan tavoitteena ei ole tuottaa pitkällä aikavälillä taloudellista voittoa, vaan kohdentaa resurssit Laukaan elinkeinoelämän toimintaedellytyksien parantamiseen. Yhtiön ulkopuolinen rahoitus perustuu osaomistuksen tuottoihin, osallistumismaksuihin, hankerahoitukseen, asiantuntijapalveluiden myyntiin jne. Osaomistajuusmahdollisissa yhtiö toteuttaa exit-strategiaa.

Kehitysyhtiö osti osoitteessa Laukaantie 25 sijaitsevan kiinteistön. Yhtiön omistuksiin liittyvä kehittämis- ja riskienhallinta ovat tärkeässä roolissa yhtiön toiminnassa tulevana vuosina.

Yhtiön hallituksen puheenjohtaja on kunnanjohtaja ja hallituksen jäsenenä on kunnan luottamushenkilöedustaja sekä kolme paikallista elinkeinoelämän edustajaa.

Kunta on talousarvion valmisteluaikaan käynnistämässä selvitystä konsernirakenteensa ja erityisesti kehitysyhtiön roolin ja aseman konsernissa selkiyttämiseksi. Laukaan kehitysyhtiöllä on sen taloudelliseen kantokykyyn nähden merkittävän kokoisia kiinteistöomistuksia, joihin liittyy taloudellisia riskejä niin yhtiön rahoituksen riittävyyden kuin tuloksenkin näkökulmasta. Suurin osa yhtiön tulorahoituksesta koostuu Laukaan Virastosydämen vuokratuloista. Mikäli vuokraustoiminta Virastosydämessä päättyisi, voi yhtiö tarvita kunnan rahoitusta välttämättömien kulujensa kattamiseksi, koska sillä ei ole muita tulonlähteitä.

Mahdollinen luopuminen Virastosydämen omistuksesta voi aiheuttaa tulosvaikutteisia alaskirjauksia yhtiön tulokseen. Lisäksi yhtiön omistaman Laukaantie 25 kiinteistön kehittämissuunnitelmat ovat keskeneräisiä ja osittain riippuvaisia kunnan tahtotilasta ja päätöksistä. Kiinteistön omistamisesta aiheutuu vähäisiä kuluja, jotka yhtiö pystyy lyhyellä aikavälillä kattamaan, mutta tilanteen pitkittyessä yhtiö voi tarvita lisärahoitusta kunnalta. Yhtiö on sopeuttanut kustannuksiaan ja jäädyttänyt kustannuksia aiheuttavaa toimintaa väliaikaisesti, kunnes yhtiön rahoitusasema ja rooli konsernirakenteessa on selvillä.

Keskeisiä tunnuslukuja 2024:

Liikevaihto: 0,2 miljoonaa euroa

Liikevoitto: 0,1 miljoonaa euroa

Tilikauden voitto/tappio: -0,2 miljoonaa euroa

Oma pääoma: 0,6 miljoonaa euroa

Taseen kertynyt ali-/ylijäämä: 0,2 miljoonaa euroa

Lainakanta: 0 euroa

Laukaan kehitysyhtiö Oy:n tavoitteet vuodelle 2026:

- Yhtiö valmistautuu muuttamaan toimintaprofiiliaan konsernirakenteessa tehtävän selvityksen mukaisesti.
- Yhtiön käyttökate on positiivinen. Yhtiön lainakanta pienenee.

Laukaan Vuokrakodit Oy

Laukaan Vuokrakodit Oy hallinnoi vajaata 700 vuokra-asuntoa. Vuokratalokohteita on kunnan neljässä taajamassa. Yhtiön toimialana on hallinnoida, vuokrata ja rakennuttaa vuokra-asuntoja sekä vastata niiden ylläpidosta ja arvonsäilymisestä. Tavoitteena on vastata kunnan vuokra-asuntokysyntään taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.

Laukaan Vuokrakodit Oy:n taloudellinen tilanne on pääosin kestäväällä pohjalla, mutta riskinä on erityisesti yhtiön talouden heikentyminen käyttöasteen laskiessa tai vuokraustoiminnan kannattavuuden heikentyessä. Tällaisessa tilanteessa kunta voisi joutua turvaamaan yhtiön pääoman

riittävyttä varsinkin, kun yhtiön omavaraisuusaste on erittäin heikko. Yhtiön pääomittamisen tarvetta ei kuitenkaan pidetä erityisen todennäköisenä riskinä lähitulevaisuudessa. Yhtiön näkymissä ei ole sellaisia tekijöitä, jotka uhkaisivat olennaisesti sen taloudellista asemaa. Kiinteistökannalla on huomattava peruskorjaustarve. Kunta on asettanut yhtiölle talousarviotavoitteita, joilla riittävän vahva taloudellinen asema pyritään turvaamaan myös tulevaisuudessa.

Keskeisiä tunnuslukuja 2024

Liikevaihto: 5,2 miljoonaa euroa

Liikevoitto: 0,5 miljoonaa euroa

Tilikauden voitto/tappio: 0 euroa

Oma pääoma: 0,4 miljoonaa euroa

Taseen kertynyt ali-/ylijäämä: -0,2 miljoonaa euroa

Lainakanta: 21,5 miljoonaa euroa

Laukaan Vuokrakodit Oy:n tavoitteet vuodelle 2026:

- Yhtiö valmistautuu muuttamaan tarvittaessa toimintaprofiiliaan konsernirakenteessa tehtävän selvityksen mukaisesti ja valmistautuu vastaanottamaan ARA-rajoitteiset sote-kiinteistöt.
- Yhtiö laatii konkreettisen pitkän tähtäimen suunnitelman kohdekannan muutoksista ja kehittämisestä. Hoitokatteeltaan heikoimpien kohteiden osalta laaditaan myyntisuunnitelma ja tutkitaan myynnin vaikutukset yhtiölle ja vuokra-asuntomarkkinoille. Kohteiden myynnistä annetaan erillinen omistajaohjaus.
- Yhtiö laatii niistä kohteista, joista ei ole vielä laadittu, pitkän tähtäimen suunnitelmat (PTS).
- Kohteiden vuokrataso on yleisten markkinavuokrien tasolla ja käyttöaste keskimäärin yli 95 %.
- Käyttökateprosentti on yli 35 %
- Kohteiden keskimääräinen kuntoluokka säilyy pitkällä aikavälillä yli 55 %

- Yhtiö jatkaa yhteistyön kehittämistä Laukaan tekniset tukipalvelut Oy:n kanssa konsernin etua tavoitellen.

Laukaan tekniset tukipalvelut Oy

Laukaan tekniset tukipalvelut Oy on vuonna 2024 perustettu kunnan täysin omistama tytäryhtiö. Uuden yhtiön perustamisen taustalla on talouden tasapainottamisohjelma, jonka yhtenä toimenpiteenä haetaan teknisten tukipalveluiden kustannuksista noin miljoonan euron säästöjä yhtiöittä-mällä tukipalvelutoiminta. Yhtiön toiminnaksi on siirretty 1.4.2025 alkaen kunnan kiinteistönhoito ja kiinteistöjen kunnossapito, katujen kunnossapito, puistojen ja yleisten alueiden hoito, puhtauspalvelut, liikuntapaikkojen hoito, vahtimestari- ja vartiointipalvelut.

Laukaan tekniset tukipalvelut Oy on perustettu ensisijaisesti taloudellisin tavoittein. Sen osalta keskeiset riskit liittyvät nimenomaan taloudellisten tavoitteiden saavuttamatta jäämiseen ja sen myötä oman pääoman menettämiseen, ja päinvastoin kustannustasojen nousuun, kun ulkoiseen taseeseen siirretty toiminta esimerkiksi lisää hallinnollisen työn määrää ja kustannuksia kuntakonsernissa. Yhtiön edellytykset toteuttaa tavoiteltuja

säästöjä ovat kiinteästi yhteydessä kunnan tilaajana määrittelemään tukipalveluiden palvelutasoon. Yhtiömuotoisen toiminnan kautta voidaan saavuttaa joustavuutta ja tehokkuutta, mutta säästöjen toteutuminen edellyttää myös palvelutason säätämistä tavoiteltua kustannustasoa vastaavaksi tilaajan puolelta. Riskiä tulee hallita aktiivisella seurannalla ja omistajaohjauksella.

Laukaan tekniset tukipalvelut Oy:n tavoitteet vuodelle 2026:

- Teknisten tukipalveluiden tulos on ylijäämäinen.
- Palvelutuotannon suoritekohtaisten yksikköhintojen seuranta mahdollistetaan kaikilla yhtiön toimialueilla.
- Yhtiö jatkaa yhteistyön kehittämistä Laukaan Vuokratodit Oy:n kanssa konsernin etua tavoitellen.
- Yhtiö varautuu hyvinvointialueen käytössä olevien kiinteistöjen palvelutuotannon päättymiseen vuonna 2027.
- Yhtiön ja kunnan välinen palvelun laatutason seuranta on määritelty ja mittaroitu.

2.3 Erityismääräyksiä

Hallintosäännön 65 § mukaisesti kunnanvaltuusto vahvistaa talousarviossa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan, eli hankintamenon määrän, jonka alittavia hankintoja ei aktivoida taseeseen, vaan kirjataan tilikauden käyttötalouden kuluksi. Hankintarajaksi vahvistetaan 10.000 euroa ilman arvonlisäveroa.

Palvelualueet vastaavat määrärahan riittävyydestä. Talousarvioon sisältyvää sitovaa määrärahaa ei saa ylittää ilman kunnanvaltuuston lupaa. Mikäli vastuualue ei kykene talousarviovuoden aikana toimimaan myönnetyn määrärahansa puitteissa, sen tulee tehdä lautakunnalle ja edelleen kunnanhallitukselle ja -valtuustolle talousarvion muutosesitys.

Toimielin määrää toimialueensa tositteiden hyväksyjät enintään toimikaudekseen. Tositteiden

hyväksynnässä asiatarastaja tarkastaa laskun oikeellisuuden (lasku on tilauksen ja tavarain tai palvelun toimituksen mukainen). Hyväksyjä vahvistaa tosittien oikeellisuuden ja vastaa määrärahan riittävyydestä. 1.1.2026 alkaen toistuvilla ostolas-kuille voidaan myös määritellä automaattisia hyväksymistoimenpiteitä. Tässä niin kutsutussa sopimuskohdistuksessa laskut asiatarastetaan ja hyväksytään kerran. Samalla seuraavilla laskuilla määritellään arvot, joiden sisällä ollessaan laskut ovat hyväksyttäviä, ja voivat mennä automaattihyväksynnän läpi ilman manuaalista asiatarastusta ja hyväksymistä. Jos laskut ylittävät määritellyt raja-arvot, ne jäävät manuaalisesti asiatarastettavaksi ja hyväksyttäväksi. Raja-arvoksi esitetään 20 % poikkeamaa, tai poikkeaman ollessa

alle 50 euroa, sallituksi poikkeamaksi esitetään 50 euroa. Lisäksi ostolaskuille esitetään määriteltävän maksimilukumäärä per vuosi sen mukaan, montako laskua vuodessa kunnalle kohdistuu.

Kustannusten vyörytystä käytetään keskitetysti hoidettujen palvelujen kustannusten oikeaan kohdentamiseen. Sen tarkoituksena on antaa kustannuksista oikea kuva. Vyörytyksellä ei ole vaikutusta määrärahoihin, koska vyörytyserät eivät sisälly toimintakatteeseen vaan ne käsitellään laskennallisissa erissä.

Maksujen ja taksojen perusteet

Osana talousarvion hyväksymistä kunnanvaltuusto hyväksyy yleiset perusteet eri palveluista perittäville maksuille ja taksoille. Hallintosäännön mukaan valtuusto päättää maksujen yleisistä perusteista. Maksuista ja taksoista päättää ensisijaisesti lautakunta omalla toimialallaan ja kunnanhallitus, jos se ei kuulu millekään lautakunnalle.

Laukaan kunta perii maksuja ja taksoja ensisijaisesti lakisääteisten enimmäismäärien mukaisesti. Lautakunta voi päättää tästä pääsäännöstä poikkeavasta maksusta tai taksasta, jos päätös on perusteltavissa myös kunnan taloudellisen tilanteen näkökulmasta.

3 KÄYTTÖTALOUSOSA

3.1 Yhteenveto talousarvion 2026 käyttötaloudesta

TOIMINTATUOTOT 2024 - 2026

	TP 2024	TAM 2025	TA2026	Muutos euroa	2025-2026 %
1 000 euroa					
KONSERNIPALVELUT	3 551,5	4 030,3	3 032,1	-998,2	-24,8 %
Yhteiset palvelut	1 683,2	1 287,2	1 104,1	-183,1	-14,2 %
Elinkeinopalvelut	1 868,3	2 743,1	1 928,0	-815,1	-29,7 %
Sivistyspalvelut	3 693,5	2 827,3	2 548,0	-279,4	-9,9 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	13,7	14,0	14,0	0,0	0,0 %
Varhaiskasvatus	960,2	761,0	692,0	-69,0	-9,1 %
Perusopetuspalvelut	1 312,5	1 319,9	1 079,0	-240,9	-18,3 %
Lukio	129,4	18,0	15,0	-3,0	-16,7 %
Kansalaisopisto	172,1	112,7	112,6	-0,1	0,0 %
Kirjastopalvelut	23,0	25,8	21,3	-4,5	-17,5 %
Vapaa-aikapalvelut	1 014,0	576,0	614,1	38,1	6,6 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	68,6	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Tekniset palvelut	26 123,5	27 308,5	24 753,7	-2 554,8	-9,4 %
Teknisten palveluiden hallinto	132,5	48,0	50,0	2,0	4,2 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	507,4	488,0	379,5	-108,5	-22,2 %
Tilapalvelut	19 735,9	21 187,3	20 506,8	-680,5	-3,2 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	4 810,8	4 814,8	3 055,3	-1 759,6	-36,5 %
Ympäristövalvonta	936,9	770,3	762,1	-8,2	-1,1 %
YHTEENSÄ	33 368,5	34 166,1	30 333,7	-3 832,3	-11,2 %

TOIMINTAKULUT 2024 - 2026

	TP 2024	TA/M2025	TA2026	Muutos 2025-2026	
1 000 euroa				euroa	%
KONSERNIPALVELUT	8 622,7	12 137,9	11 565,1	-572,9	-4,7 %
Yhteiset palvelut	5 511,2	5 774,4	5 596,3	-178,1	-3,1 %
Elinkeinopalvelut	3 111,6	6 363,5	5 968,8	-394,7	-6,2 %
Sivistyspalvelut	59 753,1	61 682,8	60 294,0	-1 388,8	-2,3 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	273,6	428,1	380,7	-47,4	-11,1 %
Varhaiskasvatus	16 645,9	16 994,1	16 759,3	-234,8	-1,4 %
Perusopetuspalvelut	34 794,4	35 497,7	34 575,6	-922,0	-2,6 %
Lukio	3 047,3	2 972,1	2 985,8	13,7	0,5 %
Kansalaisopisto	708,2	707,4	648,3	-59,1	-8,3 %
Kirjastopalvelut	1 297,8	1 228,6	1 219,5	-9,1	-0,7 %
Vapaa-aikapalvelut	2 715,8	3 854,9	3 724,8	-130,1	-3,4 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	270,2	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Tekniset palvelut	20 351,7	21 272,3	17 603,9	-3 668,4	-17,2 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	1 487,5	1 069,9	1 047,2	-22,6	-2,1 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	2 382,8	2 445,4	1 752,1	-693,3	-28,3 %
Tilapalvelut	10 261,7	11 530,2	10 369,0	-1 161,1	-10,1 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	4 455,3	4 525,0	2 921,6	-1 603,4	-35,4 %
Ympäristövalvonta	1 764,4	1 701,9	1 514,0	-188,0	-11,0 %
YHTEENSÄ	88 727,6	95 093,0	89 462,9	-5 630,1	-5,9 %

TOIMINTAKATE 2024 - 2026

	TP 2024	TA/M 2025	TA 2026	Muutos 2025-2026	
1 000 euroa				euroa	%
KONSERNIHALLINTO	5 071,3	8 107,6	8 532,9	425,3	5,2 %
Yhteiset palvelut	3 828,0	4 487,2	4 492,2	4,9	0,1 %
Elinkeinopalvelut	1 243,3	3 620,4	4 040,8	420,4	11,6 %
Sivistyspalvelut	56 059,6	58 855,5	57 746,0	-1 109,5	-1,9 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	259,9	414,1	366,7	-47,4	-11,4 %
Varhaiskasvatus	15 685,7	16 233,1	16 067,3	-165,8	-1,0 %
Perusopetuspalvelut	33 481,9	34 177,8	33 496,6	-681,1	-2,0 %
Lukio	2 917,9	2 954,1	2 970,8	16,7	0,6 %
Kansalaisopisto	536,1	594,7	535,7	-59,0	-9,9 %
Kirjastopalvelut	1 274,7	1 202,9	1 198,3	-4,6	-0,4 %
Vapaa-aikapalvelut	1 701,8	3 278,9	3 110,7	-168,2	-5,1 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	201,6	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Tekniset palvelut	-5 771,8	-6 036,2	-7 149,8	-1 113,6	18,4 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	1 355,0	1 021,9	997,2	-24,6	-2,4 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	1 875,5	1 957,4	1 372,6	-584,8	-29,9 %
Tilapalvelut	-9 474,3	-9 657,1	-10 137,8	-480,7	5,0 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	-355,5	-289,9	-133,7	156,2	-53,9 %
Ympäristövalvonta	827,5	931,6	751,9	-179,7	-19,3 %
YHTEENSÄ	55 359,1	60 926,9	59 129,1	-1 797,8	-3,0 %

3.2 Konsernipalvelut

Kunnanhallituksen alaiset toiminnot muodostuvat kahdesta tulosyksiköstä. Hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut, talouspalvelut ja tietohallinto muodostavat yhteisten palveluiden tulosyksikön. Maa-seutupalvelut, maankäyttö ja kaavoitus, yrityspalvelut ja työllisyyspalvelut muodostavat elinkeinopalvelujen tulosyksikön. Tulosyksiköt muodostavat yhdessä konsernipalvelujen palvelualueen.

Yhteisten palveluiden toiminta-ajatuksena on tuottaa kuntakonsernin johtamisen ja palvelutuotannon kannalta oleellisia hallinnollisia ja muita

tukipalveluja. Tulosyksikkö huolehtii kunnan edunvalvonnan ja päätöksenteon edellytyksistä. Kasvun ja elinvoiman kehittämisen kannalta olennaisia palveluita on puolestaan koottu yhteen elinkeinopalveluiden alaisuuteen.

Konsernipalveluiden talousarvion kokonaisuudessa esitetään määrärahat kunnanhallitukselle ja valtuustolle sekä keskusvaalilautakunnalle ja tarkastuslautakunnalle.

3.2.1 Talous

Konsernipalvelun talous käsittää noin 14 % koko kunnan toimintakatteesta. Vuoden 2026 talousarvio on valmisteltu tiukan talouden periaatteiden mukaisesti turvaten organisaation toiminnan kannalta olennaisten palvelujen taso.

Palvelualueen toimintakate säilyy kokonaisuutta tarkasteltaessa edellisten vuoden tasossa. Konser-

nipalvelujen tulot laskevat hieman yli 1,0 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintamenot laskevat 0,6 miljoonaa euroa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernipalvelujen avustukset, yhteistoimintaosuudet ja jäsenmaksut. Taulukon jälkeen esitetään koottuna konsernipalveluiden tulosyksikköjen tulot, menot ja katteet talousarviovuodelta, sekä vertailuvuosilta 2024-2025.

Avustukset, yhteistoimintaosuudet ja jäsenmaksut	458 615	427 472	441 144	13 672	3,0 %
Avustukset yhteisöille	103 344	78 364	103 400	-24 980	-24,2 %
Jyväskylän ry	56 364	56 364	53 400	-2 964	-5,3 %
Työllistämisen kuntalaisä yhteisöille ja yrityksille	35 000	10 000	40 000	30 000	85,7 %
Kyläyhdistysavustukset (100 euroa/yhdistys)	1 000	1 000	1 000	0	0,0 %
Muut avustukset	10 980	11 000	9 000	-2 000	-18,2 %
Yhteistoimintaosuudet ja jäsenmaksut	355 271	349 108	337 744	-11 364	-3,2 %
Laukaan Kehitysyhtiö Oy	48 000	48 000	12 000	-36 000	-75,0 %
Keski-Suomen Liitto	243 500	236 896	256 692	19 796	8,1 %
Suomen Kuntaliitto	42 500	42 500	47 300	4 800	11,3 %
KT Kuntatyöntekijät	20 000	20 000	20 000	0	0,0 %
Nelostie E75 ry	376	376	376	0	0,0 %
Suomen vesitietoyhdistys ry	340	770	810	40	11,8 %
Pro ystie yhdistys ry	200	200	200	0	0,0 %
Keski-Suomen Kylät ry	100	100	100	0	0,0 %
Ilmavoimien Soittokunnan tukiyhdistys ry	150	150	150	0	100,0 %
Päijänteen metsänhoitoyhdistys ry	105	116	116	0	0,0 %

Konsernipalveluiden talous	TP 2024	TA/M 2025	TA 2026	Muutos 2025-2026	
1000 euroa				euroa	%
Toimintatulot					
Yhteiset palvelut	1683,2	1287,2	1104,1	-183,1	-14 %
Elinkeinopalvelut	1868,3	2743,1	1928,0	-815,1	-30 %
Yhteensä	3551,5	4030,3	3032,1	-998,2	-25 %
Toimintamenot					
Yhteiset palvelut	5511,2	5774,4	5596,3	-178,1	-3 %
Elinkeinopalvelut	3111,6	6363,5	5968,8	-394,7	-6 %
Yhteensä	8622,7	12137,9	11565,1	-572,9	-5 %
Toimintakate*					
Yhteiset palvelut	-3828,0	-4487,2	-4492,2	-4,9	0 %
Elinkeinopalvelut	-1243,3	-3620,4	-4040,8	-420,4	12 %
Yhteensä	-5071,3	-8107,6	-8532,9	-425,3	5 %

*tulosityksikön toimintakate on valtuustoon nähden sitova talouden tavoite

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Konsernipalveluiden talouden tasapainottamistoimenpiteet talousarviossa 2026:

1. Hallinto- ja hankintapalveluita organisoidaan uudelleen yhteisten palveluiden kehittämisen myötä, henkilöstövähennys 5 htv
2. Henkilöstöhallintoa ja sisäistä henkilöstön tukipalvelua kevennetään ja organisoidaan uudelleen, henkilöstövähennys 3,5 htv
3. Edenred- liikunta- ja kulttuuriedusta ja merkkipäivämuistamisista luopuminen 80.000 euroa
4. Työkyvyn tukiohjelmistosta luopuminen 11.000 euroa.
5. Maaseutuhallintoa tiivistetään. Henkilöstövähennys 3 htv.
6. Omia ei-lakisääteisiä työllisyyspalveluita vähennetään ja kotouttamispalveluita kevennetään. Henkilöstövähennys vuonna 2026 2,4 htv ja vuodesta 2027 alkaen 3 htv
7. Yrityspalveluita tiivistetään. Henkilöstövähennys 1 htv.
8. Kehitysyhtiön maksuosuutta leikattu 36.300 euroa.

3.2.2 Palvelujen järjestäminen

Yhteiset palvelut

Yhteisissä palveluissa hoidetaan kunnan talous-, hallinto-, henkilöstö- ja tietohallintoasiat ammatillisesti ja laadukkaasti. Tulospaikalla edistetään palveluiden digitalisaatiota ja prosessien kehittämistä koko kunnan tasolla. Yhteisiä palveluita johtaa konsernipalvelujohtaja.

Tavoitteena on, että yhteisissä palveluissa tuotetaan jatkossa hallinto-, talous-, henkilöstö- ja tietohallintopalvelut kunnassa laadukkaasti, ammatillisesti ja palvelualueiden perustehtäviä mahdollisimman hyvin tukien. Hallinnon keskittämällä haetaan säästöjä, toiminnan tehokkuutta, sijaistajärjestelyjen helpottumista ja tiimin tuki työntekijöille.

Hallintopalvelujen tehtävä on tuottaa sisäisiä tukipalveluja, luoda päätöksenteon edellytyksiä sekä huolehtia kunnan ylimmästä päätöksenteosta, sen valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Hallintopalvelut tulosityksikön talousarvio sisältää päätöksenteosta valtuuston, kunnanhallituksen, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan toiminnan. Kunnanhallituksen alaiset vaikuttamistoimielimet vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, sekä nuorisovaltuusto sisältyvät hallintopalvelujen alle. Hallintopalvelut tuottaa lisäksi sihteerij- ja pöytäkirjanpitopalvelut sivistys-, tekninen- ja lupa- ja valvontalautakunnille.

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Perustana ovat kuntalain mukainen tavoite huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista. Valtuusto vahvistaa sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista, päättää kunnan strategioista ja keskeisistä toimintasäännöistä. Valtuusto vahvistaa myös kuntakonsernin tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä konserniohjauksen periaatteet. Valtuusto kokoontuu arviolta 6-7 kertaa vuodessa ja valtuustossa on 35 valtuutettua.

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta, talousdenhoidosta, edunvalvonnasta, henkilöstöpolitiikasta, sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus vastaa myös kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja kunnan omistajaohjauksesta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Valtuuston ja kunnanhallituksen tulot ja menot kohdistuvat samalle kustannuspaikalle. Kustannuspaikan suurimmat menot koostuvat henkilöstökuluista ja kuntien yhteistoimintaosuuksista. Henkilöstökuluihin kuuluu muun muassa luottamushenkilöiden palkkiot, puolitoista henkilövuotta viestinnän henkilöstön palkkoja sekä kunnanjohtajan palkka. Kuntien yhteistoimintaosuudet (muun muassa Kuntaliiton ja Keski-Suomen liiton jäsenyydet) kasvavat jonkin verran. Muita mainittavia kunnanhallituksen toiminnan menoeriä ovat koko kuntaa koskevat vakuutus-, viestintä- ja ict-kustannukset sekä luottamushenkilö- ja yhteiskuntasuhdetoimintaan liittyvät kustannukset. Talousarvioon on lisäksi tehty 100 000 euron varaus vanhojen arkistojen digitointiprojektin jatkolle. Näiden lisäksi kunnalla on velvollisuus huolehtia hautaustoimintalain mukaan vainajan hautajaisjärjestelyistä, mikäli vainajalla ei ole ketään omaista huolehtimaan järjestelyistä. Näihin toimintamenoihin on tehty oma varaus.

Vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto ovat kunnanhallituksen alaisia vaikuttamistoimielimiä, joiden tarkoitus on valvoa ja ajaa kohderyhmiensä etuja kunnan päätöksenteossa.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on suorittaa kunnan hallinnon ja talouden arviointia sekä järjestää hallinnon ja talouden tarkastuspalvelut. Tarkastuslautakunnan toimintamenot sisältävät luottamushenkilökustannukset ja asiantuntijapalveluiden ostot.

Keskusvaalilautakunta vastaa sille kuuluvista vaaleihin liittyvistä järjestelyistä ja päätöksistä. Vuonna 2026 ei ole säännönmukaisia vaaleja.

Hallintopalveluiden tulospaikka tukee kunnan päätöksentekoa vastaamalla valtuuston ja kunnanhallituksen päätöksenteon valmistelusta ja toimeenpanosta, sekä se vastaa toimielinten kokousjärjestelyistä ja oheistapahtumista. Hallinto- ja viestintä tuottaa kunnan asianhallinnan asiantuntijapalvelut, kirjaamopalveluita, kuntahallintoon liittyvää sisäistä neuvontaa päättäjille ja viranhaltijoille. Näiden lisäksi osallistuminen yhteiskuntasuhteiden hoitoon ja kunnan yleinen viestinnän kehittäminen kuuluvat tulospaikan vastuulle. Kustannuspaikan menot koostuvat lähinnä henkilöstökuluista, sekä sisäisistä vuokrista. Sisäisissä vuokrissa huomioidaan muun muassa Kuntalan väistötilat, museo, Viertola sekä vanhan Kuntalan tiloja.

Henkilöstöpalveluiden tulospaikka valmistelee yhteistyössä muun organisaation kanssa henkilöstöpolitiikan peruslinjaukset ja luo työvälineitä ja ohjeita henkilöstöjohtamisen käytännön toteuttamiseen. Tällaisia osa-alueita ovat muun muassa henkilöstösuunnittelu, henkilöstön rekrytointi, palkkaus- ja palvelussuhdeasiat, henkilöstön kehittäminen, henkilöstöpalvelut, työterveyshuolto, työsuojelu, yhteistoimintamenettely ja työhyvinvointi sekä ammattitaitoisen henkilöstön saannin turvaaminen. Henkilöstöhallinto vastaa koko kunnan henkilöstön palkkahallinnosta.

Talouspalvelujen tulospaikka vastaa kunnan keskeisistä talousprosesseista. Tulospaikalla koordinoitaan keskitetysti kunnan talousarvio- ja talous-suunnitteluprosessia sekä tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen valmistelua, kirjanpitoa, lakisääteistä taloustilastointia, maksuliikennettä, rahoitusta, perintää, raportointia ja riskienhallintaa. Lisäksi yksikkö neuvoo, ohjeistaa ja kouluttaa taloushallinnon eri kysymyksissä. Talouspalvelut huolehtii laskenta- ja seurantajärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä kunnan palvelualueiden kanssa.

Tietohallinto tuottaa kuntaorganisaation tietohallintoon, tietoliikenteeseen, tulostukseen ja viestintäratkaisuihin liittyviä palveluja. Vuonna 2026 tietohallinnon henkilöstövahvuus on 4,5 henkilötyövuotta. Tietohallinnon ylläpidossa olevia laitteita on vuoden 2025 lokakuussa noin 3600. Tietohallinnon toimintatuotot muodostuvat sisäisistä laitevuokrista sekä ulkoisista myyntituotoista, jotka ovat vuonna 2026 yhteensä 746.700 euroa. Toimintatuotot ja -kulut laskevat 11 prosenttia vuoteen 2025 verrattuna.

Tietohallinnon talousarvio on laadittu siten, että toimintatuotot kattavat toimintakulut ja poistot edellisvuosien investoinneista. Investointimenoihin kirjataan yli 10.000 euron investoinnit, kuten tietoliikenneverkkojen rakentaminen, työasema-, kopiokone- ja matkapuhelinhankinnat sekä järjestelmähankinnat. Vuoden 2026 talousarviossa tietohallinnon sisäiset yksikköhinnat laskevat vuoteen 2025 verrattuna. Sisäisten tietohallintopalvelujen laitelaskutus tapahtuu kuukausittain, ulkoisten tietohallintopalvelujen laskutus puolivuositain sekä henkilöstölisenssilaskutus kerran vuodessa.

Henkilöstösuunnitelma

Yhteisten palvelut perustettiin 1.8.2025 alkaen, jolloin kunnan hallinnon, talouden ja henkilöstöhallinnon palvelut on keskitetty yhteisten palveluiden tulosityksikköön. Muutokset toteutuivat organisaation sisäisinä siirtoina, eivätkä ne kasvattaneet koko kunnan henkilöstömäärää, päinvastoin osa eläköitymisten myötä tai muutoin vapautuneista tehtävistä on voitu jättää täyttämättä. Yhteisten palvelujen toimintoja automatisoidaan ja prosesseja selkeytetään. Yhteisten palveluiden henkilöstöä vähennettiin voimakkaasti talouden tasapainottamistoimena yhteistoimintaneuvotteluiden 2025 jälkeen. Viimeiset irtisanomisajat päättyvät keväällä 2026.

Lisäksi yhteistoimintaneuvotteluissa sovittiin hallinnon palveluiden keskittämisen jatkamisesta siten, että 1.1.2026 alkaen yhteisiin palveluihin siirtyvät vielä kunnan sisäisinä henkilöstösiirtoina kansalaisopiston ja vapaa-aikatoimen toimistosi-

teerit. Lisäksi konsernipalveluiden sisällä viestinnän henkilöstö keskistetään yhdelle kustannuspaikalle, jonka vuoksi viestintäpäällikkö siirtyy elinkeinopalveluista hallintopalveluihin. Taloushallinnossa on säästösyistä täyttämättä talous- ja hal-

lintosuunnittelijan virka. Virantäyttöön on varauduttu talouden suunnittelun ja seurannan sekä taloushallinnon digitaalisaation ja automaattisen päätöksenteon prosessien kehittämiseksi syksyllä 2026.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2024*	TA 2025*	TA 2026	TS 2027	TS 2028
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset	28,07	30,20	27,32	27,32	27,32
Määräaikaiset	5,30	2,05	1,00	1,00	1,00
Yhteensä	33,37	32,25	28,32	28,32	28,32

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalveluiden tulosityksikkö koostuu neljästä eri tehtäväalueesta, jotka ovat maankäyttö, yrityspalvelut, työllisyyspalvelut ja maaseutupalvelut.

Maankäyttö vastaa maankäyttöpolitiikasta, yhdyskuntatekniikan suunnittelusta, kartoitus- ja paikkatietopalveluista, maa- ja vesialueiden hallinnasta (pl. asemakaavojen yleiset alueet) sekä metsien hoidosta. Tulosityksikön esihenkilönä toimii kaavoitusjohtaja, jonka alaisuudessa työskentelee vuonna 2026 seitsemän henkilöä. Kaavoitusavustajan eläköidyttyä vuoden 2026 aikana, toimea ei täytetä taloudellisista syistä.

Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus

Maankäytön suunnittelun ja kaavoituksen tehtävänä on suunnitella ja kehittää alueiden käyttöä siten, että lain edellyttämät ja kunnan strategioissa maankäytölle määritellyt tavoitteet täyttyvät. Maankäytön suunnittelua ja kaavoitusta ohjaa lainsäädännön, kuntastrategian, maankäytön rakennemallin ja maapoliittisen ohjelman lisäksi valtuuston hyväksymä, kaavahankkeita ohjelmoiva ja priorisoiva kaavoitusohjelma. Suunnittelun tavoitteena on tuottaa monipuolinen tonttivaranto asumiseen ja elinkeinotoimintaan, huomioiden viihtyisälle ja hyvälle asuinympäristölle asetetut tavoitteet sekä elinkeinoelämän vaatimukset. Suunnitteluratkaisut pohjautuvat riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointiin. Maankäyttö osal-

listuu myös taajamaympäristöjen laadun kehittämiseen yhteistyössä teknisen palvelualueen kanssa.

Vuonna 2026 edistetään vireillä olevia yleis- ja asemakaavahankkeita. Hankkeiden etenemiseen ja uusien käynnistämiseen vaikuttaa suppeat taloudelliset- ja henkilöstöresurssit. Vireillä olevista asemakaavoista on merkittävin Vihtavuoren tehdasalueen asemakaava. Yleiskaavahankkeita on vireillä kolme ja asemakaavahankkeita 22. Lisäksi yksityisen maanomistajan ranta-asemakaavahankkeita on vireillä viisi.

Kaavoitusohjelman mukaisesti vuonna 2023 tuli vireille Vihtavuoren taajaman oikeusvaikutteinen yleiskaava. Yleiskaavasta on tehty kaavarunko, jossa on huomioitu mm. tausta-aineistoksi laaditut selvitykset. Vuonna 2026 on tarkoitus edistää hanketta konsulttitoimeksiantona.

Maankäyttö yhdessä paikkatiedon ja rakennusvalvonnan kanssa jatkaa rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä (RYTJ) annetun lain toimenpiteiden valmistelua ja aktiivista lain täytäntöönpanon seuranta. Maankäyttö osallistuu Kaarinan kaupungin hallinnoimaan yhteiskehittämishankkeeseen Arkance Systems Oy:n tietomallipohjaisen, kunnassa käytössä olevan kaavoitusohjelmiston kehittämiseksi. Hanke on saanut rahoituksen ympäristöministeriöltä. Tavoitteena on, että kunnan uudet kaava-aineistot tuotetaan yhteentoimivassa muodossa viimeistään vuonna 2028.

Maaomaisuus

Maapoliittinen ohjelma on laadittu ja hyväksytty vuonna 2014, ja siinä on tunnistettu olevan päivittystarpeita. Kuntastrategiassa on asetettu tavoitteeksi laatia asumisen ohjelma tukemaan asumisen strategista kehittämistä ja johtamista, jonka vuoksi kuntaan tulisi laatia asuntopoliittinen ohjelma. Tällä hetkellä asuntopoliittiset linjaukset puuttuvat kokonaan. Asunto- ja maapoliittikka liittyvät oleellisesti toisiinsa, joten ohjelmien laatimisprosessi ja linjaukset olisi tarkoituksenmukaista yhtenäistää ja koota samaan asiakirjaan. Asunto- ja maapoliittisen ohjelma laaditaan vuoden 2026 aikana. Työhön osallistetaan luottamushenkilöitä, sidosryhmiä ja kuntalaisia.

Raakamaata hankitaan taajamien kasvualueilta toimivan ja taloudellisen yhdyskuntarakenteen sekä kohtuuhintaisen tonttitarjonnan turvaamiseksi pitkällä tähtäimellä. Raakamaan lisäksi taajamien sisällä hankitaan yleisiä alueita tarpeen mukaan asemakaavan toteuttamiseksi. Maanhankinnan investointivarausten toteutuminen riippuu strategisesti merkittävien kohteiden myyntiin tulosta tai neuvottelutuloksen ajankohdasta. Tästä syystä maanhankinnan investointivarausten suunnittelutapaa muutetaan siten, että varaus tasaantuu kolmen vuoden jaksolla nykyistä vastaavalle tasolle, mutta varaus antaa mahdollisuuden tarvittaessa myös suurempaan kertaostoon. Mikäli suurempi kertaosto toteutuu, seuraavien vuosien ostot ovat vastaavasti pienempiä. Mikäli ensimmäisen suunnitteluvuoden aikana suuremmat ostot eivät toteudu, suurempi varaus siirtyy seuraavalle vuodelle. Oleellista on investointisumman tasapainottuminen suunnitelmakaudella 2026–2028.

Vehniän Laukaanportin yritysalueen kehittämistä pyritään edelleen edistämään raakamaan hankinnan ja suunnittelun keinoin sekä tehden tiivistä yhteistyötä elinkeinopalveluiden ja aluekehityshankkeen toimijoiden kanssa.

Kaavoitettuja asunto- ja yritystontteja luovutetaan rakennettavaksi myymällä tai vuokraamalla, kysynnän ja palveluverkon riittävyyden mukaan. Uusia pientalojen rakennuspaikkoja avataan

vuonna 2026 haettavaksi Laajalahden alueelta Kirkonkylästä ja Korpelan alueelta Leppävedeltä.

Maankäytössä on tunnistettu tarpeita yritysalueiden esirakentamiselle, mutta kaikkia kohteita ei voida toteuttaa samaan aikaan, joten esirakentamisen aikataulutusta varten on laadittu taloussuunnitelma vuosille 2026–2029. Suunnitelman mukaan vuonna 2026 tavoitteena on toteuttaa Honkarinteenkadun TY-korttelin 407 (Rokkakangas Kirkonkylä) esirakentaminen. Esirakentamishankkeen toteutuminen edellyttää kuitenkin uuden ruokapalvelukeskushankkeen toteutumista, jonka rakentamispaikalta saadaan tarvittavat täytömaat. Esirakentamisella edistetään rakennuspaikkojen käyttöä ja myyntiä. Lähtökohtaisesti esirakentamisen kustannukset kohdennetaan maa- ja vesialueiden kustannuspaikalle, eli se nostaa rakennuspaikkojen tasearvoa vastaavasti. Esirakentamisella ei ole vaikutusta käyttötalouteen, koska maa- ja vesialueista ei tehdä poistoja. Esirakentamisen kustannukset huomioidaan rakennuspaikkojen myyntihinnassa, jolloin velan takaisinmaksu tapahtuu rakennuspaikkojen myynnin kautta. Vuokrattaessa velka jää maa- ja vesialueiden taaseeseen, mutta sillä on vastaavasti positiivinen vaikutus käyttötalouteen. Vuoden 2026 talousarviossa esirakentamiseen varataan yhteensä 50 000 euroa.

Maaomaisuutta hallitaan paikkatietojärjestelmien ja sähköisen maaomaisuusrekisterin sekä Maanmittauslaitoksen ylläpitämän kiinteistörekisterin ja lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin avulla. Maaomaisuusrekisterissä pidetään luettelo maa- ja vesialueista sekä tehdään raportit kirjanpitoon. Maan-vuokralaskutus tehdään kaksi kertaa vuodessa.

Metsätilat

Maankäytössä hallinnoidaan yhteensä noin 2300 ha metsäaluetta, joista suurin osa on talousmetsiä (60 %) ja loput muuta metsää. Metsät ovat arvokkaita monessa muodossa ja ne jakautuvat sijainnin, kaavoitustilanteen, muun käyttötarkoituksen ja historian mukaan eri kunnossapitoluokkiin. Metsiin liittyy paljon odotuksia, tarpeita ja tavoitteita, kuten taloudellinen tuotto, virkistyskäyttö,

viihtyisä asuinympäristö, raakamaareservi sekä luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luonnonsuojelu. Metsät sijaitsevat laajalla alueella eri puolella kuntaa ja ne jakautuvat viiteen eri metsäluokkaan: lähimetsät, ulkoilu- ja virkistymetsät, talousmetsät, suojelumetsät ja maankäytön muutosalueet. Metsänhoitoa ohjaa vuonna 2024 hyväksytty Metsäohjelma. Metsiä hoidetaan metsäluokittain Metsäohjelmassa määritettyjen tavoitteiden ja periaatteiden mukaisesti.

Metsänhoidon osalta kunta on tilaajaorganisaatio, eli kaikki metsänhoitoon liittyvä asiantuntija-, suunnittelu- ja metsänhoitopalvelut teetetään ulkopuolisille palveluntuottajille. Kunnan käytössä on metsätietojärjestelmä, jossa metsävarallisuutta ylläpidetään ja työmaita hallinnoidaan. Palveluntuottajat tekevät metsäsuunnittelua ja ylläpitävät kunnan metsävara-/suunnittelmatietoa suoraan kunnan järjestelmässä.

Metsänhoidon palvelumalli on kilpailutettu syksyllä 2025, ja se on jaettu kahteen osa-alueeseen, metsäsuunnittelu- ja asiantuntijapalveluihin sekä metsänhoito- ja konepalveluihin. Sopimuskausi on vuosille 2026–2027 ja sisältää option vuosille 2028–2029.

Maankäyttö on vuonna 2023 toimittanut Keski-Suomen ELY-keskukselle Metso-metsiensuojeluhakemuksen, joka kohdistuu noin 5 ha alueelle Multamäen ulkoilumetsään. Alueella on yli 100-vuotias metsä, jossa on eriasteisia luonnontuhoja, kuten hyönteistuhoja ja lahoppuuta. Aluetta on esitetty kunnan omistukseen jääväksi pysyväksi luonnonsuojelualueeksi. Metsätaloudellinen arvo on yli 100 000 euroa, josta osa on mahdollista saada hyvityksenä valtiolta (suojelukorvaus). Hakemuksen käsittely on edelleen kesken.

Yhdyskuntasuunnittelu

Yhdyskuntatekniikan suunnittelupalvelu vastaa asemakaavoitettujen alueiden infrasuunnitelmista

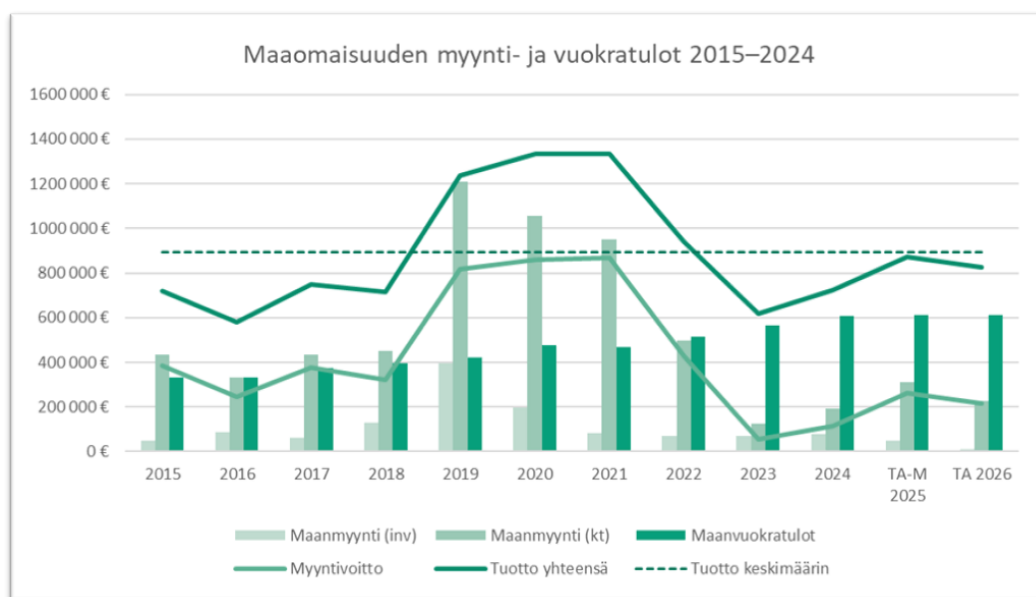
ja kustannusarvioiden laatimisesta. Suunnitelmiin kuuluvat mm. katu-, rakentamis- ja liikenneohjaussuunnitelmat sekä massalaskenta. Lisäksi suunnittelija laatii aluevaraussuunnitelmia maankäytön suunnittelun tueksi. Suunnittelupalvelua myydään myös Laukaan Vesihuolto Oy:lle. Suunnitteluinsinööri eläköityy vuoden 2025 lopussa ja tavoitteena on täyttää virka vuonna 2026.

Paikkatietopalvelut

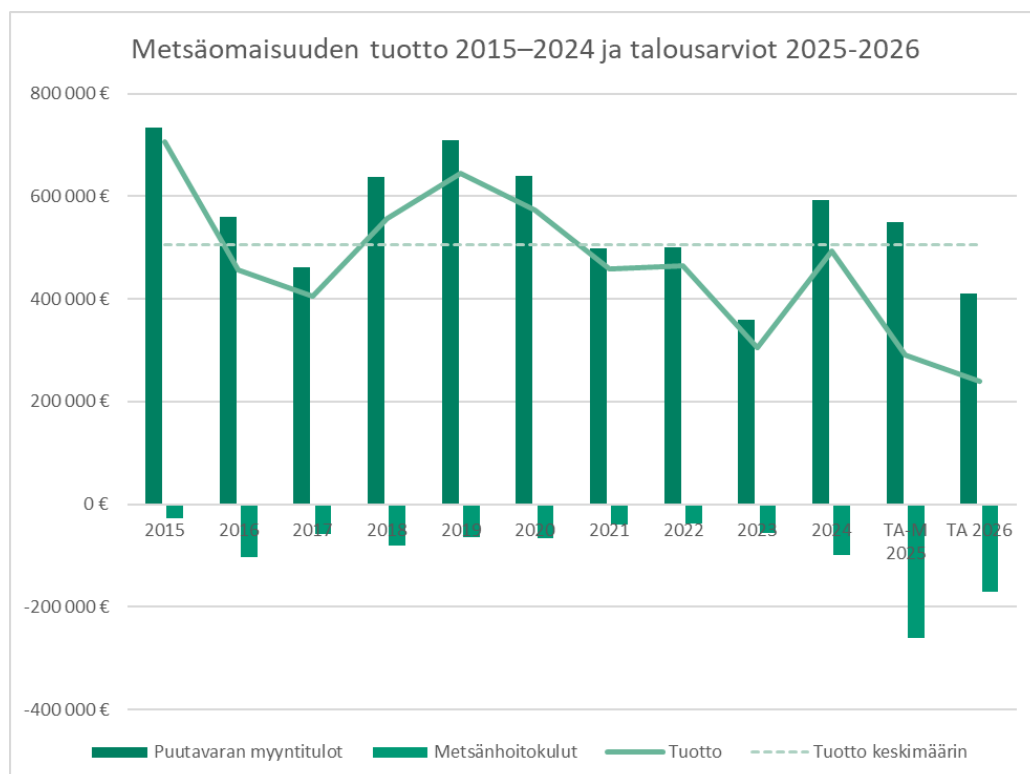
Paikkatietopalvelut ylläpitää asemakaavan pohjakarttaa ja johtokarttaa sekä tuottaa laadukasta kartta- ja paikkatietoaineistoa kunnan eri yksiköiden, sidosryhmien ja kuntalaisten käyttöön. Maastomittauksia tehdään kunnan omia tarpeita (infrarakentaminen, kiinteistönmuodostus, kaa-voitus), rakentamisen ohjaamista (rakennuspaikkojen merkintä) ja maa-aineslupien valvontaa varten.

Laukaan kunta toimii seutukäyttäjänä Jyväskylän paikkatietoympäristössä (Trimble Locus). Laukaan kunnan paikkatietopalvelut vastaa kunnan osalta kuntarekisteri- ja paikkatietojärjestelmässä olevien aineistojen ylläpidosta ja kehittämisestä. Lisäksi paikkatietopalvelut vastaa ohjelmistoympäristön sekä siihen liittyvien sähköisten palveluiden toimivuudesta ja kehittämisestä sekä toimii ohjelmistojen käyttäjille lähitukena ja –kouluttajana.

Kuntarekisteri- ja paikkatietosovellus ympäristön kehittämistä tehdään lainsäädännön uudistusten ja digitalisaation etenemisestä johtuen. Kehitystyön hyödyttäessä sovelluksen seutukäyttäjiä, on seutukäyttäjäkunnan osallistuttava kehityshankkeiden kustannuksiin. Tulevalle toimintakaudelle on suunniteltu sovelluksen kehityshankkeita ohjelman seitsemälle eri osa-alueelle. Talousarvion investoinneissa on varauduttu kehityshankkeiden kustannuksiin.

Toteutuneet maaomaisuuden tulot (käyttötalous- ja investointitulot) vuosina 2015–2024 sekä talousarvioluvut vuosilta 2025–2026.

Toteutunut metsäomaisuuden tuotto vuosina 2015–2024 sekä talousarvioluvut vuosilta 2025–2026. Vuodesta 2024 alkaen kustannusten nousu ja tuoton lasku johtuu lähimetsien hoidon siirtymisestä maankäyttöön. Sitä ennen maankäytössä hoidettiin ainoastaan talousmetsiä.

Tunnusluvut:

	TP 2024	TA-M 2025	TA 2026
Hyväksytyt asemakaavat, ha	13	300	330
Hyväksytyt yleiskaavat, ha	0	0	0
Maanhankintamenot, euroa	1 211 525	1 000 000	1500 000
Maanmyyntitulot (myyntivoitto), euroa	192 600	150 000	225 000
Maanvuokratulot, euroa	609 500	610 000	610 000
Talous- ja lähimetsien hakkuutulot, euroa	553 800	550 000	420 000
Talous- ja lähimetsien metsänhoitomenot, euroa	98 200	260 000	180 000

Yrityspalvelu vastaa alueen elinkeinojen kehittämistä, yrityspalveluista sekä aluekehityshankkeista. Yrityspalvelut toteuttaa tehtävänsä tarjoamalla (1) aloittavan ja toimivan yrityksen palveluja, (2) yritysten ja yhteisöjen kehittämistä ja kansainvälistymispalveluja ja (3) sijoittumispalveluja sekä (4) toteuttamalla kuntastrategian mukaisia aluekehityksen kärkihankkeita ja (5) kuntamarkkinointia.

Yrityspalveluiden toimintaa ohjaavat kuntastrategia, syksyllä 2025 hyväksytty elinkeino-ohjelma sekä hankeohjelma.

Yrityspalvelut kasvattaa alueen elinvoimaa auttamalla yrityksiä ja yhteisöjä sijoittumaan Laukaaseen, sekä rakentaa verkostoja ja parantaa yritysten yhteisöllisyyttä. Laukaan kunnan yrityspalvelut tarjoaa tukea yrittäjyyteen ja eri toimialojen kehittämiseen yhteistyössä muiden seudullisten toimijoiden sekä kunnan yksiköiden kanssa.

Elinvoimaa ja sijoittumista edistävän elinkeinopolitiikan toteuttamisessa hyödynnetään Laukaan kehitysyritystä ja toimitilojen ja työpaikka-alueiden kehittämiseen ja omistamiseen keskittynyttä Jykiaa sekä muuta kumppaniverkostoa. Laukaan Kehitysyrityltä ostetaan elinkeinopalveluja 12 000 eurolla. Kehitysyrityksen toiminnan pääpaino on ollut erilaisten elinkeinotoimintaa tukevien kehityshankkeiden käynnistäminen sekä yrityspalvelusetelin myöntäminen yritysten kehittämiseen. Li-

säksi kehitysyrityöllä on kiinteistöomistuksia. Vuoden 2026 aikana kehitysyrityksen roolia osana kuntakonsernia selvitetään tavoitteena kirkastaa sen tavoitteita ja tehtäviä. Yritysten perustamis- ja käynnistämävaiheen neuvontaa hankitaan Gradian K-S Yritysidean kautta 20 900 eurolla.

Vuonna 2026 panostetaan erityisesti yritysalueiden kehittämiseen ja tunnetuksi tekemiseen. Aluekehityksen strateginen kärkihanke on vuonna 2026 JTF-rahoitusta (Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto) saavat hankkeet, kuten syksyllä 2023 käynnistynyt Culture in nature (CIN) -hanke sekä matkailun tiekartta 2030 -hanke ja syksyllä 2024 käynnistynyt Laukaanportti ja Mörkökorpi -aluekehittämishanke.

Culture in nature -hankkeessa parannetaan Laukaan kulttuuri- ja luontomatkailukohteiden fyysistä ja digitaalista saavutettavuutta ja kansainvälistä tunnettuutta, kehitetään yritysten tuote- ja palveluvalikoimaa kansainvälisille markkinoille sekä rakennetaan Laukaan luonto- ja kulttuurimatkailun brändiä. CIN-hanke on elinkeinopalvelujen ja vapaa-aikapalvelujen yhteishanke. Laukaan matkailun tiekartta 2030 hankkeen tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä Laukaasta on kasvanut matkailukunta, joka tunnetaan elämyksellisistä luonto- ja kulttuurikohteista, uudistuvasta hyvinvointi- ja kokousmatkailusta sekä ainutlaatuisista tapahtumista, jotka houkuttelevat kävijöitä sekä Suomesta että kansainvälisesti.

Laukaanportti & Mörkökorpi -hankkeen tavoitteena on vihreää logistiikkaa, bio- ja kiertotaloutta edistävien yritysekosysteemien kehittäminen Laukaanportin ja Mörkökorven yritysalueille. Laukaanportti-hanke painottaa yritysalueen alueen brändin rakentaminen ja sijoittuvien yritysten houkutteluun alueelle. Mörkökorven alueelle Lievestuoreelle työstetään kehittämissuunnitelma.

Kunta on lisäksi hakenut ESR-hankerahoitusta Välvöykhä-hankeeseen, jonka keskeisenä tavoitteena on yritysten työllistämismahdollisuuksien parantaminen ja yritysten ja oppilaitosten yhteistyön kehittäminen. Talousarvion laatimisen hetkellä hankkeen rahoituksesta ei ole tehty päätöstä.

Matkailu- ja tapahtumaelinkeinoja kehitetään Visit Jyväskylä Region -yhteistyön ja Visit Laukaa -palvelujen kautta. Visit Jyväskylä Regionin kuntarahoitusosuus on 35 700 euroa. Elinkeinopalvelujen kuntarahoitusosuus yritysten ja yhteisöjen kehittämisen ja investointihankkeisiin Jyväskylään ry:n kautta on 56 400 euroa.

Työllisyys- ja kotoutumispalvelut

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2025 alkaen TE-toimistoilta kuntien vastuulle. Samalla uudistui kotoutumislaki ja kunnille siirtyi kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä. Laukaassa julkiset työvoimapalvelut järjestää pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue, vastuukuntanaan Äänekosken kaupunki.

Laukaan kunnan omat palvelut täydentävät pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen lakisääteisiä palveluja ja vahvistavat paikallisia toimia työllisyyden ja osallisuuden edistämiseksi. Palvelujen painopisteenä on asiakaslähtöisten ja vaikuttavien palveluketjujen vahvistaminen yhteistyön avulla. Tavoitteena on tukea työttömien työnhakijoiden työllistymistä avoimille työmarkkinoille, ehkäistä syrjäytymistä, parantaa heidän hyvinvointiaan, sekä edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja osallisuutta yhteiskuntaan.

Työllisyysyksikkö tuottaa laukaalaisille työttömille työnhakijoille yksilövalmennusta ja nuorille alle

29-vuotiaille ryhmämuotoista työelämävalmennusta, sekä työkokeilumahdollisuuksia mediapajalla Rokkakankaalla.

Yksilövalmennus tukee työtöntä työnhakijaa tarjoamalla mm. henkilökohtaista ohjausta, vahvuuksien tunnistamista, työnhakuasiakirjojen kuntoon laittamista ja erilaisiin työnhakukanaviin tutustumista. Tarvittaessa harjoitellaan työhaastattelutilanteita koehaastattelujen avulla. Yksilövalmennus voi liittyä myös tilanteeseen, jossa työllistymisen avoimille työmarkkinoille ei ole enää realistista. Tarvitaan joko ajantasainen näyttö työ- ja toimintakyvystä ja/tai tukea työkyvyttömyyseläkeprosessin loppuun saattamiseksi.

Nuorten työpaja- ja ryhmävalmennukset tukevat alle 29-vuotiaita tarjoamalla ohjausta ja vertaistukea, mikä vahvistaa motivaatiota, itsevarmuutta ja auttaa nuoria selkeyttämään koulutus- ja työllistymispolkujaan. Nuorten työpaja- ja valmennustoimintaan on haettu ja saatu AVI:lta nuorten työpaja-avustusta. Ohjautuminen kaikkiin valmennuksiin tapahtuu pääsääntöisesti työllisyysalueen asiantuntijoiden kautta.

Työllisyysyksikkö vastaa nuorille suunnatun Ohjaamon toiminasta. Ohjaamo on kaikille alle 30-vuotiaille suunnattu paikka, josta saa ohjausta ja neuvontaa muun muassa koulutukseen, työllistymiseen, asumiseen, hyvinvointiin ja muihin arjen asioihin.

Työllisyysyksikkö vastaa kunnan lakisääteisten kotoutumispalveluiden järjestämisestä tarjoamalla tietoa, ohjausta ja neuvontapalveluita ilman ajanvarausta keskiviikkoisin. Kunnalla on kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä. Kunnan kotoutumispalveluiden tehtävänä on tukea maahanmuuttajien ja pakolaisten sujuvaa sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä edistää heidän mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen, työhön ja yhteisön toimintaan. Työllisyysalueen työvoimaviranomainen järjestää työnhakijana olevien kotoutujien palvelut, ja kunta järjestää työvoiman ulkopuolella olevien palvelut. Palveluja voi tehdä myös yhteistyössä työllisyysalueen kanssa.

Työllisyysyksikkö koordinoi työllistämisen kuntaliikkeen myöntämistä ja maksatusta.

Laukaan kunta on tehnyt sopimuksen Kelan kanssa asiointi- ja etäpisteen hoitamisesta. Maanantaista keskiviikkoon klo 9-15 avoinna oleva ASTI-asiointipiste mahdollistaa asiakkaiden Kela-asioiden hoidon työllisyyspalveluiden tiloissa. ASTI-asiointipisteessä asiakas voi hoitaa Kela-asiotaan avustettuna asiakaspäätteellä, saada yleistä neuvontaa etuuksista sekä tietoa ja ohjausta Kelan palveluista. Asiointipisteestä saa hakemuslomakkeita, esitteitä ja voi jättää hakemuksia Kelaan toimitettavaksi. Asiointipisteellä on mahdollisuus asioida Kelan asiantuntijan kanssa etäpalvelulaitteen avulla.

Henkilöstösuunnitelma

Elinkeinopalveluiden henkilöstömäärässä tapahtuu merkittävä muutos edelliseen vuoteen verrattuna organisaatiomuutoksista johtuen. Vuoteen 2025 verrattuna elinkeinopalveluiden yksikköön on siirtynyt maaseutupalvelut ja paikkatietopalvelut. Henkilöstö jakautuu vastuualueittain siten, että työllisyyspalveluun sijoittuu noin 4,5 henkilötyövuotta, yrityspalveluihin noin 3 henkilötyövuotta, maaseutupalveluun noin 5 henkilötyövuotta ja maankäyttöön noin 8 henkilötyövuotta.

Maaseututoimen tulospaikka vastaa seudullisesti Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Jämsän, Keuruun, Luhangan, Multian, Muuramen, Petäjäveden, Toivakan, Uuraisen ja Laukaan maaseutuelinkeinohallinnon viranomaistehtävistä. Toimintakulut katetaan kuntien maksuosuuksilla.

Maksuosuudet määräytyvät edeltävän vuoden kuntien aktiivitulojen määrien perusteella. Maaseutuhallinnon toimintojen kehittämistä jatketaan ja palveluja pyritään tuottamaan tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.

Merkittäviä muutoksia henkilöstörakenteessa tapahtuu myös tuotannollistaloudellisten irtisanomisten seurauksena, kun viisi vakituista palvelussuhdetta irtisanottiin yksiköstä lokakuussa 2025. Lisäksi vuoden 2026 aikana toteutuu maankäytössä yksi eläköityminen, jonka tilalle ei suunnitella uutta rekrytointia.

ELINKEINOPALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset	13,44	15,10	18,14	18,14	18,14
Määräaikaiset	4,92	-	2,75	2,75	2,75
Yhteensä	18,36	15,1	20,89	20,89	20,89

3.2.3 Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso
Kuntatalouden tasapaino vahvistuu	Jatketaan yhteisten palveluiden kehittämistä ja tuotetaan kunnan tarvitsemat hallinto-, talous-, henkilöstö- ja tietohallintopalvelut ammattimaisesti ja kustannustehokkaasti vapauttaen muitten toimijoiden aikaa ydintehtäviin.	Kaikille on laadittu työnkuvat, keskeiset prosessit on kirjallisesti kuvattu, kaikilla on keskeisten tehtävien osalta nimetty sijainen.	Yhteisten palveluiden toiminta käynnistyi 1.8.2025, jonka jälkeen kunnassa käytiin yhteistoimintaneuvotte- lut. Tiimien tehtäväjakoja ja työnkuvia päästään kehittämään loppuvuodesta 2025 ja työ jatkuu vuonna 2026. Tavoite on, että vuoden 2026 prosessit ja työnkuvat ovat selkiytyneet ja on löydetty uusia työtä tehostavia toimintatapoja.
Henkilöstön hyvinvointi paranee	Tuetaan koko kunnan henkilöstön hyvinvointia ja esihenkilötyötä työnteon käytäntöjä selkeyttämällä.	Päivitettyjen ohjeiden lukumäärä, uuden intran lukijamäärän kehittyminen, pidettyjen henkilöstöinfojen lukumäärä, henkilöstökyselyn tulokset.	Työhyvinvointiin vaikuttaa olennaisesti tehtäväkuvien, vastuiden ja toimintaohjeiden selkeys, löydettävyyys ja yhdenvertainen soveltaminen koko työyhteisössä. Ohjeissa ja käytännöissä on tällä hetkellä hajanaisuutta eivätkä vastuut ole kaikilta osin selkeitä. Nämä ovat asioita, joihin voimme niukoillakin resursseilla vaikuttaa.
Kuntatalouden tasapaino vahvistuu	Tehostetaan prosesseja ja helpotetaan asiointia digitalisaatiota hyödyntäen, otetaan käyttöön automaattinen päätöksenteko valituissa toiminnoissa	Automatisoitujen ostolas- kujen määrä, verkkokaupan myyntien määrän kasvu, budjetointityökalun käyttöönotto, riskienhallintajärjestelmän rakentaminen	Kunnan digitaalisten työvälineiden kehittäminen on hyvällä alulla. Pyritään edistämään edelleen vuonna 2026 ja siirtymään osassa toimintoja automaattiseen päätöksentekoon.
Asiakastyytyväisyys paranee, yrittäjäystävällisyys paranee	Valtuusto hyväksyy maa- ja asuntopoliittisen ohjelman, joka ohjaa maankäytön suunnittelua ja asumisen	Suunnitelma laadittu ja hyväksytty valtuustossa	Kunnalla on vuonna 2014 hyväksytty maapoliittinen ohjelma, mutta ei asuntopoliittista ohjelmaa. Tavoite

	kehittämistä ja johtamista Laukaan alueella.		teena on päivittää maapoliittiset linjaukset ja laatia asuntopoliittinen ohjelman yhteyteen.
Yritystytyväisyys paranee	Yritysten sijoittumisen palveluprosessin sujuvuuden ja selkeyden vahvistaminen	Kuntabarometri	Vuoden 2024 kuntabarometrin kokonaisranking oli kuntakokoryhmässä keskiarvon tasossa 3,21. Tavoitetasona, että vuonna 2026 kokonaisranking on saman koluokan kuntien keskiarvoa parempi.
Uutta liiketoimintaa syntyy	Kunnan alueelle sijoittuu uusia yrityksiä tai kunnassa toimivat yritykset laajentavat toimintaansa investoinnein	Luovutettujen yritystonttien määrä, toimitilainvestoinnit	Tavoitteena, että vuoden 2026 aikana luovutetaan vähintään 2 yritystonttia ja investointihankkeet tonteilla ovat käynnissä.
Työllisyysaste paranee	Kunta vahvistaa yhdessä työllisyysalueen kanssa piilotyöpaikkojen löytämistä	Kunnan/työllisyysalueen osallistuminen yritysten rekrytointeihin (esim. ehdokasasettelut, kuntalisällä tai palkkatuella työllistämisen)	Tavoitetaso: kunnan ja työllisyysalueen palvelut ja työkalut ovat työnantajille varteenotettava ja vaikuttava vaihtoehto työllistämisessä

3.2.4 Riskienhallinta

Konsernipalvelujen merkittävimmät riskit sekä keinot, joilla riskejä hallitaan

Konsernipalveluihin kuuluu kootusti kunnan elinvoimaisuutta ja kasvua tukevia palveluita kuten elinkeino- ja työllisyyspalvelut sekä maankäytön yksikkö. Lisäksi konsernipalveluihin kuuluu monia kunnan ja kuntakonsernin johtamista tukevia palveluita. Siksi konsernipalveluiden onnistuminen omassa toiminnassaan on olennaista koko kunnan menestymisen kannalta.

Konsernipalveluiden toiminnallisten tavoitteiden avulla pyritään kehittämään niin kuntaorganisaation sisäistä toimintaa kuin kunnan elinvoimaisuutta ja vetovoimaa. Talousarviovuodelle asetetut tavoitteet ovat selvästi toteutettavissa olevia asioita, mutta vaativat onnistunutta resurssien kohdentamista aikana, jolloin sekä taloudelliset että henkilöresurssit ovat tiukalla. Riskinä on, että tavoitteissa ei onnistuta, koska resurssit kuten henkilöstön ajankäyttö ei riitä tavoitellun tason saavuttamiseen. Riskiä hallitaan hyvällä johtamisella ja erityisesti tavoitteiden toteuttamisen huolellisuudella.

mioimisella palvelualueen johtoryhmätyössä. Ta-voitteille asetetaan vastuuhenkilöt, jotka raportoi-vat edistymisestä säännöllisesti palvelualueen joh-toryhmälle ja tarvittaessa kunnan johtoryhmälle tai kunnanhallitukselle.

Yhteisten palveluiden merkittävimmät riskit ja keinot niiden hallitsemiseksi

Yhteiset palvelut palvelevat koko kunnan yhteisiä toimintoja. Esimerkkejä yhteisistä prosesseista ovat muun muassa talouden ohjaus, strategia ja kehittäminen, riskienhallinta ja turvallisuus, henki-löstöhallinnon prosessit, ICT-palvelut, tiedonhal-linnan ja asiakirjahallinnon prosessit, viestintä ja markkinointi. Keskitetysti ohjatuilla prosesseilla varmistetaan toiminnan lainmukaisuus, yhdenmu-kaisuus ja varmistetaan kunnan kokonaisedun to-teutuminen. Keskitetyn resurssin tavoitteena on tehostaa toimintoja. Sopeutustoimien seurauk-sena toimialojen itse järjestämien tukipalvelujen resurssi on vähentynyt. Keskitettyjen hallinnon tu-kipalvelujen vaikuttavan ja tehokkaan toiminnan merkitys korostuu, kun pienemmällä resurssilla on saatava enemmän ja paremmin aikaan.

Yhteisten prosessien toimivuus voi vaarantua, jos tiedonkulku yhteisten palvelujen ja palvelualuei-den välillä ei toimi, prosessit ovat liian yhteen henkilöön sidottuja tai prosessit eivät toimi par-haalla tavalla. Prosessien toimimattomuus voi hei-kentää henkilöstön pitovoimaa ja johtaa avain-henkilöiden menettämiseen. Riskiä voidaan hallita suunnittelulla ja johtamisella. Yhteiset prosessit ja tukipalvelut ovat ennen kaikkea kumppanuutta palvelualueiden kanssa yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kumppanuus edellyttää vuoro-puhelua toimialojen, prosessien ja johdon välillä.

Hallintopalvelut

Kunnan toimielimissä tehtyjen päätösten tulee olla lainmukaisia, jolloin niistä ei koidu jälkivas-tuita. Päätöksenteon lainmukaisuuden riskiin va-raudutaan seuraamalla sääntö- ja lakimuutoksia, sekä henkilöstön ja luottamushenkilöiden koulut-tamisella.

Laukaan kunnan asianhallinta järjestetään asian-mukaisesti. Asianhallinnassa mahdolliset riskit liit-

tyvät tietovuotoihin tai tietojen häviämiseen. Asi-anhallintariskeihin varaudutaan muun muassa asi-anmukaisilla käyttöoikeuksilla, kouluttamalla hen-kilöstöä säännönmukaisesti, tietojen eheyden var-mistamisella ja varmistuksilla.

Ulkoiset tietoturvaluhat ja inhimilliset virheet tun-nistetaan riskeiksi tietoturvan osalta. Riskiä halli-taan ajantasaisilla järjestelmillä ja järjestelmien päivityksillä, henkilöstön kouluttamisella ja asian-mukaisilla käyttöoikeuksilla.

Hallintopalveluiden merkittävimmäksi riskiksi tun-nistetaan tehtävien häiriöttömän toiminnan tur-vaamisen. Riskin hallinnassa huomioidaan esimer-kiksi odottamattomien tapahtumien vaikutukset. Tällaisia odottamattomia tapahtumia ovat esimer-kiksi sähkökatkot, tietoturvahyökkäykset, järjes-telmien kaatuminen, tulipalot ja vesivahingot. Näihin riskeihin varaudutaan muun muassa digi-taalisen aineiston hajauttamisella, varmuuskopi-oilla ja vaihtoehtoisten palvelujen tuottamisen ta-voilla.

Riskin mahdollisuutta kasvattaa vähäinen henki-löstömäärä. Riskiin varaudutaan ja sitä ennako-i-daen varahenkilöjärjestelyin.

Talouspalvelut

Ohuen organisaatio muodostaa riskin toiminnan jatkuvuudesta useiden poissaolojen sattuessa sa-manakaisesti. Taloushallinto on merkittävässä roolissa maksuliikenteen hoidossa sekä ostolasku-, myyntilasku- ja rahoitusprosessissa. Riskiin on varauduttu työohjeistuksilla ja perehdytyksellä.

Taloushallinnon prosessien toimivuus voi vaaran-tua, jos tiedonkulku yhteisten palvelujen ja talous-hallinnon välillä ei toimi. Myös henkilöstömuutos-ten prosessien toimivuus on koetuksella. Riskiin varaudutaan prosessikuvauksilla ja työohjeisuk-silla.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöhallinto vastaa kunnan keskeisistä hen-kilöstöprosesseista. Keskeisimmät riskit henkilös-töhallinnon toiminnassa liittyvät koko henkilöstöä koskeviin ydinprosesseihin, kuten palkanmaksun

toimintavarmuuteen. Palkanmaksun laajamittainen häiriö voi aiheuttaa olennaista haittaa sekä yksittäisille työntekijöille että koko organisaatiolle. Palkanmaksun toimintavarmuudesta huolehditaan ylläpitämällä palkanlaskennan tehtäviin kuuluvaa osaamista korkeana. Lisäksi palkkahallinnon keskeisistä tehtävistä ja prosesseista laaditaan kirjalliset kuvaukset, joiden avulla tehtäviin perehtyminen on mahdollista. Lisäksi riskejä on madallettu selvittämällä mahdollisuuksia hankkia ongelmatilanteissa palkanlaskentaa palveluna kolmansilta osapuolilta.

Kunnan palvelutuotannon kannalta henkilöstöön kohdistuvat riskit voivat olla merkittäviä taloudellisesti ja toiminnallisesti. Laukaan kunnassa keskeisissä tehtävissä työskenteleville on nimetty sijainen tai useita sijaisia, jolloin varmistetaan riittävä osaaminen ja tehtävien sujuminen yllättävissäkin tilanteissa. Henkilöstön osaamisen varmistamiseen ja niin sanotun hiljaisen tiedon siirtymiseen on kiinnitetty huomiota. Eläkkeelle lähtöihin on varauduttu ja uuden henkilön perehdyttämiseen ennen eläkkeelle lähtevän poistumista pyritään aina järjestämään mahdollisuus. Henkilöstökoulutukseen ja johtamiskoulutukseen on panostettu. Hyvällä ja toimivalla työterveyshuollolla sekä työkykyä vahvistavilla henkilöstöpalveluilla vähennetään sairauspoissaolojen riskiä ja edistetään työssäjaksamista.

Henkilöstöön kohdistuvia riskejä ovat myös osaavan henkilöstön saatavuus sekä henkilöstön terveyteen ja toimintakykyyn liittyvät uhat. Panostamalla rekrytointiin varmistetaan osaavan henkilöstön saatavuus. Panostamista voi olla houkutteleva ilmoittelu, työnantajamaineesta ja rekrytointiosaamisesta huolehtiminen. Henkilöstön saatavuutta on tarkkailtu vuosittain mm. esihenkilöille tehdyillä kyselyillä. Konsernipalveluiden toimialueella saatavuudessa ei vielä ole ollut merkittäviä ongelmia, mutta riski on tiedostettu.

Henkilöstön valintatilanteissa selvitetään valittavan henkilöstön taustat. Valitun henkilön osalta tarkistetaan pätevyys- ym. todistukset. Ennen viran vaalin vahvistamista vaaditaan lääkärin antama hyväksyttävä todistus terveydentilasta. Lain

määrittämissä tehtävissä vaaditaan rikosrekisteriote.

Muut henkilöstöhallinnon olennaiset riskit liittyvät pääosin tietojärjestelmien toimivuuteen. Palkka- ja henkilöstöjärjestelmän toimivuus ja toimintavarmuus on turvattava kaikissa tilanteissa. Tietohallinto on arvioinut tietojärjestelmäriskejä erikseen.

Henkilöstöhallinnolla on korostunut rooli mahdollisissa työtaistelutilanteissa. Työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa vuoteen 2028 asti, joten riski työtaisteluihin on pienempi talousarviovuonna.

Riskit:

Ulkoiset tietoturvaohauhat ja inhimilliset virheet tunnistetaan riskeiksi tietoturvan osalta eri henkilöstöhallinnon ohjelmien käytössä. Riskiä hallitaan ajantasaisilla järjestelmillä ja järjestelmien päivityksillä, henkilöstön kouluttamisella ja asianmukaisilla käyttöoikeuksilla henkilöstöhallinnon ohjelmistoihin.

Henkilöstöpalveluiden merkittävimmäksi riskiksi tunnistetaan tehtävien häiriöttömän toiminnan turvaaminen, jotta henkilöstö saa palkkansa oikea-aikaisesti. Riskien hallinnassa huomioidaan esimerkiksi odottamattomien tapahtumien vaikutukset. Tällaisia odottamattomia tapahtumia ovat esimerkiksi sähkökatkot, tietoturvahyökkäykset, järjestelmien kaatuminen, tulipalot ja vesivahingot. Näihin riskeihin varaudutaan muun muassa varmuuskopioilla ja vaihtoehtoisten palvelujen tuottamisen tavoilla yhdessä järjestelmätoimittajien kanssa.

Riskin mahdollisuutta kasvattaa vähäinen henkilöstömäärä. Riskiin varaudutaan ja sitä ennakoidaan varahenkilöjärjestelyin.

Elinkeinopalvelujen merkittävimmät riskit ja keinot niiden hallitsemiseksi

Yrityspalveluiden ohut organisaatio muodostaa riskin tavoitteiden saavuttamiselle. Riskiä hallitaan tehtävien jatkuvalla priorisoinnilla ja tiiviin tiimityön ja laajan yhteistyön avulla.

Elinkeinoelämää kehitetään myös ulkoisen hanke-
rahoituksen avulla. Potentiaalisia riskejä on, että
hankkeet eivät edisty ja niille asetetut tavoitteet
jäävät toteutumatta. Riskienhallinnan tärkeitä toi-
menpiteitä ovat hankkeiden määrätietoinen joh-
taminen, aktiivinen hankeviestintä ja yhteistyö si-
dosryhmien kanssa.

Maankäytössä metsäomaisuuteen liittyvät riskit
muodostuvat palveluntuottajien vahingoista sekä
metsätuhoista. Palveluntuottajien vahingot muo-
dostuvat työturvallisuuteen kohdistuvista ris-
keistä, henkilöriskeistä ja omaisuusriskeistä. Näi-
hin riskeihin varaudutaan huolehtimalla tilaajavas-
tuulain velvoitteista palveluntuottajille, edellyttä-
mällä palveluntuottajalta turvallisuussuunnitel-
maa, kouluttautumisella ja vakuutuksilla.

Metsätuhoja ovat myrskyt, metsäpalot, hyönteis-
tuhot, eläintuhot ja naapurille aiheutuvat haitat.
Metsätuhojen riskiä hallitaan oikea-aikaisella ja oi-
keanlaisilla hoitotoimenpiteillä, metsäalueiden
käytön ohjaamisella ja valvonnalla ja ajantasaisilla
ja oikeantasoisilla vakuutuksilla.

Maaomaisuuden hallinnassa sopimusten tulkinta,
seuranta, sopimusten ajantasaiset taustatiedot ja
tietolähteet, kuten putkitiedot, muodostavat ris-
kin. Sopimuksiin liittyviä riskejä pyritään vähentä-
mään koulutuksilla, osaamisen parantamisella, so-
pimusten hallinnalla, riittävän kattavilla ja yksise-
litteisillä toimivallan rajojen määrittelyllä, sopi-
muksen yksiselitteisyydellä ja laadunvarmistuk-
sella. Lähtötietojen ja taustatietojen ajantasaisuus
ja osaaminen niiden löytämiseen ovat tärkeässä
asemassa.

Kaavoituksessa lainsäädännön muutokset lisäävät
riskiä. Riskiä pyritään hallitsemaan lausunnoilla
lainsäädännön muutoksista, sekä riittävällä koulu-
tuksella ja resursseilla.

Kaavoituksen ja yhdyskuntateknisen suunnittelun
suunnitteluratkaisuissa tunnistetaan muotovirhei-
den mahdollisuus prosessissa ja päätöksenteossa.
Hankintaprosessiin liittyy riski, että selvityksen tai
suunnitelman laatijat eivät ole riittävän osaavia.

Ajantasaiset taustatiedot ja tietolähteet saattavat
olla liian suppeat tai epätarkat. Niukat resurssit
saattavat aiheuttaa hankkeiden viivästymistä ja
näivettymistä. Suunnitelma voi myös taloudelli-
sesti epäonnistunut ratkaisu. Riskeihin pyritään
varautumaan muun muassa riittävien resurssien
varaamisella selvityksiin ja suunnitelmien laadin-
taan, yhteistyön kehittämällä eri toimialojen
kesken, prosessien ja päätöksenteon ajantasai-
sella ja kattavalla ohjeistuksella, riittävän tarkkaan
määritellyillä hankinnoilla.

Maankäytössä ohut organisaatio ja kehittyvän
kunnan suuri työmäärä aiheuttavat riskin toimin-
nan keskeytymiseen ja viivästymiseen. Riskiä hal-
litaan riittävällä dokumentoinnilla ja vuorovaiku-
tuksella sekä sijaistamisjärjestelyillä.

Työllisyyspalveluiden siirrettyä laajemmin kun-
tien vastuulle kasvoivat myös kunnan riskit työllis-
yydenhoitoon ja työllisyystilanteeseen liittyen.
Kunnan työllisyystilanne vaikuttaa merkittävästi
kunnan talouteen ja elinvoimaan. Työllisyystilan-
teeseen vaikuttaa voimakkaasti talouden yleinen
kehitys ja suhdannetilanne. Vaikuttavien työllis-
yyspalvelujen avulla tavoitteena on vaikuttaa
työllisyystilanteeseen suotuisasti ja siten hallita
työttömyyden negatiivisia vaikutuksia.

Tiedonkulku on tunnistettu toiminnalliseksi ris-
kiksi. Palveluiden tulee näyttäytyä selkeinä kunta-
laisille, vaikka samassa tilassa työskentelee kah-
den eri työnantajan työntekijöitä. Riskiä hallitaan
tehokkaaseen tiedottamisella kaikilla kanavilla.

Maaseututoimen osalta merkittävimmät riskit liit-
tyvät henkilöstön määrässä tapahtuviin muutok-
siin tai pitkäaikaisiin poissaoloihin. Maaseututoi-
men tukiprosessissa tehtäviä tulee eriyttää eri kä-
sittelyvaiheissa eri henkilöille, mistä johtuen riittä-
vän henkilömäärän käytettävissä olo on palvelulle
kriittistä. Riskin hallitsemiseksi maaseututoimessa
varaudutaan työpanoksen ostopalveluun tai työn-
vaihtoon toiselta yhteistoiminta-alueelta.

3.3 Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden tehtävänä on huolehtia laadukkaista varhaiskasvatuspalveluista, perusopetuksesta, lukio-opinnoista, kirjasto-, kansalaisopisto-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluista.

3.3.1 Talous

Sivistyspalveluiden toimintakate vuodelle 2026 on 57,7 miljoonaa euroa. Sivistyspalveluiden toimintatuotot vähenevät vuodelle 2026 edellisestä vuodesta 279.400 euroa. Tulojen vähenemisen takana on erilaisten hankerahoitusten väheneminen sekä perusopetuksen kotikuntakorvausten ja aamu- ja iltapäivätoiminnan maksutuottojen väheneminen.

Keskeisimpiä tuloja sivistyspalveluissa ovat varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset, eri palvelualueiden maksutuotot asiakasmaksuista, sekä OKM:n ja aluehallintoviraston erityisavustukset. Keskeisimpiä avustuksia ovat varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistävien toimenpiteiden avustus, sekä harrastamisen Suomen mallin ja kerhoavustusten kokonaisuudet. Saadut erityisavustukset käytetään pääasiassa henkilöstökustannuksiin, jotka on huomioitu vuoden 2026 talousarvion suunnittelussa.

Talousarviokirjassa on kuvattu tulosityksiköittäin keskeisimmät toiminnassa tapahtuvat muutokset ja niiden ja perusteet. Kunnanhallituksen asettamaan talousarvioraamiin pääsemiseksi jokainen palvelualue on tehnyt tarvittavat sopeutustoimet, jotka on myös eritelty palvelualueittain. Euromääräisesti suurimmat sopeutukset on tehty perusopetuksen, varhaiskasvatuksen sekä vapaa-aikapalveluiden palvelualueilla. Sopeutukset kohdistuvat henkilöstökuluihin, kalusto- ja materiaalihankintoihin, matka- ja koulutuskuluihin sekä tulopuolella asiakasmaksujen korotuksiin.

Osana talousarvion hyväksymistä kunnanvaltuusto hyväksyy yleiset perusteet eri palveluista perittävillä maksuilla ja taksoilla. Hallintosäännön

Toimintaan kuuluu myös liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjen avustaminen. Sivistyspalveluiden vastuulautakuntana toimii sivistyslautakunta.

mukaan valtuusto päättää maksujen yleisistä perusteista. Maksuista ja taksoista päättää ensisijaisesti lautakunta omalla toimialallaan ja kunnanhallitus, jos se ei kuulu millekään lautakunnalle.

Laukaan kunta perii maksuja ja taksoja ensisijaisesti lakisääteisten enimmäismäärien mukaisesti. Lautakunta voi päättää tästä pääsäännöstä poikkeavasta maksusta tai taksasta, jos päätös on perusteltavissa myös kunnan taloudellisen tilanteen näkökulmasta.

Hallintopalvelut

Hallintopalveluissa johdetaan sivistyspalveluiden kokonaisuutta. Hallinnossa työskentelee sivistysjohtajan lisäksi perusopetuksen suunnittelija ja hyvinvointikoordinaattori, jonka vastuualueeseen kuuluu koko kunnan tasolla hyvinvointiasioiden ja hyvinvointialueen kanssa tehtävän työn koordinaatio. Sivistyspalveluiden alaisena toimiva Hyvinvointi- ja perhekeskus HYPE:n toiminta on sulautettu osaksi hallintoa, ja hallinnosta on vähennetty henkilöstöä tehtävien siirryttyä konsernipalveluiden alaisuuteen. Toimintakulut koostuvat sivistyslautakunnan toiminnan kuluista, viranhaltijoiden palkkakustannuksista sekä yleisistä koko sivistyspalveluita koskevista kustannuksista.

Varhaiskasvatuspalvelut

Toimintatuotot: Varhaiskasvatuksen maksutuotot vuodelle 2026 arvioidaan kertyvän yhteensä 487.000 euroa. Varhaiskasvatusmaksuja arvioidaan kertyvän yhteensä noin 430.000 euroa. Tämän lisäksi tulot koostuvat kotikuntakorvauksista eli Laukaassa ulkopaikkakuntalaisten lasten varhaiskasvatuksen järjestämiskustannuksista, joita

arvioidaan kertyvän vuonna 2025 yhteensä 205.000 euroa. Hanketuottoja on arvioitu vuodelle 2026 kertyvän yhteensä 57.000 euroa ja tämä pitää sisällän arvion Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä tasa-arvorahasta vuodelle 2026.

Toimintamenot:

Henkilöstökuluja arvioidaan kertyvän 430.000 euroa vähemmän kuin vuonna 2025. Henkilöstökuiluissa on verraten vuoteen 2025 tapahtunut vähennystä kahdessa hallinnon työntekijässä heidän siirryttyään konsernipalvelujen alaisuuteen. Lisäksi hallinnon henkilöstössä tapahtuu muutoksia vuoden 2026 aikana, jotka on huomioitu osana talousarvion valmistelua. Kaksi perhepäivähoitajaa on irtisanoutunut vuoden 2025 aikana. Kesken talousarviovuotta 2025 Vehniän ja Leppäveden alueelle on perustettu uusia varhaiskasvatuspaikkoja palveluntarpeen kasvusta johtuen, jolloin henkilöstökustannukset kohdistuvat täysimääräisesti vuodelle 2026. Määräaikaisten varhaiskasvatuksen ryhmäavustajien määrää on pienennetty verraten vuoteen 2025.

Palvelujen ostojen osalta merkittävin vuotuinen kuluerä on palvelurahamenot. Talousarvio 2026 sisältää varauksen palvelurahan arvon vuosittaiselle indeksitarkistukselle. Määrärahavaraus vuoden 2026 osalta indeksitarkistuksiin on yhteensä 87.000 euroa. Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on kohdistettu yhteensä 28.500 euron säästöavoite, ja tämä tarkoittaa, ettei kalustehankintoja vuoden 2026 aikana pystytä tekemään muutoin kuin akuutteihin turvallisuustarpeisiin liittyen.

Avustusten osalta kotihoidon tukeen liittyvän talousarvion määrärahan arvioidaan vuodelle 2026 olevan pienempi kuin vuonna 2025. Kotona hoitettavien lasten määrä on vähentynyt ja vastavasti varhaiskasvatuksen palveluita käyttävien etenkin alle 3-vuotiaiden lasten suhdanne kasvanut. Kotihoidon tuella olevien lasten määrää on hankalaa etukäteen tarkasti ennakoita ja siihen vaikuttaa osaltaan myös yhteiskunnallinen tilanne, esimerkiksi työllisyys tai inflaatio. Jos koti-

hoidon tuella olevien lasten osuus on arviota suurempi, muodostaa tämä ylitysriskin varatulle määrärahalle.

Muut toimintakulut pitävät sisällään laitteiden ja rakennusten kunnossapitoa sekä sisäiset vuokrakustannukset. Vuokrakustannukset ovat vuonna 2026 32.500 euroa vuoden 2025 vuokratulua suuremmat. Muutos johtuu vuonna 2025 käyttönotetuista uusista tiloista Vehniällä ja Leppävedellä, joihin kohdistuu koko vuoden osalta sisäiset vuokrat.

Varhaiskasvatuksessa tiivistetään ja pidennetään keskitettyä päivystysaikaa koulujen loma-aikoina, erityisesti joulun ja kesäkauden aikana. Tavoitteena on mitoittaa hoitoa tarvitsevat lapset 1-2 varhaiskasvatusyksikköön ja suunnitella henkilöstön lomat ajankohdalle jolloin toimintaa on vähemmän. Samalla pyritään myös henkilöstön lomapalkkavelan purkamiseen ja vähentämään sijaiskuluja. Samalla säästöä muodostuu myös esimerkiksi ruoka- ja siivouskustannuksista. Tiivistäminen edellyttää päiväkotien johtajien välistä tiivistä yhteistyötä henkilöstöresurssien käytössä. Loma-aikojen päivystyksen keskittämällä on vaikutuksia palvelun saavutettavuuteen. Päivystävään yksikköön voi olla pidempi välimatka kuin tavanomaiseen hoitopaikkaan.

Varhaiskasvatuksen henkilöstöresurssointia ohjataan tehokkaasti, ja pyritään pitämään sijaiskulut minimissä. Henkilöstöä siirretään tarvittaessa varhaiskasvatusyksiköstä toiseen. Myös perhepäivähoitajia siirretään tarvittaessa töihin päiväkoteihin, mikäli hoitajalla on vapaita hoitopaikkoja, tai hoitolapsia on poissa. Kaikki hoitopaikat ovat tehokkaassa käytössä. Tarvittaessa henkilöstöresurssin käyttöä suunnitellaan varhaiskasvatuksen esihenkilöiden välisenä tiiviinä yhteistyönä.

Varhaiskasvatukseen palkataan vain minimimäärä varhaiskasvatuksen ryhmäavustajia. Yhden ryhmäavustajan tukea saa useampi tukea tarvitseva lapsi lapsiryhmässä. Ryhmäavustajia palkataan vain niihin varhaiskasvatuksen ryhmiin, joihin se on turvallisuuden kannalta välttämätöntä.

Varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmää tiivistetään tehtäväkuvien selkeyttämisellä ja tehtävien

priorisoinnilla vain lakisääteisiin tehtäviin. Tämä tarkoittaa myös luopumista sellaisista työtehtävistä, joihin laki ei suoraan velvoita. Varhaiskasvatuspaikkojen järjestelyissä pyritään huomioimaan hoitopaikkatoive lähialueelta, mutta on myös todennäköistä, että ohjaus tehdään toisen taajaman hoitopaikkaan, jossa on vapaita paikkoja. Hoitopaikat pyritään pitämään mahdollisimman täynnä, ja henkilöstöä on palkattuna vain lasten suhdeluksia vastaava määrä.

Perusopetuspalvelut

Syksyllä 2026 on edelleen edessä opetusryhmien väheneminen oppilasmäärän laskun mukaisesti alakouluilla. Neljän opetusryhmän väheneminen on huomioitu talousarviossa, kun huomioidaan luvuvuonna 2025-2026 tapahtunut opetusryhmien määrän väheneminen, vaikutus talouteen on kokonaisuudessaan vuodelle 2026 250.000 euroa. Lisäksi tasapainotusohjelman mukaisesti perusopetukseen leikataan sijauskustannuksia, erilliskorvauksia, säästövapaiden purkamista jatketaan ja rajoituksia kohdennetaan kaikkiin opetuksen järjestämisen kannalta ei-pakollisiin toimintoihin, sekä erikseen oppimateriaaleihin 100.000 euron edestä.

Perusopetuksen tarvittava menotaso on arvioitu henkilöstökulujen ja palkankorotusten, ruokapalveluiden ja sisäisten vuokrien sekä kuljetuskustannusten arvioitujen muutosten perusteella. Sopeutus kohdennetaan henkilöstökulujen osalta keväällä 2026 seuraavan luvuvuoden opetusresurssipäätöksessä sekä syksyn 2026 henkilöstön rekrytoinnissa, ja se tulee kohdistumaan annettavan opetuksen määrään, ryhmäkokoihin sekä koulunkäynninohjaajien määrään. Kokonaisuudessaan talousarvion raamiin pääseminen edellyttää vuonna 2025 aloitettujen säästötoimien jatkamista, sekä opetuksen määrään ja materiaalihankintoihin kohdistuvia sopeutuksia syksyllä 2026. Opetushenkilöstöä vähennetään tällöin neljällä ja koulunkäynninohjaajien määrää kuudella.

Opetuksen kuluja kasvattavat oppimisen tuen uudistuksen edellyttämät resursoinnit, jotka suunnitellaan perusopetuslain mukaisesti, mutta niin,

että niihin varattu laskennallinen valtionosuus kattaa niistä aiheutuvat kulut. Arvio tähän tarvittavasta resursoinnista on 500.000 euroa. Talousarviossa pysyminen edellyttää kaikkien ei-pakollisten kulujen ja toimintojen karsimista ja toiminnan keskittämistä lain edellyttämiin pakollisiin toimintoihin.

Perusopetuspalveluiden toimintatuotot ovat 1.079.000 euroa, ja toimintakulut 34.575.600 euroa. Näin toimintakate on 33.496.600 euroa. Kuluista henkilöstökulut vähenevät noin 80.000 euroa, palvelujen ostot vähenevät 110.000 euroa, muut ostot vähenevät 80.000 euroa ja vuokrat pienenevät 650.000 euroa. Toimintatuotot vähenevät 240.000 euroa.

Lukio

Lukiolle on myönnetty 405 kurssia luvuvuodelle 2025-26. Opetusresurssin lisäksi opetusalan virka- ja työehtosopimuksen perusteella lukiolla on käytettävänään lukioresurssia, joka määräytyy opiskelijamäärän mukaan ($12 \text{ vvt} + 0,13 \text{ vvt} \times \text{opiskelijamäärä}$). Tämän resurssin käyttämisestä päättävät lukion rehtori ja opettajat yhdessä.

Lukiokoulutuksen toiminnassa noudatetaan taloudellista tiukkuutta. Taloudellinen tilanne ohjaa lukion toimintaa siten, että tarjolla on vain opetussuunnitelman mukaiset pakolliset kurssit ja opiskelijamäärät kurseilla ovat suuret. Kurssikohtaisia opiskelijamääriä kasvattaa entisestään myös Poken kahden tutkinnon opiskelijat.

Pakollisten kurssien lisäksi valinnaisia opintoja on tarjolla vain ylioppilaskirjoituksiin valmentavia kurssieja tiivistetysti. Muita valinnaisia, kuten työelämälähtöisiä, oppilaitosten välisiä, monialaisia ja laaja-alaisia kurssieja ei taloustilanne mahdollista.

Opetussuunnitelma velvoittaa lukiota tekemään yhteistyötä sekä korkea-asteen koulutuksen että työelämän ja elinkeinoelämän kanssa. Lisäksi opetustarjonnassa tulisi huomioida työelämän osaamisvaatimusten nopea muutos. Työelämän muutokseen tähtäävä opetustarjonta edellyttäisi oppiaineitten rajat ylittäviä valinnaisia kurssieja, joissa kehitetään opiskelijoiden geneeristä kyvykkyyttä

ja ongelmaratkaisuun pyrkivää yhteistä tiedonrakentamista. Tällaista kurssitarjontaa ei lukiolle myönnetty resurssi niin ikään valitettavasti mahdollista.

1.8.2025 voimaan astunut oppimisen tukea ja erityisopetusta määrittävä lukiolaki ja opetussuunnitelman päivitys korostavat tuen, erityisopetuksen ja opinto-ohjauksen lisääntyntä veloitetta. Kasvaneisiin tarpeisiin ja veloitteisiin on pystytty aiemmin vastaamaan ulkopuolisella rahoituksella. Nyt resurssointi on välttämätöntä järjestää koulutuksen järjestäjän toimesta.

Lukio on omalla aktiivisuudellaan pyrkinyt paikkaamaan opetusresurssin pienuutta. Ulkopuolinen rahoitus sekä henkilökohtaiset osaajaverkostot ovat mahdollistaneet lukioyhteisön oppimiskulttuurin tähänastisen kehittämisen muun muassa osallistavaksi ja yhteisölliseksi. Valtiotalouden säästötoimet heijastuvat nyt kuitenkin väijäämättä myös Laukaan lukion toimintaan, koska ulkopuolista rahoitusta ei ole tarjolla.

Kuntatalouden tiukkuus ja ulkopuolisen rahoituksen puuttuminen uhkaavat supistaa kurssitarjontaa entisestään. Lisäksi suuret opetusryhmät ja kenties heikentyvä oppimisen tuen ja ohjauksen resurssointi tulee vaikuttamaan lukiolaisten onnistumiseen ylioppilaskirjoituksissa ja heikentämään nuorten korkeakouluasteelle pääsyä.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston toiminnan perusrahoitus tulee valtiolta yksikköhinnan perusteella ja se perustuu toteutuneiden opetustuntien määrään. Valtionrahoitus on 57 % (vuoden 2025 tiedon mukaan) vahvistettujen opetustuntien määrästä, mikä tarkoitti kunnalle vuonna 2025 noin 274 000 euron valtiosuutta. Toiminnan muun rahoituksen koostuessa kunnan omasta rahoitusosuudesta sekä kurssimaksutuloista, vaikuttaa kunnan tiukka taloudellinen tilanne heikentävästi opiston toiminnan resursseihin.

Kansalaisopiston toiminnassa toimintakateraaamiin pääseminen edellyttää 900-1000 opetustunnin eli noin 20 %:n leikkaamista tarkoittaen noin 30-40 kurssin vähentämistä.

Arvioidut toimintatuotot ovat kurssimaksutuottojen osalta noin 20 % edellisvuotta vähäisemmät johtuen vähäisemmästä opetustuntimäärästä. Opetustuntimäärän väheneminen aiheuttaa myös valtionosuuden vähenemistä noin 10 %:lla vuosittain (valtionosuuden myöntämiskriteerien pysyessä samoina). Kurssimaksut on tärkeää säilyttää maltillisina saavutettavuuden sekä riittävän kurssitoiminnan ja sitä kautta opetustuntien toteutumisen takaamiseksi.

Vuosittaiset säästötoimet aiheuttavat niukkuutta mm. palvelujen ostoihin, tarvikkeisiin ja kalustoon. Säästötoimet vähentävät myös kansalaisopiston näkyvyyttä ja saavutettavuutta.

Kirjastopalvelut

Kirjaston talouden raami on säästöjen takia huomattavasti aiempaa tiukempi. Kirjastopalveluiden toimintatuotot ovat 21.250 euroa. Tätä toimintatuottojen 17 % prosentin laskua edellisvuoteen selittää osaltaan maksullisten tilavarausten vähyys, hankeavustusten oletettu väheneminen taloustilanteen takia (omarahoitusosuuden ongelmallisuus) sekä muiden maksuista saatujen tulojen oletettu vähyys. Toimintakulut ovat 1.219.510 euroa eli edellisvuotta 1 % pienemmät. Raamiin pääsemiseksi on karsittu kirjastoautopalvelu, näin säästetään noin 8500 euroa vuodessa. Lisäksi vähenee yksi eläköityvä henkilötöyvuosi, 40.000 euroa. Tämä tuo yhteensä kolmen henkilötöyvuoden vajeen aiempaa tilanteeseen nähden. Palvelujen ostot on minimoitu, samoin tarvikehankinnat ja muut toimintakulut. Kirjastoaineistomäärärahaa leikataan 7000 euroa ja samalla hankittavien kirjojen muovitusta minimoidaan mahdollisuuksien mukaan. Aineistohankinnan leikkaus toteutetaan kaikkien aineistolajien hankintaa karsimalla, mutta erityisesti paperisia lehtiä pyritään korvaamaan vastaavalla e-aineistolla.

Säästötoimet aiheuttavat niukkuutta aukioloaikoihin, palveluaikoihin, kouluyhteistyöhön, tapahtumatuotantoon, aineistohankintaan; lyhyesti sanoen kirjaston kaikkeen saavutettavuuteen ja palvelutasoon. Säästötoimet vähentävät myös kirjaston näkyvyyttä.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalveluiden toimintakate vuodelle 2026 nousee 3,1 miljoonaan euroon. Muutos johtuu suurelta osin Leppävedelle valmistuneen liikunta- ja tapahtumakeskus Hirviareenan toiminnasta.

Vapaa-aikapalveluiden vuoden 2026 toimintakuluiksi on arvioitu 3,7 miljoonaa euroa. Henkilöstökulujen osuus kokonaiskuluista on 22 prosenttia. Henkilöstökulujen osuuden pieneneminen johtuu liikuntapaikanhoitajien siirtymisestä teknisten tukipalveluiden yhtiöön, jolta palvelua jatkossa ostetaan. Palvelujen oston osuus vapaa-aikapalveluiden kokonaiskuluista on noussut 20 prosenttiin. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden osuus kokonaiskuluista on viisi prosenttia. Avustusten osuus on kaksi prosenttia; avustuksilla tuetaan kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimijoita sekä tapahtumien järjestämistä. Muiden kulujen osuus vapaa-aikapalveluiden budjetissa on noussut 50 prosenttiin, mistä suurin osa on sisäisiä vuokria. Vuokrakuluja kasvatetaan etenkin Hirviareenan sisäinen vuokra noin 1,3 miljoonaa euroa. Hirviareena vaikuttaa merkittävästi vapaa-aikapalveluiden toimintaan; liikunta- ja

tapahtumakeskus laajentaa palvelutarjontaa ja lisää toiminnan volyymia, mikä tuo mukanaan myös uusia tehtäviä ja lisätyötä henkilöstölle.

Vapaa-aikapalveluiden vuoden 2026 toimintatuotoiksi on arvioitu 614.000 euroa. Hirviareena lisää vapaa-aikapalveluiden tuottoja, nykyisen toiminnan ja hinnaston mukaan arvioituna noin 120.000 euroa. Vapaa-aikapalveluiden tulokertymää joudutaan kasvattamaan vuoden 2026 aikana myös maksuja korottamalla, mutta muutokset esitetään tehtäväksi harkitusti toimintakausien mukaan eikä kesken toimintakausien. Ainakin Multamäen leirikeskuksen, leirien, liikuntapalveluiden ja liikuntatilojen hinnastoja tarkistetaan. Osana talousarvion hyväksymistä kunnanvaltuusto hyväksyy yleiset perusteet eri palveluista perittäville maksuille ja taksoille. Hallintosäännön mukaan valtuusto päättää maksujen yleisistä perusteista. Maksuista ja taksoista päättää ensisijaisesti lautakunta omalla toimialallaan ja kunnanhallitus, jos se ei kuulu millekään lautakunnalle.

Sivistyspalveluiden talous	TP 2024	TA/M 2025	TA 2026	Muutos 2025-2026	
1000 euroa				euroa	%
Toimintatulot					
Hallintopalvelut	13,7	14,0	14,0	0,0	0 %
Varhaiskasvatus	960,2	761,0	692,0	-69,0	-9 %
Perusopetuspalvelut	1312,5	1319,9	1079,0	-240,9	-18 %
Lukio	129,4	18,0	15,0	-3,0	-17 %
Kansalaisopisto	172,1	112,7	112,6	-0,1	0 %
Kirjasto	23,0	25,8	21,3	-4,5	-17 %
Vapaa-aikapalvelut	1014,0	576,0	614,1	38,1	7 %
HyPe	68,5	0,0	0,0	0,0	0 %
Yhteensä	3693,4	2827,3	2548,0	-279,4	-0,5
Toimintamenot					
Hallintopalvelut	273,6	428,1	380,7	-47,4	-11 %
Varhaiskasvatus	16645,9	16994,1	16759,3	-234,8	-1 %
Perusopetuspalvelut	34794,4	35497,7	34575,6	-922,0	-3 %
Lukio	3047,3	2972,1	2985,8	13,7	0 %
Kansalaisopisto	708,2	707,4	648,3	-59,1	-8 %
Kirjastopalvelut	1297,8	1228,6	1219,5	-9,1	-1 %
Vapaa-aikapalvelut	2715,8	3854,9	3724,8	-130,1	-3 %
HyPe	270,2	0,0	0,0	0,0	0 %
Yhteensä	59753,2	61682,8	60294,0	-1388,8	-2 %
Toimintakate*					
Hallintopalvelut	-259,9	-414,1	-366,7	47,4	-11 %
Varhaiskasvatus	-15685,7	-16233,1	-16067,3	165,8	-1 %
Perusopetuspalvelut	-33481,9	-34177,8	-33496,6	681,1	-2 %
Lukio	-2917,9	-2954,1	-2970,8	-16,7	1 %
Kansalaisopisto	-536,1	-594,7	-535,7	59,0	-10 %
Kirjastopalvelut	-1274,8	-1202,9	-1198,3	4,6	0 %
Vapaa-aikapalvelut	-1701,8	-3278,9	-3110,7	168,2	-5 %
HyPe	-201,7	0,0	0,0	0,0	0 %
Yhteensä	-56059,8	-58855,5	-57746,0	1109,5	-0,3

*tulosyksikön toimintakate on valtuustoon nähden sitova talouden tavoite

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Vuodelle 2026 asetetaan sivistyspalveluissa seuraavat toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi:

1. Varhaiskasvatuksen loma-aikojen hoidon tiivistäminen ja pitämättömien vuosilomien ja säästövapaiden purkaminen, 50.000 euroa
2. Varhaiskasvatuksen erillis- ja lisäkorvausten vähentäminen, 12.000 euroa
3. Varhaiskasvatuksen sijaiskulujen vähentäminen ja henkilöstöresurssien tarkempi ja tehokkaampi suunnittelu, 20.000 euroa
4. Varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutukseen varattujen määrärahojen pienentäminen, 10.000 euroa
5. Varhaiskasvatuksen hankintojen leikkaukset 28.500 euroa
6. YT-menettelyjen myötä toteutettavat säästöt 11.000 euroa
7. Kahden perhepäivähoitajan avointen vakanssien täyttämättä jättäminen 84.000 euroa
8. Perusopetuksen lyhyiden sijaisuuksien, erillis- ja lisäkorvausten, koulutusvapaiden vähentäminen, säästövapaiden purkaminen 80.000 euroa

9. Perusopetuksen opetushenkilöstön vähennys 4 HTV oppilaiden määrän vähenemisen myötä ja 2 HTV vähennys muun resurssin vähentämisen myötä, 362.500 euroa
10. Perusopetuksen opetussuunnitelman minimitunteihin siirtyminen 1.8.2026 alkaen, käsityönope-
tuksen vähentäminen, 15.000 euroa
11. Vahtimestareiden ostopalvelun vähentäminen 20 %, 15.000 euroa
12. Leikkaukset koulujen lisenseihin, raaka-aineisiin, kalustohankintoihin 20.000 euroa
13. Luokkien 1-2 oppilaiden koulukuljetusrajan nostaminen 3,5 km:iin, 20.000 euroa
14. Perusopetuksen oppimateriaalimäärärahan leikkaus 120.000 euroa
15. Koulunkäynninohjaajien määrän vähentäminen 6 HTV 1.8.2026 alkaen 210.000 euroa
16. Perusopetuksen yrityskylä -sopimuksen irtisanominen 15.000 euroa
17. Lukion oppimateriaalimäärärahan leikkaus 5.200 euroa
18. Kansalaisopiston 900-1000 opetustunnin vähentäminen
  - a. säästöarvio tuntiopettajien palkkakustannuksista 27.000 €
  - b. säästöarvio matkakorvauksista 4.200 €
19. Kansalaisopiston henkilökunnan matkakorvausten omavastuuosuuden nostaminen, säästöarvio
3.500 €
20. Kansalaisopiston kurssimaksujen korottaminen viidellä prosentilla, säästöarvio/tuottojen kasvu
4.000 €
21. Kirjasto: Luovutaan kirjastoautosta, säästö 8.500 euroa (ylläpito- ja huoltokulut, polttoainekus-
tannukset)
22. Vapaa-aikapalveluiden henkilöstökuluista säästäminen määräaikaishuuksia vähentämällä ja sijaisuu-
det poistamalla, säästö 49.000 euroa
23. Liikuntapaikkaverkoston ylläpidon sopeuttaminen (palvelunosto yhtiöltä), säästö 20.000 euroa
24. Vapaa-aikapalveluiden avustuspäämäärärahan pienentäminen, säästö 4.500 euroa
25. Vapaa-aikapalveluiden tulojen lisääminen maksuja korottamalla, säästö 20.000 euroa
26. Henkilöstö, kahden HTV:n vähennys vuoden 2026 aikana, tehtäviä ei täytetä, säästö 76.000 euroa

3.3.2 Palvelujen järjestäminen

Hallintopalvelu

Kuntalassa sijaitsevassa sivistystoimen hallinnossa tuetaan esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, lukioon, kansalaisopistoon, kirjasto- ja kulttuuripalveluihin, vapaa-aikatoimeen sekä kunnan hyvinvoinnin edistämistä tukeviin tehtäviin liittyviä yhteisiä asioita. Hallintopalvelussa valmistellaan ja laitetaan täytäntöön sivistyslautakunnan päättämiä asioita. Sivistystoimen

hallintopalvelut vastaavat suunnittelu-, valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, sekä sivistystoimen talous- ja henkilöstöpalveluista. Vuonna 2025 hallintopalveluista siirtyi talous- ja hallinto-sihteerin tehtäviin konsernipalveluihin osana kunnan hallinnon uudelleen järjestämistä.

Henkilöstösuunnitelma

Sivistyspalveluiden hallinnon henkilöstössä ei tapahtu muutoksia vuoden 2026 aikana. Koulutusmäärärahoja ei varata vuodelle 2026.

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään varhaiskasvatuslain 540/2018 edellyttämällä tavalla. Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäivähoitokodissa tai perhepäivähoidossa sekä kunnallisesti että yksityisesti. Yksityistä varhaiskasvatusta tuetaan palvelurahalla. Kunnallisia päiväkoteja on kymmenen, yksityisiä päiväkoteja viisi sekä yksi ostopalvelupäiväkot. Laukaassa on yksi kunnallinen ryhmäperhepäivähoitokoti. Kunnallisia perhepäivähoitajia on 21 hoitajaa, yksityisiä perhepäivähoitajia yksi hoitaja.

Maksuttomaan esiopetukseen osallistuvat kaikki kuusivuotiaat lapset. Esiopetusta järjestetään varhaiskasvatuksen toimintana kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa. Esiopetuksen ohella lapsilla on oikeus esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatusta järjestetään kokopäiväisenä, osapäiväisenä tai osaviikkoina perheen tarpeiden mukaisesti. Ilta- ja vuorohoitoa järjestetään ostopalvelupäiväkodissa ja kahdessa yksityisessä päiväkodissa. Varhaiskasvatuksen toimintaan sisältyy myös varhaiserityiskasvatuksen palvelut. Kaikessa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnassa on lähtökohtana lapsen edun ensisijaisuus.

Syntyvyyden laskusta huolimatta etenkin alle 3-vuotiaiden lasten osallisuusaste varhaiskasvatuksessa on noussut merkittävästi viime vuosina. Tämä edellyttää myös suurempaa varausta henkilöstöresurssin osalta, jotta lakisääteiset henkilöstömitoitukset täyttyvät. Muuttoliike vaikuttaa

varhaiskasvatuspalvelujen kysyntään ympäri vuoden. Tämän lisäksi perheiden palvelujen tarpeet vaihtelevat toimintavuoden kuluessa. Kotihoidon tuki kuuluu myös varhaiskasvatuksen vastuualueeseen. Kotihoidon tukea maksetaan perheelle, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole varhaiskasvatuksessa. Kotihoidon tuen maksatus tapahtuu Kelan toimesta.

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoa tarkastellaan kunnassa ilmenevien tarpeiden perusteella. Varhaiskasvatuksen palveluntarpeita, lakimuutoksia sekä valtiollista ohjausta seurataan tarkasti. Palveluntarpeisiin ja muutoksiin lainsäädännön muuttuessa pyritään vastaamaan joustavilla tila- ja henkilöstöratkaisuilla. Viime vuosina yhteistyötä perusopetuksen kanssa on tiivistetty erilaisissa nivelvaiheissa ja siirtymissä. Vuosittain varhaiskasvatusikäisten ja esiopetusikäisten osalta lapsiryhmät tarkastellaan alueellisella tasolla ja suunnitellaan ryhmien muodostaminen yhteistyössä esi- ja perusopetuksen kanssa perheiden palveluntarpeita vastaavasti.

Henkilöstösuunnitelma

Varhaiskasvatuksessa päiväkotien lapsiryhmissä noudatetaan lasten ja henkilöstöä välistä suhdelukua 1:7 yli 3-vuotiaiden lasten osalta. Alle 3-vuotiaiden osalta suhdeluku on 1:4. Talousarvioon 2026 on varattu määrärahat 142,9 htv:n osalta vakituiselle henkilöstölle ja 26,5 htv:n osalta määräaikaiselle henkilöstölle.

VARHAISKASVATUS

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HTV (palkallinen työpanos)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Vakituiset	129,44	143,67	142,90	142,90	142,90
Määräaikaiset	71,77	34,02	26,50	26,50	26,50
Yhteensä	201,21	177,69	169,40	169,40	169,40

Perusopetuspalvelut

Peruskoulut antavat opetussuunnitelman mukaista esi- ja perusopetusta, luovat yhdessä kotien

kanssa vankan perustan lasten ja nuorten kehitymiselle yksilöiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä

Laukaan kunta

antavat heille hyvät perusvalmiudet jatko-opinnoille. Edistämme yhdessä vanhempien kanssa oppilaiden oppimista ja hyvinvointia. Perusopetuksen toiminnan lähtökohtana ovat sivistystoimen strategian mukaiset toimenpiteet.

Peruskoulun lk 1-9 oppilasmäärä on 23.9.2025 tilanteen mukaan 2746 oppilasta, mikä on 79 oppilasta vähemmän kuin vuoden 2025 talousarviossa. Oppilasennusteen mukaan oppilasmäärän arvioitiin laskevan 145 oppilaalla. Väestörekisteriin perustuen oppilasmäärän ennustetaan muuttuvan niin, että syksyllä 2026 peruskouluissa opiskelee noin 2660 oppilasta, mikä on 86 oppilasta vähemmän kuin tällä hetkellä.

Henkilöstösuunnitelma

Perusopetuslain 37 § mukaan opetuksen järjestäjällä tulee olla riittävä määrä opettajien virkoja tai tuntiopettajia. Periaatteena on ollut, että koulujen opetuksesta huolehtivat viranhaltijat, ja tuntiopettajat hoitavat ne tehtävät joissa tuntimäärä ei riitä virkaan, tai se on muuten perusteltua. Lisäksi kouluilla työskentelee määräaikaisina viranhaltijoiden tai tuntiopettajien sijaisia, vakituisia koulunkäynninohjaajia, koulusihteereitä ja vahtimestareita. Osa koulunkäynninohjaajista ja tuntiopettajista rekrytoidaan määräajaisesti, jos tehtävä on luonteeltaan määräaikainen.

Henkilöstösuunnitelmassa on huomioitu talousarvion sopeutustoimet henkilöstökuluihin, ja opetushenkilöstön sekä koulunkäynninohjaajien vähentäminen. Perusopetuksen henkilöstösuunnitelmassa on huomioitava, että suuressa henkilöstömäärässä on merkittävää vaihtelua pitkien esim. perhevaipaista ja sairauspoissaoloista aiheutuvien virkavapauksien takia.

Koulutussuunnitelma

Perusopetuksessa opetushenkilöstön vakituiset koulutuspäivät perustuvat opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimukseen, ja ne käytetään sopimuksen määrittelemissä puitteissa. Koulunkäynninohjaajille on vakiintunut lukuvuoden alkuun yksi yhteinen koulutuspäivä.

Koulutusta järjestetään pääosin käynnissä olevien hankkeiden hankerahoituksella sekä maksuttomina henkilöstökoulutuksina. Muuta koulutusta ei pystytä järjestämään talousarvion puitteissa. Esihenkilöstö osallistuu kunnan järjestämään esihenkilökoulutukseen silloin kun sitä on tarjolla. Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämistarpeissa on tiedossa koulutustarpeita oppimisen tuen uudistuksen osalta.

Opetushenkilöstön kelpoisuusehdot perustuvat lakiin, ja rekrytoitava henkilöstö on lähtökohtaisesti kelpoisuusehdot täyttävää.

PERUSOPETUS

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HTV (palkallinen työpanos)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Vakituiset	232,14	231,00	230,00	230,00	230,00
Määräaikaiset	113,10	99,00	90,00	90,00	90,00
Yhteensä	345,24	330,00	320,00	320,00	320,00

Lukio

Lukiokoulutus on merkittävä kunnan elinvoiman lisäjä. Laukaan lukio haluaa kehittää toimintaansa siten, että kunta on koulutustarjonnallaan houkuttava paikka niin paikallisesti kuin seudullisesti. Opetustarjonnaltaan monipuolinen ja laadukas lukiokoulutus on kunnan resurssien

panostamista tulevaisuuteen. (Kunnat lukiokoulutuksen järjestäjinä kunta- ja paikallistalouden näkökulmasta. ARTTU2-ohjelma 9/2018).

Lukiolle myönnettävä resurssi vaikuttaa ratkaisevasti siihen, millaisia opetuksellisia ratkaisuja

sen on mahdollista toteuttaa, ja miten houkuttavana toisen asteen kouluttajana Laukaa lukio

Kehittämisen painopisteet

Tavoite 1: Kehittää oppimisen tuen ja ohjauksen toimintamallia lukiossa niin, että kaikilla nuorilla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet oppia ja kehittyä.

Tavoitteeseen pääseminen edellyttää turvallisen oppimis- ja kasvuympäristön rakentamista. Se edellyttää osaavat opettajat tunnistamaan ja autamaan nuoria oppimisen haasteissa. Erityisesti nuorten oppimisen taidot ja kyky yhteisölliseen oppimiseen ovat keskiössä.

Tavoitteen saavuttamiseksi käytettäneen ulkopuolisia osaamisverkostoja ja kunnan mahdollisesti myöntämää lisärahoitusta. Hankerahaa toimintaan ei ole tarjolla.

Tavoite 2: Kehittää opetussuunnitelma mukaisia oppiaineitten rajat ylittäviä, geneerisiä taitoja, yhdessä tekemisen ja ongelmaratkaisun taitoja kehittäviä kursseja. Opintokokonaisuuksien taustalla on työelämän osaamisvaatimusten nopea muutos.

Tavoitteen saavuttamiseksi hyödynnetään ulkopuolisia osaamisverkostoja. Yhteistyö ulkopuolisten osaajien kanssa mahdollistaa opetussuunnitelmasta kumpuavien tulevaisuustaitojen harjoittamisen lukiolaistilalle aiempien vuosien tapaan. Hankerahaa toimintaan ei ole tarjolla.

Tavoite 3: Lisätä lukiokoulutuksen merkityksellisyttä ja houkuttavuutta nuorille. Tavoitteeseen

LUKIO

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset	17,71	18,00	20,00	20,00	20,00
Määräaikaiset	4,54	5,00	1,50	1,50	1,50
Yhteensä	22,25	23,00	21,50	21,50	21,50

Kansalaisopisto

Laukaan kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, joka järjestää toiminta-alueensa asukkaiden tarpeisiin perustuvaa ja kaikkien saatavilla

nähdään. Tulevaisuushakuinen kehittäminen on osaavan opettajakunnan vahva tahtotila.

pääsemistä edistäisi Laukaan lukion kurssitarjonnan monipuolistaminen sekä se, että saavuttaisimme kurssitarjonnassa Keski-Suomen muiden lukioiden keskimääräisen tason.

Tavoitteeseen on pyritty vastaamaan aiemmin hankerahoituksella, mutta ulkopuolisen rahoituksen puuttuessa tavoitteeseen pyritään muun muassa lukiokoulutuksen strategisilla linjauksilla (ks. toiminnalliset tavoitteet).

Henkilöstösuunnitelma

Lukion toistaiseksi tai määräaikaisesti työssuhhteessa olevan opetushenkilöstön määrässä ei ole merkittävää muutosta. Kasvussa olevasta opiskelijamäärästä ja opetusryhmien suuresta koosta huolimatta henkilöstömäärä on supistunut ulkopuolisen rahoituksen puuttuessa.

Henkilöstön ammatillisen osaamisen päivittämiseen on tarvetta niin opetussuunnitelman kuin työelämän lisääntyneitten osaamisvaatimusten vuoksi. Osaamisen päivittämisen tarvetta kasvattavat myös lukiolaisten lisääntyneet oppimisen tuen vaateet.

Henkilöstö lisääntyneeseen koulutustarpeeseen on aiemmin pystytty vastaamaan ulkopuolisella rahoituksella. Hankerahoituksen puuttuessa henkilöstön koulutustarpeeseen ei toistaiseksi ole mahdollista vasta.

olevaa monipuolista opetusta luoden mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Opiston tarkoituksena on vapaan sivistystyön lain mukaisesti edistää toimialueensa asukkaiden kykyä ja halua elinikäiseen oppimiseen, uusien asioiden omaksumiseen sekä itsensä kehittämiseen tarjoamalla heille monipuolisia koulutuspalveluja ja harrastamisen mahdollisuuksia. Opetuksen painopiste on taide- ja taitoaineissa.

Kansalaisopisto tarjoaa lisäksi lasten ja nuorten yleisen oppimäärän mukaista taiteen peruskoulutusta käsityössä, kuvataiteessa ja teatteritaiteessa. Kansalaisopisto osallistuu resurssien puitteissa erilaisiin alueellisiin kehittämishankkeisiin ja

sillä on valmius järjestää tilauskoulutusta. Kunta-henkilöstöä opisto palvelee järjestämällä ensiapukoulutuksia henkilöstölle.

Henkilöstösuunnitelma

Kansalaisopiston suunniteltu päätoiminen henkilöstö vuodelle 2026 säilyy edellisvuosien suuruisena 3,5 henkilötyövuotta. Vuoden 2026 sivutoimisten opettajien määrä on arviolta 40 opettajaa (23 htv). Opettajien tuntimäärä vaihtelee toteutuvien kurssien mukaan.

KANSALAIPOISTO

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HTV (palkallinen työpanos)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Vakituiset	4,50	4,50	3,50	3,50	3,50
Määräaikaiset	26,53	25,00	23,00	23,00	23,00
Yhteensä	31,03	29,50	26,50	26,50	26,50

Kirjastopalvelut

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) ohjaa kirjastopalveluiden tuotantoa. Kirjasto on matalan kynnyksen hyvinvointipalvelu, jonka tulee tarjota asiantuntevan henkilökunnan ja monipuolisen kokonelman lisäksi tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.

Kirjasto tukee lukemisharrastusta ja oikeutta tiedonsaantiin. Monipuolinen lukutaitotyö erityisesti koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa on tärkeää. Kirjasto takaa kansalaisten sivistyksellisiä perusoikeuksia ja lisää yhteisöllisyyttä.

Laukaan kirjastoverkkoon kuuluvat pääkirjasto, Leppäveden, Lievestuoreen ja Vihtavuoren lähikirjastot.

Keski-kirjastojen strategia ja Pike-kirjastojen visio työ ohjaavat osaltaan kirjaston toimintaa. Sivistyslautakunnan v. 2022 hyväksymä kehittämissuunnitelma vuosille 2022 – 2026 linjaa osaltaan kirjaston toimintaa. Vuoden 2026 painopisteet ovat kirjastotoimintojen sopeuttaminen säästötoimiin sekä omatoimikirjastotoiminnan vakiinnuttaminen pääkirjastolla.

Kirjasto pyrkii kehittämään talousarvion puitteissa - säästöt näkyvät kaikessa toiminnassa:

- monilukutaitotyötä erityisesti lasten-nuortentoinnassa (monilukutaito tarkoittaa kykyä lukea, ymmärtää ja tulkita sekä tuottaa monimuotoisia tekstejä):
hanketyö tukee tätä
- asiakkaiden mahdollisuutta omatoimiseen kirjastopalveluiden käyttöön: omatoimikirjastot mahdollistavat tätä osaltaan
- kulttuurista ja yhteiskunnallista vuoropuhelua: vaatisi erityistä kehitystyötä, hanketyö voi tukea tätä (esimerkiksi kirjailijavierailut kuntayhteistyönä)
- aineistokokoelmiaan (monipuolisuus, houkuttelevuus, lasten- ja nuortenkirjallisuuteen panostaminen, e-aineistot, Keski-kirjastot kehittävät kokoelmaansa yhdessä)

Henkilöstösuunnitelma

Kirjaston suunniteltu päätoiminen henkilöstö vuodelle 2026 on 9 htv eli 1 htv edellisvuotista vähemmän.

KIRJASTOPALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset	9,75	10,00	9,00	9,00	9,00
Määräaikaiset	1,51	-	-		
Yhteensä	11,26	10,00	9,00	9,00	9,00

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelujen hallinnonalan tehtävänä on järjestää kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluita, tukea näiden alojen järjestötoimintaa sekä ylläpitää liikuntapaikkoja ja Multamäen leirikeskusta. Palvelujen järjestämisestä ohjaavat erityisesti laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019), liikuntalaki (390/2015), nuorisolaki (1285/2016) ja laki koulutuspalveluiden turvallisuudesta (185/2025). Palvelujen järjestäminen perustuu monialaiseen yhteistyöhön kunnan eri hallinnonalojen, hyvinvointialueen, järjestöjen ja yritysten kanssa. Vapaa-aikapalvelut toimii aktiivisesti koulu- ja opiskeluympäristöissä tukien oppilaiden hyvinvointia ja tarjoamalla mahdollisuuksia harrastuksiin sekä yhteisölliseen toimintaan.

Vapaa-aikapalveluiden tavoitteena on tarjota monipuolisia mahdollisuuksia vapaa-ajan viettoon ja harrastamiseen, tukea järjestö- ja kansalaistoimintaa sekä edistää kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja alueen elinvoimaa. Toiminnan kehittämistä toteutetaan kuntastrategian, valtakunnallisten ja alueellisten linjausten sekä paikallisten ohjelmien, tarvekartoitusten ja kuntalaisten osallistamisen mukaisesti.

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, edistää kulttuurin monipuolista saatavuutta ja kulttuuriperinnön ylläpitämistä sekä tarjota mahdollisuuksia kulttuurin eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen. Kulttuuripalveluilla edistetään asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa. Kunnan kulttuuriohjelmaa toteutetaan valtuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti ja kunkin talousarviovuoden resurssien puitteissa. Kulttuu-

riohjelman viisi painopistealuetta ovat kulttuurikasvatus, kulttuuri terveyden ja hyvinvoinnin edistäjänä, kulttuuri elinvoimatekijänä, kulttuurivies-tintä ja -yhteistyö sekä kulttuuriperintökohteet ja julkinen taide. Ohjelman keskeisimpiä tavoitteita ovat yhteisöllisyyden ja osallisuuden lisääminen. Laukaan kulttuuriviikot ovat näkyvin kulttuurioh-jelman käytännön toimenpide. Culture in Nature -hankkeen myötä edistetään lisäksi Laukaan luonto-kulttuurikohteiden ja -matkailun kokonaisuutta yhteistyössä elinkeinotoimen kanssa.

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda ja ylläpitää kuntalaisille monipuolisia liikuntamahdollisuuksia ja edistää siten kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä tukea kansalaistoimintaa. Liikuntalain mukaisesti liikuntapalvelut järjestää ohjatua liikuntaa erityisesti sellaisille kuntalaisille, joilla on esteitä osallistua yleisesti tarjolla oleviin liikuntaryhmiin tai -toimintaan. Liikuntaneuvontaa tarjotaan yli 12-vuotiaille, jotka liikkuvat terveytensä kannalta liian vähän. Liikuntapalvelut tekee tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen, paikallisten järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa yli kuntarajojen. Lisäksi liikuntapalveluissa edistetään kuntalais-ten omaehtoista liikkumista: neljän taajaman lii-kuntapuistot, sisäliikuntatilat sekä ulkoilureitit tarjoavat monipuolisia, edullisia, matalan kynnyksen liikkumisen paikkoja kaikille kuntalaisille, alueen asukkaille ja matkailijoille. Jatkossa tavoitteena on kehittää entistä helpommin käytettäviä ja nykyaikaisempia järjestelmiä ja toimintamalleja palvelu-ten tarjontaan ja viestintään. Liikuntapaikoilla pyritään lisäämään turvallisuutta sekä ehkäisemään väärinkäytöksiä ja ilkivaltaa aikaisempaa tehok-kaammin.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on edistää nuorten hyvinvointia, vahvistaa osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä tukea nuorten kasvua, elämänhallintaa ja aktiivista kansalaistoimintaa. Toiminnassa painottuvat yhdenvertaiset mahdollisuudet harrastaa ja osallistua, turvalliset aikuis- ja vertaisyhteisöt sekä nuorten arjessa jaksamisen ja mielen hyvinvoinnin tukeminen. Nuorisotilatoiminnalla tarjotaan nuorille turvallisia, päihitteettömiä ja viihtyisiä vapaa-ajanviettopaikkoja, joissa nuoret voivat kohdata toisiaan, osallistua monipuoliseen toimintaan ja harjoitella osallisuuden ja vaikuttamisen taitoja. Koulunuorisotyötä toteutetaan nuoriso-ohjaajien toimesta Laukaan kaikissa yläkouluissa, minkä lisäksi koulunuorisotyötä kehitetään aluehallintoviraston rahoittamassa hankkeessa Lievestuoreen yhtenäiskoulussa sekä Sydän-Laukaan koulussa yhteistyössä lukion ja Poken kanssa. Koulujen kanssa tiiviissä yhteistyössä toteutetaan resurssien mukaan pienryhmätoimintaa, joka tukee koulujen oppilashuollollisia tavoitteita ja tarjoaa yksilöllisempää tukea nuorille. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa olevia 16-29-vuotiaita nuoria ja auttaa heitä sellaisten palvelujen ja tuen piiriin, joilla edistetään kasvua, itsenäistymistä, elämänhallintaa, osallisuutta yhteiskuntaan sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Työtä tehdään nuorten omissa toimintaympäristöissä ja yhteistyössä oppilaitosten, työllisyyspalvelujen ja hyvinvointialueen kanssa.

Multamäen leirikeskuksessa vapaa-aikapalvelut järjestää monipuolista leiri-, kurssi- ja koulutustoimintaa sekä tarjoaa puitteet erilaisten ryhmien, järjestöjen, yritysten ja perheiden vapaa-ajanviet-

toon. Leirikeskus tukee lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tarjoamalla turvallisen ja luonnonläheisen ympäristön oppimiselle, yhdessäololle ja harrastamiselle. Keskuksesta järjestetään kunnan omia leirejä sekä koulujen, oppilaitosten ja varhaiskasvatuksen ryhmäytymispäiviä ja leirikouluja. Leirikeskusta ympäröi Multamäen virkistysalue, jossa ylläpidetään luontopolkua, luontoportaita sekä kahta taukopaikkaa, joista toisen yhteydessä sijaitsee kulttuurihistoriallisesti arvokas Struven ketjun mittauspiste. Aluetta kehitetään myös osana kunnan luonto- ja kulttuurimatkailukokonaisuutta.

Henkilöstösuunnitelma

Vapaa-aikapalveluissa henkilöstö vähenee merkittävästi vuodelle 2026. Vakituisten työntekijöiden määrä vähenee 9,5 henkilöön, mikä johtuu liikuntapaikanhoitajien siirtymisestä teknisten tukipalveluiden yhtiöön ja liikuntapaikanhoidossa siirryttyyn palvelunostomalliin. Määräaikaisten työntekijöiden määrä puolestaan vähenee 26 henkilötövuodesta 8,5 henkilötövuoteen. Suurin syy tähän on liikuntapaikanhoidon kausityön siirtyminen yhtiölle, kesätöiden tarjonnan vähentäminen sekä nuorisopalveluiden nuorisotilavalvoista luopuminen. Henkilöstösuunnitelman määräaikaishenkilöitä on varattu vuodelle 2026 resurssi noin 10 nuoren (0,75 htv) kesätyöllistämiseen, kun aiempina vuosina on voitu työllistää 30-40 nuorta. Palvelujen päivittämiseksi, muuttuviin tarpeisiin vastaamiseksi ja työn tehostamiseksi vapaa-aikapalvelujen henkilöstön työtehtäviä voidaan järjestellä uudelleen työtehtäviä ja työnkuvia muokkaamalla.

VAPAA-AIKAPALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HTV (palkallinen työpanos)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Vakituiset	11,77	19,50	9,50	9,50	9,50
Määräaikaiset	21,12	26,00	8,50	8,50	8,50
Yhteensä	32,89	45,50	18,00	18,00	18,00

3.3.3 Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso
Kuntatalouden tasapaino vahvistuu: <i>Palvelut järjestetään lain edellyttämällä tavalla ja lain tavoitteiden mukaisesti talousarvion tasapainotustoimet toteuttaen.</i>	<i>Palveluissa on tarvittava ja lakisääteinen määrä kelpoista henkilöstöä. Lain asettamat tavoitteet toiminnalle täyttyvät. Lain mukaisia mitoituksia noudatetaan. Taloutta tasapainotetaan ja lakisääteiset tehtävät priorisoidaan. Palvelut kohdennetaan tarpeiden mukaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.</i>	<i>Mitoitusten ja palveluiden toteutumista seurataan. Poikkeamien raportointi, seuranta ja reagointi tarvittaessa. Asiakaspalautteiden ja asiakaskyselyjen tulokset.</i> <i>Budjetin toteuma.</i> <i>Tarvekartoitukset.</i> <i>Toimintasuunnitelmat</i>	<i>Lähtötaso: Sivistyspalveluissa toimitaan lain edellyttämällä tavalla ja lain tavoitteiden mukaisesti. Lakimuutoksiin reagoidaan ja niitä ennakoidaan. Lakisääteiset tehtävät priorisoidaan. Talousarviota noudatetaan.</i> <i>Tavoitetaso: Poikkeamia ei synny.</i>
Henkilöstön hyvinvointi paranee: <i>Välitämme henkilöstötämme ja kehitämme henkilöstökulttuuriamme</i>	<i>Osallistutaan työhyvinvointikyselyyn</i> <i>Toteutetaan edellisen työhyvinvointikyselyn pohjalta tehty suunnitelmat</i> <i>Tuetaan johtamistyötä</i>	<i>Työhyvinvointikyselyn tulokset verrattuna edellisiin tuloksiin</i> <i>Toteutuneet toimenpiteohjelmat</i> <i>Palautekysely esihenkilöille</i>	<i>Lähtötaso: Edellisen työhyvinvointikyselyn tulokset, henkilöstön poissaolojen nykyinen määrä.</i> <i>Tavoitetaso: Edellistä kyselyä paremmat tulokset, henkilöstön poissaolot vähenevät.</i>
Asiakastyytyväisyys paranee: <i>Tarjoamme lämminhenkisiä ja kannustavia kohtaamisia, toimimme rohkaisevasti, myönteisesti ja arvostaen</i>	<i>Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen eri koulutusasteilla ja palveluissa</i> <i>Kaikissa kohtaamisissa toteutuva toimintakulttuuri</i> <i>Uudistuvien toimintatapojen tiedotus (omatoimikirjasto, palveluiden keskittäminen ja rajaaminen, oppimisen tuen uudistus)</i>	<i>Kouluterveyskyselyt</i> <i>Palaute- ja asiakaskyselyt</i> <i>Henkilöstökyselyt</i>	<i>Lähtötaso: Aiempien kyselyiden tulokset.</i> <i>Tavoitetaso: Tulokset paranevat.</i>

3.3.4 Riskienhallinta

Sivistyspalveluiden sisäinen valvonta ja riskien hallinta järjestetään kunnanvaltuuston hyväksymän

sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen mukaisesti (15.2.2021 § 1). Riskianalyysi on tehty sivistyspalveluiden johtoryhmässä, ja uusitaan vuosittain. Lisäksi sivistyspalveluiden eri palvelualueilla ja yksiköissä toteutetaan omaa riskienhallintaa palvelualueen ohjeiden ja suunnitelmien mukaisesti. Erikseen keväällä 2025 on toteutettu johtoryhmätasolla psykososiaalisten riskien arviointi.

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatuspalvelujen merkittävien kustannuserä ovat henkilöstökustannukset, jotka ovat suoraan riippuvaisia lasten ja perheiden palveluntarpeista ja näissä tapahtuvista muutoksista. Henkilöstön äkilliset sairauspoissaolot tuottavat merkittäviä vaikutuksia toiminnan järjestämiseen arjessa. Riskienhallinnan tärkeimmät keinot ovat riittävän henkilöstömäärän turvaaminen, ennaltaehkäisevien toimintamallien hyödyntäminen lapsiryhmissä sekä ajantasaiset ennakointi- ja ennusteisiin perustuva varhaiskasvatuspaikkojen suunnittelu. Varhaiskasvatuksessa riskinä on palvelutarpeen kysynnän ennakoitua suurempi tarve, johon on vastattava varhaiskasvatuslain mukaisesti. Myös erilaiset poikkeustilanteet aiheuttavat riskejä toiminnan toteuttamiselle, koska palvelua on tuotettava poikkeavista olosuhteista huolimatta. Kokonaisuudessaan palveluntuottamisen edellytykset on turvattava ja pyrittävä minimoimaan riskejä, jotka aiheuttaisivat esteitä tai katkoksia palvelun tuottamiselle. Myös henkilöstön vaihtuvuus on toiminnan riski, joilla on vaikutuksia asiakaskuntaan sekä varhaiskasvatuksen henkilöstöön. Äkilliset henkilöstövaihdokset muodostavat riskin erityisesti alalla, jossa henkilöstön saatavuus ainakin paikoitellen on valtakunnallisesti heikolla tasolla.

Perusopetuspalvelut

Perusopetuspalveluissa merkittävien kustannuserä ovat henkilöstökustannukset, ja ne ovat suoraan riippuvaisia annetun opetuksen määrästä. Usean vuoden ajan opetuksen määrä ja erityisesti erityisen tuen sekä oppilaiden ohjaajapalveluiden järjestäminen nykyisessä laajuudessa on ollut valtion

kohdeavustuksien varassa. Tämän rahoituksen vähennyttä toiminta tulee sopeuttaa vähenevään rahoitukseen. Riskienhallinnan tärkein keino on ajantasaiset oppilasennustetiedot, ja niihin perustuvat arviot opetusryhmien muodostamisesta ja annettavan opetuksen määrästä. Ennusteet on tehty keväällä 2025, ja ne perustuvat väestörekisterin syntyvyys- ja osoitetietoihin. Tiedot tarkistetaan keväällä 2026 ennen sivistyslautakunnan päätöstä lukuvuoden 2026-2027 opetusresursseista.

Oppilasmäärän muutokset liittyvät myös muihin suuriin kustannuseriin palvelujen ostoissa, kuten koulukuljetuksissa ja ruokapalvelukuluissa. Perusopetuspalveluissa jokaisen tulosyksikön esimies vastaa oman tulosyksikkönsä pysymisestä talousarvion raamissa ja seuraa toteumaa kuukausittain. Osana koko sivistystoimen talousseurantaa koonti perusopetuspalveluiden toteumaennusteesta tehdään neljännesvuosittain perusopetuksen suunnittelijan toimesta. Toiminnallisesta näkökulmasta riskienhallinta perustuu ajantasaisiin ja säädösten mukaisiin turvallisuutta koskeviin suunnitelmiin sekä niiden harjoitteluun ja kehittämiseen. Osana koulujen toimintasuunnitelmia koulut raportoivat sivistyslautakunnalle vuosittain suunnitelmista ja niiden toteutumisesta.

Lukio

Lukiokoulutuksen järjestämiseen liittyvistä riskeistä keskeisin on kuntatalouden tilanne. Taloudellinen tiukkuus näkyy opetussuunnitelman mukaisen kurssitarjonnan suppeutena, ja myös siten, että oppimisen edellytykset isoissa ryhmissä ovat heikentyneet. Opetustarjonnan suppeus ja isot ryhmäkoot vaikuttavat lukiolaisten onnistumiseen ylioppilaskirjoituksissa heikentäen heidän korkeakouluasteelle pääsyä. Lukion opetussuunnitelma edellyttäisi tiivistä yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa, muiden koulutustarjoajien kanssa sekä yhteistyötä elinkeinoelämän ja työelämän kanssa. Mikään velvoitteista ei toistaiseksi ole mahdollista ilman lisärahoitusta.

Lukiolaki ja opetussuunnitelma korostavat oppimisen tuen ja erityisopetuksen veloitetta sekä

opinto-ohjauksen henkilökohtaistamista ja riittävyyttä. Velvoitteet on toistaiseksi pystytty täyttämään ulkopuolisella rahoituksella. Ulkopuolisen rahoituksen päätyttyä, oppimisen tuen ja opinto-ohjauksen lisääntynyt tarve on välttämätöntä järjestää kunnan resursoimana.

Kuntatalouden tiukkuuden lisäksi koulutukseen liittyvistä riskeistä on syytä mainita mahdolliset kouluyhteisöä kohtaavat akuutit hätätilanteet ja uhat. Niihin valmistaudutaan opetushenkilöstöä ja opiskelijoita perehdyttämällä. Myös mahdollisten epidemioiden vaikutuksista opetusjärjestelyihin ja ylioppilaskirjoitusten koejärjestelyihin tiedotetaan kulloisenkin tilanteen vaatimalla tavalla.

Kansalaisopisto

Talouden säästötoimet aiheuttavat sekä taloudellisia että toiminnallisia riskejä. Taloudellisia riskejä ovat opetustuntimäärän vähenemisestä aiheutuva valtionosuuden väheneminen sekä pienemmät kurssimaksutuotot. Keskeinen taloudesta johtuva toiminnallinen riski on kurssitarjonnan muuttuminen suppeaksi ja ns. stabiiliksi vakiintuneiden kurssien tarjonnaksi, minkä myötä opiston rooli harrastamis- ja opiskelumahdollisuuksia tarjoavana, sekä hyvinvointia edistävänä ja ennaltaehkäisevänä toimijana heikentyy. Kuntalaisten mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen ja hyvinvoinnista huolehtimiseen heikentyvät. Riskejä pyritään hallitsemaan suunnittelemalla mahdollisimman monipuolinen kurssitarjonta käytettävissä olevilla resursseilla.

Kansalaisopiston toiminnan järjestämiseen vaikuttavia muita riskejä ovat äkilliset kriisi- ja uhkatilanteet ja niihin varautuminen. Riskejä pyritään hallitsemaan tiedottamalla ja ohjeistamalla poikkeus-tilanteen toimintatavoista sekä mahdollisuuksien mukaan niihin varautumalla. Henkilöstölle pyritään tarjoamaan koulutusta toiminnassa tapahtuvien muutosten haltuunottoon.

Kirjastopalvelut

Kirjaston toimintaan liittyvistä riskeistä keskeisin on kuntatalouden tilanne. Taloudellinen niukkuus

näkyvät kaikessa toiminnassa ja uhkana on se, ettei kirjasto pysty toteuttamaan lakisääteisiä tehtäviään. Kirjastolain tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Myös erilaiset häiriötilanteet kuormittavat henkilöstöä ja vartiointipalveluun toteutettavat leikkaukset säästöjen myötä lisäävät riskitasoa.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalveluiden järjestämiseen liittyvistä riskeistä keskeisimmät ovat talouden tasapainottomuuden aiheuttamat muutokset palvelutarjonnassa, muutosten aiheuttama vaikeus arvioida tulevia seurauksia riittävällä tarkkuudella sekä henkilöstön jaksamisen heikkeneminen. Tilanne aiheuttaa sekä taloudellisia että toiminnallisia riskejä. Kunnan kokonaistalouden pitkittynyt heikko tilanne muodostaa riskin vapaa-aikapalveluiden järjestämiselle, kuntalaisten hyvinvointipalveluiden heikkenemiselle sekä tulevaisuuskestävien päätösten tekemiselle. Vapaa-aikapalveluiden säästöjen vaikutukset voivat konkretisoitua lisääntyvinä kuluina jollain muulla hallinnonalalla tai verkostoissa tai muutoksina muiden palvelualueiden tarjonnassa. Esimerkiksi liikuntapaikanhoidolla on suora yhteys perusopetuksen järjestämiseen, nuorisopalveluilla lasten ja nuorten hyvinvointiin ja avustusrahoilla järjestöjen toimintaedellytyksiin.

Supistamiset kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluissa vähentävät kuntalaisten lähipalveluja ja voivat lisätä kuntalaisten eriarvoisuutta. Toimintoihin osallistuminen voi muuttua yhä enemmän riippuvaiseksi omasta aktiivisuudesta ja/tai varallisuudesta. Erityistä tukea tarvitseville tai muutoin haastavissa tilanteissa oleville lapsille ja nuorille ei ole saatavilla riittävästi tukea tai ammattilaisten apua ja ohjausta erityisesti vapaa-ajalla. Erityisryhmiin

kuuluvista kuntalaisista kaikki tukea tarvitsevat eivät jatkossa pääse liikuntaryhmiin, koska ryhmiä ei pystytä järjestämään kysyntään nähden riittävästi.

Nuorisotyön resurssit eivät riitä aiempaan tapaan ennakoivaan työhön, ja nuorten turvalliset ajanviettopaikat vähenevät. Riskinä on muun muassa lisääntyvä pahoinvointi, yksinäisyys, häiriökäyttäytyminen, ilkivalta ja syrjäytyminen. Palvelutoiminnan riskejä pyritään hallitsemaan monialaista yhteistyötä edistämällä, matalan kynnyksen kerhotoimintaa järjestämällä, järjestötoiminnan tukemisella, seurannan ja arvioinnin työkaluilla, tarvekartoitusten kehittämällä sekä viestintään panostamalla.

Henkilöstön jaksaminen jatkuvassa muutostilanteessa ja epävarmuudessa on yksi suurimmista uhista, samoin henkilöstön kyky lähteä toteuttamaan tarvittavia uudistuksia palveluihin. Vapaa-aikapalveluiden henkilöstö vähenee selvästi vuonna 2026, mikä se aiheuttaa potentiaalisen riskin henkilöstön uupumiselle ja tyytymättömyydelle, kun asiakkaiden tarpeisiin ei pystytä vastaamaan ja

työtehtäviä joudutaan muokkaamaan ja tarkastelemaan uudelleen. Tilanne haastaa myös johtamista ja esihenkilötyötä; vaikka henkilöstön määrä vähenee, työn määrä lisääntyy, ja uudistuksia pitää toimeenpanna yhä vähemmällä henkilöstöllä.

Riskejä pyritään hallitsemaan aiempaa tarkemmalla talouden seurannalla ja normaalia tiheämällä arviointisyklillä. Henkilöstölle tarjotaan tukea toiminnassa tapahtuvien muutosten haltuunottoon, työnkuvat muodostetaan mahdollisimman selkeiksi, työhyvinvointia tuetaan, osallisuutta ja työnteonmuotoja kehitetään sekä sisäistä viestintää parannetaan.

Palveluiden saatavuutta ja laatua pyritään turvaamaan muun muassa monialaisella yhteistyöllä ja järjestötoiminnan tukemisella. Toiminnan seuranta ja arviointia tehostetaan tarvekartoituksilla ja mittareilla, joiden avulla voidaan reagoida nopeasti muuttuneisiin olosuhteisiin. Viestinnällä ja kuntalaisten osallistamisella pyritään ennakoimaan vaikutuksia, tukemaan yhdenvertaisuutta ja vähentämään sosiaalista eriarvoisuutta.

Tunnusluvut

Varhaiskasvatuspalvelut

Tunnusluvut	TP2023	TP2024	TA/M 2025	TA2026
0-6 vuotiaat lapset kunnassa. Kuntarekisteri –Efficatietojärjestelmä	1420	1434	1450	1350
Lapsia varhaiskasvatuksessa yhteensä *	1012	1050	1015	1050
- % 0-6 vuotiaista	71%	73%	70%	78%
- kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	611	628	616	644
- yksityisessä ostopalveluissa	36	32	34	36
- palvelurahalla	365	390	350	370
Esiopetus yhteensä	185	192	190	175
- kunnallisessa esiopetuksessa	113	122	120	110
- yksityisessä ostopalvelussa	6	5	5	5
- palvelurahalla esiopetuksessa	66	65	65	55
Kerhotoiminta 2-5v, palveluraha	47	-	-	-
Lasten kotihoidon tuki, lapsia 31.12	229	193	120	110
Muille kunnille myytävät varhaiskasvatuspaikat	13	17	13	12
Muilta kunnilta ostetut varhaiskasvatuspaikat	3	4	6	5

Perusopetus

Tunnusluvut: Perusopetus	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Perusopetuksen oppilasmäärä luokat 1-9	2873	2823	2680	2660
Vuosiviikkotunnit	5433	5432	5168	5582
Koulujen esiopetuksen oppilaiden määrä	42	36	40	36
Esiopetuksen kustannukset euroa/esiopetuksen oppilas	16366	4735	8951	8615
Kuljetusoppilaiden määrä	986	970	960	931
Koulukuljetuskustannukset euroa / kuljetusoppilas	2104	2286	2278	2450
Kiinteistömenot euroa / oppilas	2326	3565	3941	3787
Ruokapalvelumenot euroa / oppilas	663	730	726	734
Vuosiviikkotuntien määrä/oppilas	1,89	1,92	1,92	2,10
Kustannukset / vuosiviikkotuntia	5311	6148	6409	5972
Perusopetuksen kustannukset euroa / oppilas	10045	11680	12177	12533

Kansalaisopisto

TUNNUSLUVUT	TP 2024	TA 2025	TA 2026
Kansalaisopisto			
Vaikuttavuusnäkökulma			
Opetustuntien määrä	5600	5300	4300
Kurssilaisten määrä (brutto)	2631	2200	2100
Asiakasnäkökulma			
Opintoryhmien määrä	238	180	140
Opiskelijamäärä/ opintoryhmä	11	12	12
Prosessinäkökulma			
VO=valtionosuus (valtionosuustunnit)	259.599	250.000	245.000
Käyttökustannukset/ opiskelija (VO huomioiden)	174 (75)		
Kustannukset/oppitunti (VO huomioiden)	82 (35)		
Taiteen perusopetus			
Vaikuttavuusnäkökulma			
Opetustuntien määrä	669	600	570
Kurssilaisten määrä	219	190	180
Asiakasnäkökulma			
Opintoryhmien määrä	21	19	17
Opiskelijamäärä/ opintoryhmä	10	10	10
Prosessinäkökulma			
Käyttökustannukset/ opiskelija	52		
Kustannukset/oppitunti	17		

Kirjastopalvelut

Tunnusluku	TP2023	TA2025	TA2026
Kirjastokäynnit	150100	200 000	200 000
Aukiolotunnit	15 976	18 000	17 000
Lainaustapahtumat	323 094	500 000	350 000
Lainaajat	6666	6700	6700
Lainat / asukas	17	18	19
E-aineistojen käyttökerrat	47 993	50 000	60 000
Ryhmiä opetustunnit	143	90	70
Tapahtumat	152	50	35
Kirjastoaineisto, kpl	99 068	99 000	99 000
Vuosihankinta, kpl	4102	3500	2500
Bruttomenot / asukas (€)	54	66	65
Aineistomenot / asukas (€)	5	5	5

Vapaa-ajan palvelut

TUNNUSLUVUT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TA 2026
Vapaa-ajan palvelut				
Henkilökunta: vakinaiset	10,5	14,3	16,5	10,5
Määräaikaiset: nuorisotalon kerho-ohjaajat, iltavalvojat, latujen ajajat, liikunnanohjaajat	36,72	30	26	8,5
Kesätyöntekijät, uimaopettajat, leiri- ja urheiluohjaajat	48	30	30	10
Järjestö avustukset/määrä	26	30	32	32
Jaetut avustukset (€)	98.000	90.000	90.000	85.500
Terveysliikunta: osallistuneet/määrä	13 640	12 000	12 000	9 000
Leirit: osallistuneet/määrä	572	300	250	180
Uimakoululaiset, urheilu- ja kerhotoiminta/käyntikerrat sekä kyläillat ja järjestöpalaverit	2461	1500	1500	1800
Vapaa-ajan tilapalvelut				
Liikuntasalit: käyttövuorot/viikko	289	320	340	380
Kuntosalit: käyntikerrat/vuosi	41 722	30 000	32 000	32 000
Multamäen leirikeskus: käyttöpäivät/vuosi	195	310	320	320
Nuorisopalvelut				
Nuorisotalot: käyttökerrat/nuorisotoiminta/vuosi	7 650	8 000	8 000	5 000

3.4 Tekniset palvelut

Tekninen palvelualue käsittää viisi tulosityksikköä: hallintopalvelut, yhdyskuntatekniset palvelut, tila-palvelut, ruoka- ja puhtauspalvelut sekä ympäristövalvonta.

Teknisellä palvelualueella toimii kaksi lautakuntaa: tekninen lautakunta ja lupa- ja valvontalautakunta. Palvelualueen viidestä tulosityksiköstä hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut, yhdyskuntatekniset palvelut, tilapalvelu, sekä ruoka- ja puhtauspalvelut kuuluvat teknisen lautakunnan

toimialaan. Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala käsittää ympäristövalvonnan tulosityksikön.

Teknisen toimen perustehtävänä on toteuttaa ja tukea kunnan sisäistä ja ulkoista palvelutuotantoa. Tavoitteena on kehittää ja rakentaa kunnan infraa, rakentaa ja ylläpitää laadukkaita toimitiloja sekä tarjota ruoka- ja puhtauspalveluja kunnan eri toimialoille. Palvelujen tuottamisessa kiinnitetään huomiota suunnitteluun ja rakentamisen laatuun ja asiakaslähtöiseen toimintatapaan.

3.4.1 Talous

Tekninen palvelualue koostuu pitkälti tukipalveluita tuottavista yksiköistä. Tulot koostuvat suurelta osin muilta hallintokunnilta sisäisinä siirtoina saatavista tuloutuksina.

Vuoden 2026 talousarviovalmistelua on tehty talouden tasapainottamisohjelman pohjalta. Talousarviossa on huomioitu organisaatiomuutoksesta aiheutuneet henkilöstökulujen vähentymiset sekä teknisten tukipalveluiden yhtiöittämisen aiheuttaneet muutokset.

Merkittävimpana muutoksena vuonna 2024 otettiin käyttöön uusi sisäisten vuokrien malli, joka teknisellä palvelualueella muutti toimintakatteen reilusti positiiviselle puolelle verrattuna vuosiin 2022 ja 2023. Sisäiset vuokrat ovat kuitenkin muilta hallintokunnilta tulevaa sisäistä vuokratuloa. Sisäisten vuokrien uudistuksella on nollavaihtus kunnan kokonaistalouteen.

Talouden tasapainottamisohjelman seurauksena vuoden 2026 talousarvio kattaa vain välttämättömät menot. Kehittämistoimia tehdään pääasiassa omana työnä ja ulkoisia asiantuntijapalveluita käytetään vain välttämättömissä palveluissa.

Tasapainottamisohjelman täytäntöönpanolla on myös vaikutuksia henkilöstöön, jotka vaikuttavat mm. tehtävänkuviin ja tehtäväjärjestelyihin. Palvelujen tuottamis- ja toteutustapojen muutoksella on vaikutusta työtehtävien suorituspaikkaan.

Teknisellä palvelualueella merkittävin muutos on ollut teknisten tukipalvelujen yhtiöittäminen. Yhtiöittäminen toteutettiin huhtikuussa 2025. Toiminnan periaatteena kunnan 100 % omistama in-house-yhtiö, jolta kunta tilaa tukipalvelutehtävät. Yhtiöittäminen koski kaikkia kunnan teknisiä tukipalveluita viranomaistehtäviä ja sopimushallintaa lukuun ottamatta. Yhtiöittämisellä tavoitellaan prosessien tehostamista mm. liikuntapaikkojen hoidon, kiinteistönhoidon, katujen aurauksen, kuljetuspalvelujen, siivous- ja puhtauspalvelujen, vahtimestaripalvelujen ja vartiointin osalta. Yhtiöön on siis viety myös palveluita, jotka eivät aiemmin olleet teknisen palvelualueen toimintaa. Yhtiön ja kunnan talousarvioprosesseja viedään rinnakkain, jotta kunnan edellyttämiin palveluihin tulee määriteltyä riittävät resurssit palvelutasosopimuksissa. Yhtiöittämisellä tavoitellaan 20 % kustannussäästöä sekä ostopalvelujen hinnan alentamisen, ostomäärän sekä toteutettavan palvelutasotarkastusten kautta.

Vuoden 2024 aikana keittiöpalveluverkko ja valmistusprosessit on tarkasteltu tavoitteena investointitarpeen merkittävä alentaminen. Selvityksen lopputuloksena tavoitellaan tuotantotavan muutosta kylmävalmistukseen. Uuden ruokapalvelukeskuksen hankesuunnittelutyöryhmä valmisteli hankesuunnitelman, joka hyväksyttiin joulukuun 2024 valtuustossa. Päätöksestä on kuitenkin valittu ja hanke ei etene ennen hallinto-oikeuden päätöstä.

Laukaan kunta

Vallitsevassa kunnan taloudellisessa tilanteessa on löydettävä keinoja riittävän kunnossapitotason säilyttämiseksi niin infran, kuin kiinteistöjenkin suhteen, vaikka resurssit ovat tiukilla. Teknisten tukipalvelujen yhtiöittämisellä pyritään tähän tavoitteeseen.

Talouden tasapainottamiseen liittyvät sopeutustoimenpiteet kirjataan kunnanhallituksen talousarvioversioon myöhemmin.

Tekniset palvelut, talous 1000 euroa	TP 2024	TAM 2025	TA 2026	Muutos 2025-2026	
				euroa	%
Toimintatulot					
Teknisten palveluiden hallinto	132,5	48,0	50,0	2,0	4 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	507,4	488,0	379,5	- 108,5	-22 %
Tilapalvelu	19 735,9	21 187,3	20 506,8	- 680,5	-3 %
Ruokapalvelut	4 810,8	4 814,8	3 055,3	- 1 759,6	-37 %
Ympäristövalvonta	936,9	770,3	762,1	- 8,2	-1 %
Yhteensä	26 123,5	27 308,5	24 753,7	- 2 554,8	-9 %
Toimintamenot					
Hallinto	1 487,5	1 069,9	1 047,2	- 22,6	-2 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	2 382,8	2 445,4	1 752,1	- 693,3	-28 %
Tilapalvelu	10 261,7	11 530,2	10 369,0	- 1 161,1	-10 %
Ruokapalvelut	4 455,3	4 525,0	2 921,6	- 1 603,4	-35 %
Ympäristövalvonta	1 764,4	1 701,9	1 514,0	- 188,0	-11 %
Yhteensä	20 351,7	21 272,3	17 603,9	- 3 668,4	-17 %
Toimintakate*					
Hallinto	- 1 355,0	- 1 021,9	- 997,2	24,6	-2 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	- 1 875,4	- 1 957,4	- 1 372,6	584,8	-30 %
Tilapalvelu	9 474,2	9 657,1	10 137,8	480,7	5 %
Ruokapalvelut	355,5	289,9	133,7	- 156,2	-54 %
Ympäristövalvonta	- 827,5	- 931,6	- 751,9	179,7	-19 %
Yhteensä	5 771,8	6 036,2	7 149,8	1 113,6	18 %

*tulosityksikön toimintakate on valtuustoon nähden sitova talouden tavoite

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

1. Ulkopuolelta ostetuista kiinteistöjen ylläpitoon ja olosuhteisiin liittyvistä palveluista luopuminen (sisäilma- ja energiansäästökonsultit) 35.000 euroa
2. Hulevesimaksun käyttöönotto 298.000 euroa lisätuloja
3. Elintarvikkeissa siirrytään hinnaltaan edullisempiin vaihtoehtoihin 30.000 euroa
4. Satavuon keittiö muutetaan palvelukeittiöksi 20.000 euroa
5. Ruokapalveluissa esihenkilöresurssien vähentäminen 24.000 euroa
6. Leppäveden ylipainehallin lämpötilan lasku talvikaudella 40.000 euroa
7. Saralinnan luovutus/myynti 13.000 euroa
8. Kiinteistönhoidon (ja osin puhtauspalvelun) palvelutason lasku kunnan kiinteistöissä 150.000 euroa
9. Katujen kunnossapidon tason lasku 80.000 euroa

10. Kausityöntekijöiden käytön vähentäminen ja kunnossapitomäärärahojen lasku 50.000 euroa
11. Siivouksessa siirtyminen iltapäiväpainotteiseen siivoukseen kouluissa ja vähäinen tason lasku 70.000 euroa
12. Talotekniikkaan liittyvän palvelun oston vähentäminen 50.000 euroa
13. LVI-suodattimien vaihtovälin pidentäminen ja ilmanvaihtokanavien nuohousvälin harventaminen (lakisääteinen taso säilytetään) 48.000 euroa
14. Talvikunnossapidon vähentäminen 20.000 euroa
15. Yksityistieavustusten leikkaaminen 30.000 euroa
16. Rakennuttamisen ja talotekniikka asiantuntijaresurssin vähentäminen 120.000 euroa
17. Oppisopimuskoulutuksen poistaminen ruokapalvelussa 30.000 euroa
18. Tukipalveluyhtiön ja kunnan välisten tehtävien uudelleen organisointi ja kokonaisresurssin vähentäminen 120.000
19. Lievestuoreen terveysaseman ja Kuhaniemen koulun kunnossapidon lopettaminen 40.000
20. Rakennustarkastuksen resurssien pienentäminen 60.000
21. Ympäristönsuojelun resurssien mitoittaminen nykyistä tarvetta vastaavaksi 50.000

Yhteensä 1 264 000 euroa.

3.4.2 Palvelujen järjestäminen

Hallinto

Talouden sopeuttamisohjelman myötä Laukaan kunnan organisaatorakenteeseen tuli muutoksia vuoden 2025 aikana. Muutoksilla pyritään selkiyttämään työnjakoa ja vastuita sekä joustavoittamaan henkilöstön käyttöä ja lisäämään siten toiminnan tehokkuutta uusien tulosityksiköiden sisällä.

Teknisellä palvelualueella tämä muutos vaikutti hallinnon, suunnittelun ja paikkatietopalvelun tulosityksikköön. Paikkatietopalvelu sijoitettiin maankäytön ja kaavoituksen tulospaikan yhteyteen ja suunnittelu toteutetaan jatkossa osana muita tulosityksiköitä. Tulosityksikön nimi muutettiin muutoksien myötä Teknisen palvelualueen hallinnoksi.

Teknisen palvelualueen hallinto –tulospaikka vastaa teknisen palvelualueen hallinto- ja talouspalveluista. Tehtäviin kuuluvat teknisen palvelualueen ja lautakunnan päätöksenteon valmistelu ja päätösten toimeenpanotehtävät yhdessä palvelu-

alueen yksiköiden kanssa. Yksikkö vastaa hallinnon ja talousasioiden koordinoinnista, seurannasta, toiminta- ja menettelytavoista, kehittämisestä sekä raportoinnista.

Tulosityksikön vastuualueeseen kuuluvat usean kunnan yhteistyönä hoidettavat viranomaistehtävät ja toiminnot joukkoliikenteen ja jätehuollon alueella. Tekninen hallinto osallistuu Jyväskylän kaupungin organisaatiossa toimivien seudullisten toimielimien, joukkoliikennejaoston ja jätelautakunnan ohjausryhmien työskentelyyn.

Jyväskylän seudun joukkoliikenteen käytännön järjestämistehtävistä vastaa Jyväskylän kaupunki. Päättävänä elimenä joukkoliikenneasioissa toimii Jyväskylän seudun joukkoliikennelautakunta, jossa Laukaalla on 1.1.2024 alkaen yksi (1) jäsen.

Paikallisliikenteen kustannuksissa jakoperusteena käytetään kuntien toteutuneita matkustajamääriä. Laukaan osuus matkoista on 6,5 prosenttia. Hallin-

Laukaan kunta

non ja erilaisten kehitysprojektien kuluissa jakopuoleena on kuntien asukasluvu, josta Laukaan osuus on 9,12 prosenttia. Laukaan kunnan joukkoliikenteen maksuosuudeksi vuodelle 2026 on arvioitu 728.000 euroa Jyväskylän seudun joukkoliikennelautakunnassa.

Joukkoliikenteen tärkeimpiä tulonlähteitä ovat asiakastulot sekä valtionavustukset. Menoja syntyy liikennöinnistä, joukkoliikenteen järjestämisen kustannuksista ja seutuliikenteen nousukorvauksista.

Epävarmuustekijöitä joukkoliikenteen talousarviossa ovat tulopuolella matkamäärien kautta tulevien asiakastulojen kehittyminen. Mikäli taloudellinen tilanne sitä edellyttää, niin lippujen asiakashintoihin saattaa tulla korotuksia, liikennetarjontaa supistetaan, edellisten yhdistelmäratkaisua pohditaan tai kuntien maksuosuuksia lisätään.

Lievestuore-Laukaan –palveluliikenteen linja on kunnan järjestämää sisäistä liikennettä. Liikennöinti kilpailutettiin vuonna 2021. Sopimusta jatkettiin kahden vuoden optiolla 2024 ja se on voimassa 31.7.2026 saakka. Lievestuore-Laukaa linjan kustannuksiksi vuodelle 2026 on arvioitu

109.000 euroa, josta valtionavun jälkeen on arvioitu jäävän kunnan maksettavaksi 69.00 euroa.

Vesihuolto- ja vesistön kunnostusavustukset yhdistettiin vuodelle 2024. Talouden yhtenä tasapainottamiskeinona on avustusten vähentäminen ja vuonna 2025 esitettiin, että määrärahaa ei enää varata vesihuolto- ja vesistön kunnostusavustuksille. Myöskään vuodelle 2026 ei varata määrärahaa vesihuolto- ja vesistön kunnostusavustuksille.

Yksityistieavustukset sisältyvät yhdyskuntateknisten palvelujen talousarvioon, jossa avustusten sopeuttaminen jakotettuna jatkuu ja näin ollen toteutuu valtuuston mukainen päätös sopeuttaa 20 % kokonaisuudessaan vuoden 2023 avustustasoon verrattuna. Näin ollen vuonna 2026 yksityistieavustuksiin on varattu 128.000 euroa.

Henkilöstösuunnitelma

Hallintopalvelujen henkilöstö koostuu teknisestä johtajasta sekä 25 prosentin osuudet yhdyskuntatekniikan ja tilapalvelupäällikön panoksesta.

Hallinnon keskittämisen ja talouden tasapainottamisohjelman myötä tähän saattaa tulla muutoksia tulevaisuudessa.

TEKNIIKAN HALLINTO

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HTV (palkallinen työpanos)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Vakituiset	5,88	6,00	1,50	1,50	1,50
Määräaikaiset	1,05				
Yhteensä	6,93	6,00	1,50	1,50	1,50

Koulutussuunnitelma

Hallintopalvelun yksikössä varaudutaan ammatitaitoa ylläpitävään koulutukseen 1 henkilö / 2 koulutuspäivää.

Yhdyskuntatekniset palvelut

Yhdyskuntateknisten palvelujen tuloksikkö vastaa Laukaan kunnan hallintaan kuuluvien katujen ja valaistuksen ylläpidosta sekä niiden rakentami-

sesta. Yksikön tehtäviin kuuluu myös viher-, satama- ja liikennealueiden ylläpito ja rakentaminen.

Laukaan kunta

Lisäksi yhdyskuntatekniset palvelut vastaa kunnan hulevesiverkostosta ja rakentaa kunnallistekniikan Laukaan Vesihuolto Oy:lle. Tulosyksikön päällikkö toimii myös oman virkansa ohella Laukaan Vesihuolto Oy:n verkostopäällikkönä ja vastaa vesihuollon saneeraus- ja rakentamiskohteista.

Tulosyksikkö tuottaa myös kunnan sisäisiä varas-
topalveluita edullisesti ja täydentää urakoitsijoi-
den tuottamia palveluita kunnan omalla koneka-
lustolla.

Yhtenä Laukaan kunnan talouden tasapainotta-
misohjelman konkreettisena toimenpiteenä Lau-
kaan kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan
25.9.2023 yhtiöittää Laukaan kunnan tekniset tu-
kipalvelut. Laukaan kunnan 100% omistama in-
house yhtiö *Laukaan tekniset tukipalvelut Oy*
aloitti toimintansa 1.4.2025. Yhtiön palvelukseen
siirtyi yhdyskuntatekniikan tulosyksiköstä 12 hen-
kilöä.

YHDYSKUNTATEKNISET PALVELUT

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2024	TA 2025*	TA 2026	TS 2027	TS 2028
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset	13,62	16,00	2,00	2,00	2,00
Määräaikaiset	3,70	10,00	-		
Yhteensä	17,32	26,00	2,00	2,00	2,00

*talousarviovuoden 2025 luvut sisältävät myös henkilötyövuodet, joiden suunnitellaan siirtyvän Laukaan tekniset tukipalvelut oy:n toimintaan (12 vakituista ja 10 määräaikaista)

Syksyn 2025 aikana käytyjen YT-neuvottelujen jäl-
keen kunnan puistomestari siirtyy Laukaan tekni-
set tukipalvelut Oy:n organisaatioon. Kuntaan jäi
yhdyskuntatekniikan päällikkö sekä maanraken-
nustestari. Laukaan tekniset tukipalvelut Oy
tuottaa lähes kaikki yhdyskuntatekniikan tulosyk-
sikölle osoitetut kunnossapitotehtävät.

Hankalan taloustilanteen ja talouden tasapainot-
tamisohjelman myötä joudutaan tulevaisuudessa
tarkastelemaan palvelutasoa ja palvelun tuotan-
toon käytettäviä resursseja.

Yhdyskuntateknisten palveluiden investointiohjel-
massa on tulevana vuonna huomioitu maankäy-
tön esittämät toiveet sekä katuomaisuuden kor-
jausvelan pienentäminen. Laukaan matkailu ja
kulttuurikohteiden kehityshankkeita pyritään
edistämään mahdollisuuksien mukaan.

Henkilöstösuunnitelma

Teknisten tukipalveluiden yhtiöittämisen myötä yh-
dyskuntatekniikan tulosyksikköön jäi ainoastaan
kaksi henkilöä. Henkilöstöresurssin väheneminen
tulee vääjäämättä vaikuttamaan tulevaisuudessa
mm. kunnan palvelutasoon.

Koulutussuunnitelma

Koulutussuunnitelmassa huomioidaan lakisääteiset kou-
lutukset mm. työ- ja tieturva sekä ensiapukoulutukset.
Leikki- ja lähiliikuntapaikkojen turvallisuus- ja täydennys-
koulutukseen on osallistumassa yksi puistopuolen työn-
tekijä, joka huolehtii lakisääteisistä leikkipaikkojen turva-
tarkastuksista.

Tilapalvelu

Tilapalvelun tulosyksikkö vastaa kunnan suorassa
omistuksessa olevan rakennuskannan tilahallin-
nasta. Rakennutamme, ylläpidämme ja vuok-
raamme tiloja kunnan palvelualueiden sekä ulkois-
ten vuokralaisten, kuten Keski-Suomen hyvinvoin-

tialueen käyttöön. Vuokraamme kunnan palvelu-
alueiden käyttöön soveltumattomat, mutta muu-
ten käyttökelpoiset tilamme markkinoille.

Tilapalvelu jakautuu kolmeen eri tulospaikkaan;
kiinteistönhoito, kiinteistöjen kunnossapito sekä ra-
kennuttaminen ja tilahallinta.

Tilapalvelun toiminnan keskiössä on rakennetun kiinteistöomaisuuden arvon ja käytettävyyden säilyttäminen. Tiukassa taloustilanteessa ja säästöpainneiden alla on kiinteistöomaisuuden kunnossapidosta kuitenkin tingittävä ja tämä johtaa suoraan hankitun omaisuuden arvon alentumiseen ja korjausvelan kasvamiseen. Kiinteistöomaisuuden tekninen arvo vuoden 2024 lopussa oli noin 203 miljoonaa euroa ja yhden prosentin vuosikulumalla laskettuna ilman kunnossapitoa kiinteistöomaisuuden arvo alenee ja korjausvelka kasvaa yli 2 000 000 euroa vuodessa.

Kiinteistönhoidon tulospaikka vastaa rakennetun kiinteistöomaisuuden elinkaaren aikaisista hoito- ja huoltotehtävistä. Vuoden 2024 talouden tasapainottamisohjelmassa esitetyn teknisten palveluiden yhtiöittämismallin toteutumisen myötä kiinteistönhoidon palvelut kokonaisuudessaan ostetaan Laukaan tekniset tukipalvelut Oy:ltä. Kunnan ja tukipalveluyhtiön välisessä vuoden 2026 palvelusopimuksessa kiinteistönhoidon määrärahaa ja tasoa tullaan alentamaan edelliseen vuoteen verrattuna.

Kiinteistöjen kunnossapidon tulospaikan pääasiallinen vastuu on huolehtia rakennusten elinkaaren aikaisista korjaustehtävistä. Tämän lisäksi tulospaikka toteuttaa muiden palvelualueiden tilaamia toiminnallisia muutuskorjauksia ja pienimuotoisia investointihankkeita. Vuoden 2024 talouden tasapainottamisohjelmassa esitetyn teknisten palveluiden yhtiöittämismallin toteutumisen myötä kunnossapidon palvelut kokonaisuudessaan ostetaan Laukaan tekniset tukipalvelut Oy:ltä. Kunnan ja tukipalveluyhtiön välisessä vuoden 2026 palvelusopimuksessa kiinteistöjen kunnossapidon määrärahaa on pienennetty edelliseen vuoteen verrattuna lähes 33%.

Rakennuttamisen ja tilahallinnan tulospaikka vastaa ja huolehtii teknisen asiantuntijan roolissa talonrakennusinvestointihankkeiden hankesuunnitteluvaiheesta sekä rakennuttajan roolissa hankkeen toteutuksesta: suunnittelun ohjauksesta aina takuajan loppuun saakka. Investointihankkeiden kokonaisuuden lisäksi tulospaikka vastaa kunnan kiinteistöomaisuuden keskitetystä tilahallinnasta ja vuokraustoiminnasta. Tilapalvelun tiedottamis- ja

asiakaspalvelutehtäviin liittyvät kokonaisuudet kuuluvat myös tulospaikan tehtäviin.

Taloussuunnittelua vuodelle 2026 on tehty tiiviissä yhteistyössä Laukaan tekniset tukipalvelut Oy:n kanssa.

Tilapalvelun tilavuokrajärjestelmän sisäinen vuokra koostuu kiinteistön ylläpito- ja pääomavuokrasta. Sisäisesti vuokrattua tilaa on 75 930 m².

Ylläpitovuokra sisältää hallinnon, kiinteistönhoidon, normaalin kunnossapidon, energiat sekä puhtauspalvelut läpilaskutuksena. Ylläpitovuokra perustuu kiinteistöittäin edellisen päättyneen vuoden toteumaan. Keskimääräinen ylläpitovuokran osuus sisäisissä vuokrissa on 9,45 €/m²/kk.

Pääomavuokra pohjautuu rakennusten teknisiin arvoihin, jotka päivitettiin toukokuun 2025 alussa vastaamaan vuoden 2024 lopun tilannetta. Pääomavuokran korkotuottona käytetään 6 % tuottovaatimusta. Vuokrien määrittämisessä nyt myös Leasing-rahoituksella valmistuneiden rakennusten pääomavuokrat pohjautuvat samaiseen laskentatapaan kuin suoraomisteisissa rakennuksissa eli vuokra lasketaan rakennusten teknisistä arvoista nyt annettulla 6 % tuottovaatimuksella. Hirviareenan osalta pääomavuokran osuus sama kuin kunnan vuokrantajalle maksama pääomavuokra eli ilman tuottovaatimusta. Keskimääräinen ylläpitovuokran osuus sisäisissä vuokrissa on 9,21 €/m²/kk.

Kunnan ulkopuolisille toimijoille vuokrattaessa pääoman korko määritellään tapauskohtaisesti ja se on 2-4 prosenttia, jotta vuokrahinnoittelu vastaa markkinahintaa. Keskiarvo koko rakennuskannan pääomavuokralle on 10,14 €/htm².

Keski-Suomen hyvinvointi on ilmoittanut käyttävänsä vuokrasopimustensa optiovuoden Lievestuoreen lakkautettavaa terveysasemaa lukuun ottamatta.

Puhtauspalvelujen ja tilapalvelun välisestä sisäisestä laskutuksesta luovutaan ja puhtauspalveluiden ostamiseen kohdistetut menot sekä sisäisen vuokralaskutuksen yhteydessä muilta palvelualueilta saadut tulot kirjataan suoraan tilapalvelun talousarvioon.

Laukaan kunta

Kiinteistön ylläpitokulujen leikkaaminen tulee näkymään kiinteistöjen ja niiden alueiden ylläpidon laadussa. Turvallisuuteen ja terveellisyyteen liittyvistä ylläpitotehtävistä ei tingitä.

Henkilöstösuunnitelma

TILAPALVELU

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset	15,75	18,00	2,33	2,00	2,00
Määräaikaiset	4,08	3,00	-		
Yhteensä	19,83	21,00	2,33	2,00	2,00

*talousarviovuoden 2025 luvut sisältävät myös henkilötyövuodet, joiden suunnitellaan siirtyvän Laukaan tekniset tukipalvelut oy:n toimintaan (14 vakituista ja 2 määräaikaista)

Edellisen vuoden tapaan eläköitymisten myötä vapautuneita toimia tai virkoja ei pyritä täyttämään toimintavuoden aikana. Henkilöstökustannusten kehittymistä seurataan aktiivisesti.

Vuoden 2026 aikana eläköityy yksi työntekijä.

Työkuormaa seurataan ja kuormitusta tasataan työnjohdollisin toimin tarvittaessa. Investointien

vähentyessä investointihankkeisiin varataan noin 0,5 htv:n resurssi. Tämän henkilötyövuosimäärän palkkakustannukset ohjataan investointihankkeiden kustannuspaikoille. Muilta osin tilapalvelun henkilöstökustannukset maksetaan käyttötalouskuluina.

Koulutussuunnitelma

Tilapalvelu järjestää henkilöstölleen koulutusta suunnitellusti ja kehityskeskusteluissa esiin nousseita ideoita koulutuksille järjestetään henkilöstölle talousarvion mahdollistamissa puitteissa. Koulutuskorvaus hyödynnetään täysimääräisenä.

Koulutussuunnitelmassa on huomioidaan lakisääteiset koulutukset, kuten esimerkiksi työturvakortti ym. vastaavat koulutukset.

Ruoka- ja puhtauspalvelu

Laukaan kunnan ruoka - ja puhtauspalvelut tuottavat kunnan eri yksiköille sekä kunnan toimintaan liittyville ulkopuolisille asiakkaille ravitsemussuostuksen mukaiset ruokapalvelut.

Ruokapalveluissa keskitytään uuden tuotannon ohjausjärjestelmän laajempaan käyttöönottoon ja sen toimintojen hyödyntämiseen. Uuden ruokapalvelukeskuksen hankesuunnittelu on tällä hetkellä käsittelyssä hallinto-oikeudessa hankesuunnittelusta tehdyn valituksen johdosta.

Puhtauspalvelut ostetaan vuoden 2024 talouden tasapainottamisohjelmassa esitetyn teknisten palveluiden yhtiöittämismallin toteutumisen myötä kokonaisuudessaan Laukaan tekniset tukipalvelut Oy:ltä.

Puhtauspalvelujen ja tilapalvelun välisestä sisäisestä laskutuksesta luovutaan ja puhtauspalveluiden ostamiseen kohdistetut menot sekä sisäisen vuokralaskutuksen yhteydessä muilta palvelualueilta saadut tulot kirjataan suoraan tilapalvelun talousarvioon.

Kunnan tehtäväksi jäi kunnan ja yhtiön välisien sopimuksien valvonta ja seuranta. Tällä järjestelyllä pyritään takaamaan tarkoituksen- ja sopimuksen mukainen puhtaustaso.

Henkilöstösuunnitelma

RUOKAPALVELU

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HTV (palkallinen työpanos)

	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Vakituiset	55,34	58,90	30,00	30,00	30,00
Määräaikaiset	15,40	10,00	5,00	5,00	5,00
Yhteensä	70,74	68,90	35,00	35,00	35,00

Ruokapalveluhenkilöstössä eläköitymisiä tulee olemaan useita seuraavien lähivuosien aikana. Henkilöstöstä 62-64 vuotiaita on 8 henkilöä. Myös osa-aikaiseen työhön siirtymiseen ennen eläköitymistä tulee varautua. Haasteena tule olemaan ammattitaitoisten työntekijöiden saatavuus.

Nykyisellä tuotantoprosessimallilla ruokapalvelun htv on haasteellista vähentää. Sen sijaan eläköitymisen johdosta vapautuvaa esihenkilön virkaa ei tulla täyttämään, vaan nämä työt jaetaan muiden esihenkilöiden kesken.

Koulutussuunnitelma

Ruokapalvelun henkilöstön ammattitaitoa ylläpidetään ja kehitetään järjestämällä alan ajankoh-
taiskoulutusta. Yleisteema on toimiva työyhteisö ja toimivat pelisäännöt.

Ruokapalveluissa on jouduttu turvautumaan os-
topalveluihin astiahuollon tehtävissä työnteki-
jäsaatavuuden haasteiden johdosta (1 htv/
vuosi).

Yhtiöittämisen myötä yhdistelmätyöntekijöistä
kaksi on siirtynyt ruokapalvelun puolelle yhden
työntekijän siirtyessä Laukaan teknisten tukipal-
velu Oy:n palkkalistoille.

Ympäristövalvonta

Ympäristövalvonta tuottaa ympäristöterveydenhuollon lakisääteiset viranomaispalvelut Laukaan ja Konneveden kuntien alueelle sekä ympäristösuojelun ja rakennusvalvonnan lakisääteiset viranomaispalvelut Laukaan ja Hankasalmen kuntien alueelle.

Tämän lisäksi palveluja tuotetaan yhteistyösopimuksin eläinlääkintähuollon osalta Jyväskylän kaupungille (Äänekosken alueelle) ja vastavuoroperiaatteella terveystalouden ja eläinsuojelun osalta Pohjoisen Keski-Suomen ympäristöpalveluiden kanssa. Lupa- ja valvontalautakunnassa on neljä jäsentä Laukaasta, kolme jäsentä Hankasalmelta ja kaksi jäsentä Konnevedeltä. Vastuukuntana toimii Laukaan kunta. Lautakunta kokoontuu pääsääntöisesti 10 kertaa vuodessa.

Ympäristötoimenjohtaja on virkavapaalla ainakin osan vuotta 2026 ja tehtävän hoito järjestetään sisäisin järjestelyin. Kunnan ilmasto-ohjelman laadintaan ei varata määrärahaa aiempien vuosien tapaan ja Rekisterit kuntoon – hanke lopetetaan ainakin toistaiseksi. Rakennusvalvonnan lupa- ja valvontamaksujen kertymän arvioidaan pienentyvän uuden rakentamislain tuomien muutosten sekä maailman epävarman taloustilanteen vuoksi. Eläinlääkintähuollon suureläinpäivystykseen (järjestetty sopimuksin maakunnallisesti) tulee Laukaan yksikköön yksi päivystysvuoro lisää. Vuoroja on ollut kaksi ja muutoksen jälkeen niitä on kolme.

Ilmasto-ohjelman toteutuminen ja seuranta on kirjattuna yhtenä mittarina kunnan Liekkiä Laukaaseen kuntastrategiaan. Laukaan kunnalla on olemassa vanha ilmastonsuojelusuunnitelma. Ilmastotyö toteutumista seurataan kunnan ilmasto- ja energiатыön ohjausryhmässä.

Maankäyttö- ja rakennuslaki on korvautunut rakentamislaille. Tämän muutoksen johdosta rakennusjärjestyksen uusiminen on aloitettu vuoden

2024 aikana ja se tulee jatkumaan edelleen vuonna 2026. Uuden rakennusjärjestyksen on tultava voimaan viimeistään 1.1.2027. Rakennusjärjestyksen uusimista ohjaa viranhaltijoista ja luottamushenkilöistä koostuva ohjausryhmä. Samalla tullaan uusimaan ja osin yhtenäistämään myös Hankasalmen rakennusjärjestys Laukaan kanssa, joten Hankasalmen kunta on nimennyt ohjausryhmään omat edustajansa.

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmää koskeva laki tulee muuttamaan rakennusvalvonnan toimintaa ja työtapoja. Asiaa valmistellaan valtakunnallisessa RYHTI-hankkeessa, johon osallistutaan mahdollisuuksien mukaan.

Lupa- ja valvontalautakunnan toiminnallinen tavoite on tuottaa yhteistoimintakuntien alueelle lakisääteiset viranomaisen lupa- ja valvontapalvelut taloudellisesti ja tehokkaasti. Palvelut tuotetaan asiakaspalveluasenteella ratkaisuhakuisesti, niin että kaikki saavat tasapuolisen lakisääteisen palvelun kullakin toimialalla.

Lupapalveluissa tavoite on huolehtia siitä, että haetut luvat valmistuvat päätettäviksi ilman viiveitä.

Henkilöstösuunnitelma

Ympäristövalvonnan henkilöstöön kuuluu 16 vakituista työntekijää. Henkilöstö jakautuu toimialueille niin, että yksikössä on ympäristötoimenjohtaja (virkavapaan sijaisena ympäristönsuojelusihteeri), 2 rakennustarkastajaa, lupasihteeri, ympäristönsuojelusihteeri, 2 ympäristötarkastajaa, 4 ympäristöterveystarkastajaa, joista yksi määräaikaisessa ympäristöpäällikön virassa ympäristötoimenjohtajan virkavapaan ajan, 5 kunnaneläinlääkäreitä, joista 3 praktiikassa ja 2 valvonnassa (valvontaeläinlääkärit) sekä eläinlääkärin avustaja.

Henkilöstösuunnitelma

YMPÄRISTÖVALVONTA

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
HTV (palkallinen työpanos)					
Vakituiset	21,03	20,30	16,30	17,00	17,00
Määräaikaiset	3,24	1,30	0,30	0,30	0,30
Yhteensä	24,27	21,60	16,60	17,30	17,30

Kehittämisen painopisteet

Teknisellä palvelualueella merkittävin kehittämiskohde tulee olemaan teknisten tukipalvelujen yhtiöittämisestä ja organisaatiomuutoksesta johtuva tehtäväkuvien muutoksen sisäänajo.

Vuoden 2025 huhtikuussa aloitti toimintansa kunnan 100 % omistama inhouse-yhtiö Laukaan tekniset tukipalvelut Oy. Yhtiöittämisellä tavoitellaan prosessien tehostamista teknisten tukipalveluiden osalta. Organisaatiomuutoksena tehtiin kunnassa hallinnon keskittäminen, jossa talous- ja hallintotehtävät myös tekniikasta siirrettiin yhteisiin palveluihin.

Tilatehokkuuden parantaminen, jolla pyritään siihen, että tyhjistä tiloista luovuttaisiin sekä sote-kiinteistöjen tulevaisuuden hallinta selvitetään. Laukaan kunta maksaa pelkästään tyhjillään olevista kiinteistöistä 40.000 euroa, jonka lisäksi kunnan rasitteena on väistötila- ja lisätilakustannukset. Väistötiloista kustannus vuosittain

on noin 160.000 euroa. Omaa toimintaa tiivistetään ja väistötiloista luopumista edistetään. Sotekiinteistöjen osalta on sovittu sopimusten optiovuoden käytöstä hyvinvointialueen kanssa.

Ruokapalvelun tilojen ja tuotantoprosessin uudistaminen. Ruokapalveluissa on valmistunut ruokapalvelukeskuksen hankesuunnitelu. Ulkopuolisen asiantuntijan tekemässä eri toimintamallien välisessä kustannusvertailussa kustannustehokkaammaksi tuotantoprosessimalliksi osoittautui kylmäruoanvalmistus. Ruokapalvelutilojen suunnittelun osalta pyritään tehokkaisiin ja toimiviin tilaratkaisuihin. Suuri merkitys tuotantoprosessin muutoksessa tulee olemaan tuotekehitystyöllä, jolla tullaan uudistamaan koko reseptiikka. Toimiva reseptiikka helpottaa ja mahdollistaa uuden toimintatavan haluttuun.

3.4.3 Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso
Kuntatalouden tasapaino vahvistuu	Tilojen, jotka eivät ole välttämättömiä kunnan peruspalvelutautannolle, myyminen.	Taloudellinen säästö ylläpitokustannuksissa.	Tavoitesäästö 117 000 euroa.
Henkilöstön hyvinvointi paranee	Turvalliset ja terveelliset tilat.	Olosuhdepoikkeamailmoitukset vastaanotetaan BEM-järjestelmään.	Olosuhdeilmoitusten määrä. Sisäilmakohteiksi nimettyjen kohteiden määrä. Vasteaika korkeintaan 2 työpäivää, akuutteihin havaintoihin vastataan heti.
Palvelukulttuurin kehittäminen	Seurataan aktiivisesti lain ja asetusten täytäntöönpanoa maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksesta	Tarkastellaan nykyisen ohjelmistoinfran soveltumista mallipohjaiseen työskentelyyn ja tarvittaessa tehdään markkinakartoitusta eri vaihtoehtoista mallipohjaisen työskentelyn mahdollistamiseksi.	Markkinakartoituksen pohjalta valmistaudutaan mahdollisiin ohjelmistohankintoihin ja kouluttaudutaan uuteen toimintamalliin niin, että vuonna 2026 on valmius ottaa vastaan ja käsitellä asiakkaiden tietomalleja rakennusvalvonnan prosesseissa.
Kuntatalouden tasapainottaminen	Laukaan kunnan 100%:sti omistaman inhouse yhtiön toiminnan jatkumisen turvaaminen.	Yhtiön toimintamalli suunnitellaan siten, että saavutetaan kustannussäästöjä. palvelutaso säilyttäen prosessien tehostamisen avulla.	Yhtiöittämisellä tavoitellaan yhden miljoonan euron säästöjä pitkällä aikavälillä yhtiölle siirrettävistä palveluista. Vuonna 2026 tavoite on noin 0,5 miljoonaa euroa.
Kestävä kuntatalous, palvelukulttuurin kehittäminen	Uuden tuotantoprosessimallin kehittäminen ruokapalveluissa ja soveltaminen osaksi uutta toimintatapaa.	Toimivien ja taloudellisesti resurssiviisaisten ratkaisujen löytäminen.	Laadukkaan, sujuvan ja tehokkaan toimintamallin soveltaminen tavoitteena kustannustehokkaampi toimintatapa.

3.4.4 Riskienhallinta

Kunnan omien kiinteistöjen riskejä arvioidaan suunnitelmallisen ja ohjelmoidun kiinteistöjen kuntokartoitustoiminnan avulla. Laadittavat kuntokartoitukset ovat lähtötietoja kiinteistöjen korjaus- ja kunnossapito-ohjelmia varten. Vuosittain tehtävillä kiinteistökiirroksilla kartoitetaan yhdessä käyttäjien kanssa kunnossapitotarpeet ja toiveet, jotka siirretään työohjelmaan. Kunnossapito-ohjelmien riittävästä rahoituksesta tulee myös huolehtia toimeenpanon varmistamiseksi. Kunnan talouden tasapainottamisohjelmassa kunnossapitoon varattua resurssia on pienennetty. Tulevaisuudessa tulee huolehtia siitä, että se kuitenkin säilyy kestävällä tasolla.

Kiinteistöjen käyttöasteen pitämiseen riittävän korkeana sisältyy toiminnallinen ja taloudellinen riski. Em. seikkaan kiinnitetään entistä enemmän huomiota kunnan rakennushankkeita valmisteltaessa ja toteutettaessa. Tilat pyritään toteuttamaan monikäyttöisyyssajattelua noudattaen. Uusien kiinteistöjen suunnitteluvaiheessa arvioidaan hankkeeseen liittyvät riskit ja toteutuksen yhteydessä varaudutaan riskeihin sopimuksin ja vaadittavin vakuuksin. Teknisissä palveluissa tehdään säännöllistä sopimusten seuranta. Apuna käytetään sopimustenhallintaohjelmia.

Keski-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimi on omassa riskikartoituksessaan arvioinut onnettomuus- ym. riskejä kunnan alueella. Pelastustoiminnan siirtyä vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle. Jatkossakin tulee taata yhteistyön jatkuminen kunnan ja pelastustoimen välillä.

Laukaaseen on laadittu kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma. Liikenteen turvallisuusriskiä vähennetään suunnitelmassa esitetyillä tavoilla rakentamalla mm. hidastetöyssyjä, kevyen liikenteen väyliä ja jättölenkkejä. Laukaa on mukana Keski-Suomen kuntien yhteisessä liikenneturvallisuushankkeessa, kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeessa sekä kunnassa toimii liikenneturvallisuustyöryhmä.

Palvelualueella laaditaan säännöllisesti raportit tulosyksiköiden käyttötalouden menoista. Vähintään neljännesvuosittain raportit esitellään ja annetaan tekniselle lautakunnalle tiedoksi erillisenä asiana. Investointimenoista tehdään omat raportit, jotka myös esitellään kuten edellä.

Talonrakennusinvestointihankkeiden toteutuksista annetaan säännöllisesti kirjalliset raportit tekniselle lautakunnalle, tilaajahallintokunnalle sekä kunnanhallitukselle.

Yhdyskuntatekniikan investoinneista tehdään kohdekohtaista jälkilaskentaa, jotka käsitellään työmaakokouksissa ja laskelmat saatetaan tekniselle lautakunnalle tiedoksi.

Talonrakennuksen rakennushankkeiden työmaakokouksissa on kaksi edustajaa teknisestä lautakunnasta.

Riskeistä, niiden toteutumisesta ja toimenpiteistä riskien realisoitumisen vähentämiseksi laaditaan riskienhallintataulukko tilinpäätöksen yhteydessä. Ympäristöterveydenhuollolla on laatujärjestelmä, joka sisältää toiminnan riskien arvioinnin ja hallinnan.

4 INVESTOINTIOSA

4.1 Investointiohjelma 2026-2030

INVESTOINTIOHJELMA 2026-2030	koko hanke yht.	tot. Ennen 2026	2026	2027	2028	2029	2030
KONSERNIHALLINTO							
Ict; tietoliikenneverkko, tietokoneet, puhelimet, kopiokoneet			300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Hallinnon keskittämisen ohjelmistotarkistukset			15 000	15 000			
Paikkatietopalvelujen ohjelmistokehityshanke			12 000				
Maanhankinta ja maanhankintamenot			1 531 000	331 000	331 000	331 000	731 000
Maan myynti			-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Yritystonttien esirakentaminen (elinkeinopalvelut)			50 000	250 000	300 000	100 000	200 000
KONSERNIHALLINTO YHTEENSÄ			1 888 000	876 000	911 000	711 000	1 211 000
SIVISTYSPALVELUT							
Sivistystoimen tieto- ja viestintätekn. laitteet			50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Piha- ja leikkivälineet			30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Taitojen talo/Kuhankosken koulu/kalustohankinta	120 000		120 000				
Kansalaisopiston irtaimistohankinnat	200 000			100 000	100 000		
Leppäveden kirjastohankinnat	20 000		20 000				
Kirjaston järjestelmähanke	12 000		12 000				
Leppäveden liikuntapuisto	2 988 910	2 733 910		45 000	170 000		
Leppäveden liikuntapuiston sähköliittymä					40 000		
Kirkonkylän yleisurheilukentän peruskorjaus					600 000		
Kuhaniemen koulun lähiliikuntapaikka	320 000		100 000	100 000	120 000		
Vapaa-ajan olosuhteet, kohdentamaton investointi			35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
SIVISTYSPALVELUT YHTEENSÄ			367 000	360 000	1 145 000	115 000	115 000
TEKNISET PALVELUT							
Sivistyspalvelut, kiinteistöt:							
Koulujen ja päiväkotien piha-alueiden kunnostus			30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Taitojen talo/Kuhankosken koulu	110 000		110 000				
Kansalaisopisto/muutostyöt Kirkonkylän koululle	100 000			50 000	50 000		
Ruokapalveluprosessin muutostyöt kiinteistöissä	90 000		90 000				
Teknisten palveluiden kiinteistöt							
Ruokapalvelukeskus	3 200 000		1 350 000	1 850 000			
Pienet investoinnit:							
Kohdentamaton investointimääräraha			630 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Tekninen toimi, kiinteistöt:							
Yhdyskuntatekniikka:							
Culture in Nature -hanke, luonto- ja matkailuinfran rakentaminen	245342*	65 506	130 000				
Rahoitusosuus (CIN)	196 273	27 929	-65 000				
Liikennealueet, puistot ja yleiset alueet			1 600 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000
Saavutettavampi arkipyöräilyn Laukaa - Käpy-hanke	188360	32062*	120 000				
Saavutettavampi arkipyöräilyn Laukaa - Traficommin avustus	-94 180		-60 000				
VT9-tiehankeeseen liittyvät kunnan kadut, Lievestuore	1 000 000		500 000	500 000			
Kuhankosken kevytvyöhyke	2 825 000		1045000	285 000	370000	600 000	525 000
Laajalahti, massa-altaat			500000				
Tukipalvelut							
Ruokapalvelut, kalusto	105 000		105 000				
TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ			6 085 000	5 165 000	2 900 000	3 080 000	3 005 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ, NETTO			8 340 000	6 401 000	4 956 000	3 906 000	4 331 000
RAHOITUSOSAT JA MYYNTITULOT			-145 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ, BRUTTO			8 485 000	6 421 000	4 976 000	3 926 000	4 351 000

Investointiohjelma on sitova investointikohteittain investointimenojen ja –tulojen osalta vuodelle

2026 ellei yksittäisten hankkeiden perusteluteksteissä toisin mainita.

4.2 Talonrakennusinvestoinnit

Talonrakennusinvestointien tarve- ja hankesuunnittelujen määrärahavaraukset varataan vuoden 2026 talousarviossa käyttötalouden kustannuksiksi tilapalvelun taloussuunnitelmassa. Kustannukset kohdistetaan kunnan sisäisiin menettelyin oikealle palvelualueelle.

Hankesuunnitelman saatua investointipäätöksen, varataan toteutussuunnittelu- ja rakentamiskustannusten määräraha investointiohjelmaan.

Jokaisessa hankesuunnitelmassa ratkaistaan vaihtoehtotarkastelun keinoin kuntalaispalveluiden järjestämisen vaihtoehdot sekä tutkitaan olemassa olevan tilojen kapasiteetti, jotta uusien tilojen hankinnalle on vankat perusteet.

Hankesuunnitelmissa ratkaistaan rakennuspaikan sijainti, rahoitus- ja hankemuoto sekä laadulliset tavoitteet. Investointipäätökseen vaikuttavat talouden tunnuslukujen lisäksi palvelualueiden ennusteet palveluiden järjestämistarpeesta.

Vuoden 2026 aikana käynnistettävissä hankesuunnitelmissa painotetaan toimitilojen muuntojoustavuutta, joka antaa tilahallinnan näkökulmasta enemmän mahdollisuuksia käyttöasteen hallintaan. Palvelutuotannon määrän suhteessa myös toimitilojen määrän tulisi joustaa.

4.2.1 Uudisrakennukset

Kantolantiellä sijaitsevan ruokapalvelukeskuksen toimitilat ovat käyneet riittämättömiksi ja sen laitekanta on vanhentunut. Toimitilat ovat osa Laukaan vanhan paloaseman kiinteistöä, jossa toimii muun muassa Loimua Oy sekä yksityisiä yrittäjiä. Liikennöinti kiinteistöalueelle on etenkin raskaalle liikenteelle erittäin ongelmallista. Uuden ruokapalvelukeskuksen hankesuunnitelma on hyväksytty kunnanvaltuustossa 9.12.2024 mutta päätöksestä on jätetty 16.1.2025 kunnallisvalitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Ruokapalvelukeskuksen hankkeeseen varataan vuoden 2026 ta-

lousarviossa 1.350.000 euroa ja talouden suunnitteluvuodelle 2027 1.850.000 euroa eli yhteensä 3.200.000 euroa. Valtuusto antaa hankevastavalle toimivaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottumista myöhemmin kokonaiskustannusten rajoissa.

Uuden ruokapalvelukeskuksen tavoiteltu käyttöikä on runkoteknisten töiden osalta 100 vuotta, taloteknisten järjestelmien ja pinta- ja sisustusosien osalta 30 vuotta, minkä vuoksi investoinnin poistoajaksi määrätään alarajasta (20 vuotta) poiketen 30 vuotta.

4.2.2 Peruskorjaukset ja pienet investoinnit

Kohdentamaton kunnossapidon investointimääräraha

Tilapalvelun hallinnassa on kunnan omistamia rakennuksia 127 kpl, joiden kokonaiskerrosalamäärä on 97.882 kem². Lisäksi ulkoa vuokrattuja tiloja on 18.247 kem². Kiinteistöjen ja rakennusten korjaus- ja kunnossapitosuunnitelmaa laaditaan sekä

ylläpidetään vuosittain. Selkeimmät kokonaisuudet, jotka ovat budjetoitavissa ja

kilpailutettavissa kirjataan investointiohjelmaan. Tämän lisäksi vuosittain on korjaus- ja kunnossapitokohteita, joiden etukäteisbudjetointi ja suunnitelmatarve on vaihtelevaa.

Ennakoimattomiin kunnossapitoluonteisiin investointeihin varataan 630.000 euron määräraha. Kohdentamattoman kunnossapidon investointimäärärahasta leikattu 250.000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi aiemmin

omalla investointikohdallaan ollut 50.000 euron energiaiinvestointimääräraha on nyt sisällytetty kohdentamattomaan määrärahaan. Energiainvestointeina toteutetaan lämmitys-, vesihuolto-, ilmanvaihto- ja sähköjärjestelmäuudistuksia. Energiainvestointien jälkeen kohteiden energiatodistukset päivitetään vastaamaan muuttunutta tilannetta. Kohdentamaton

kunnossapidon investointimääräraha jaetaan käynnistyville projekteille erikseen investointien käyttösuunnitelmassa, jonka vahvistaa tekninen lautakunta.

TILAPALVELU		
KOHDENTAMATTOMAT INVESTOINNIT, alustava listaus		
KOHDE	TA 2026	HUOMIOITAVAA
useita kiinteistöjä	30 000,00 €	Ilmalämpöpumppuja päiväkotien viilennykseen
useita kiinteistöjä	80 000,00 €	led-valaistukseen siirtyminen
Sydän-Laukaan koulu	15 000,00 €	lämmönjakokeskuksen alakeskuksen uusiminen
Vehniän koulu	15 000,00 €	lämmönjakokeskuksen alakeskuksen uusiminen
YHTEENSÄ	140 000,00 €	

Koulujen ja päiväkotien piha-alueiden kunnostus

Investointiohjelmaan varataan 30.000 euron määrähavaraus koulujen ja päiväkotien piha-alueiden kunnostukseen yhteiselle kustannuspaikkamäärärahalle. Määrärahaa käytetään piha-alueiden turvallisuuden ja toiminnallisuuden parantamiseen.

Taitojentalo / Kuhankosken koulu

Kuhaniemen koulun lisääntyneestä tilatarpeesta ja nykyisen koulurakennuksen rakennusteknisestä kunnosta johtuen muuttavat koulun oppilaat ja henkilökunta elokuussa 2026 Kuhankosken koululle (entinen Taitojentalo, Kesäjärvenkatu 3). Rakennus on alun perin rakennettu kouluksi ja nyt

tehtävät muutostyöt ovat maltillisia. Tällä ratkaisulla, missä koko koulu muuttaa jo olemassa olevaan koulurakennukseen, vältetään arviolta 3.000.000 euron uudisrakentaminen. Myös lisätuloina toimineiden moduulirakennusten vuokrauksesta voidaan luopua – vuosivuokra on ollut noin 139.000 euroa. Taitojentalon / Kuhankosken koulun muutostöihin varataan 110.000 euron määräraha.

Ruokapalveluprosessin muutostyöt kiinteistöissä

Ruokapalvelukeskuksen uudisrakennushankkeen myötä myös ruuan valmistustapa on muuttamassa, mikä johtaa erilaisiin muutostöihin ruokakuljetuksia vastaanottavissa kiinteistöissä. Näihin muutostöihin varataan vuoden 2026 talousarviossa 90.000 euroa.

4.3 Maanhankinta ja myynti

Kunta tekee strategisesti tärkeitä maahankintoja yhdyskuntarakenteen laajenemisalueilta kunnan kehittämiseksi. Investointiohjelmassa on 1.5 miljoonan euron määrärahavaraus maan hankintaan, jonka toteutuminen riippuu strategisesti merkittävien kohteiden myyntiin tulosta tai neuvottelutuloksen ajankohdasta. Toteutuvien maakauppojen osalta puunmyynti käsitellään metsäohjelman ulkopuolisena lisäyksenä, jolla katetaan tarvittavien uudistamiskulujen lisäksi maanhankinnasta aiheutuvia korkokuluja. Maanhankintabudjetin lisäksi

31.000 euroa kohdistuu kirjaamiskuluihin, kiinteistötoimitusmaksuihin, ei-palautuskelpoisiin liittymiin ja kiinteistöjen perusparannuskuluihin. Lisäksi investointiohjelmaan on kirjattu maan myyntituloja 20.000 euroa, koska myytäessä maaomaisuutta, maapohjan tasearvo kirjautuu tulona investointeihin.

Elinkeinopalveluille on varattu 50.000 euron investointimääräraha yritystonttien esirakentamiseen. Yritystonttien esirakentaminen edistetään rakennuspaikkojen käyttöä ja myyntiä

4.4 Irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat

Konsernipalvelut

ICT; tietoliikenneverkko, tietokoneet, puhelimet, kopiokoneet

Tietohallinnon investointimääräraha on 300.000 euroa. Määrärahalla hankitaan kunnan toiminnassa tarvittavat tietokoneet, puhelimet, kopiokoneet ja tietoliikenneverkkojen toimintaan tarvittavat laitteet. Tietokoneiden poistoaikana käytetään koneiden ja kaluston poistosuunnitelman alarajasta poiketen viittä vuotta. Puhelimien poistoaika on poistosuunnitelman alarajan mukainen eli kolme vuotta.

Paikkatietopalveluiden ohjelmistokehityshanke

Aikaisempien vuosien tapaan myös vuodelle 2026 on suunniteltu Jyväskylän kaupungin ja Trimble Solutionsin kesken Locus Cloud -ohjelmiston kehittämishankkeita. Sovelluksen seutukäyttäjänä Laukaan kunta on sitoutunut osallistumaan kehittämishankkeiden kustannuksiin niiltä osin, kun kehittäminen hyödyttää kunnan ohjelmistokäyttöä. Tulevalle toimintakaudelle on suunniteltu sovelluksen kehityshankkeita ohjelman seitsemälle eri osa-alueelle. Hankkeet liittyvät mm. lainsäädännön edellyttämiin muutoksiin (RYTJ, RakL) ja asiointipalveluväylän kehittämiseen. Kehittämismenojen arvioitu määrä vuodelle 2026 on 12.000 euroa.

Poistoaika tälle on viisi vuotta, koska kehittämistoimenpiteiden toteuduttua käyttöliittymän elinkaari oletetaan olevan viisi vuotta.

Sivistyspalvelut

Tieto- ja viestintätekniikan laitteet

Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön kehittämistä tuetaan investoimalla laitehankintoihin. Tavoitteena on taata Laukaan kunnan oppilaille ja opetustoimen henkilöstölle tasa-arvoiset ja ajanmukaiset mahdollisuudet oppia ja kehittää tieto- ja viestintätekniikan taitojaan opetussuunnitelman mukaisesti ja hyödyntää digitaalisia oppimisympäristöjä sekä työvälineitä. Tieto- ja viestintätekniikan investoinniksi vuodelle 2026 esitetään 50.000 euroa. Merkittävä osa tästä tulee kohdistumaan Kuhaniemen koulun järjestelyihin sen siirtyessä Kuhankoskelle Taitojen talolle. Kaluston elinkaari on yli viisi vuotta, joten poistoaikana käytetään poistosuunnitelman alarajasta poiketen viittä vuotta.

Piha- ja leikkivälineet

Koulujen ja päiväkotien piha- ja leikkivälineiden kunnostukseen ja hankkimiseen on varauduttu niin, että investoinniksi vuodelle 2030 esitetään 30.000 euroa. Kaluston elinkaari on yli viisi vuotta, joten poistoaikana käytetään poistosuunnitelman alarajasta poiketen viittä vuotta.

Taitojen talo/Kuhankosken koulu, kalustohankinta

Kuhankosken koulun kalustohankintaan varataan 120.000 euroa koulun siirtyessä Taitojen talolle. Kaluston elinkaari on yli viisi vuotta, joten poistoaikana käytetään poistosuunnitelman alarajasta poiketen viittä vuotta.

Leppäveden kirjastohankinnat

Leppäveden kirjastohankinnat 20.000 euroa sisältää uuden kirjaston kalustehankinnat, koska vanhan kirjaston kalusteet eivät ole kaikilta osin yhteensopivat tilojen erilaisuuden takia. Kaluston elinkaari on yli viisi vuotta, joten poistoaikana käytetään poistosuunnitelman alarajasta poiketen viittä vuotta.

Kirjaston järjestelmähankinta

Kirjaston järjestelmähankinnat 12.000 euroa kattaa Keski-kirjastojen uuden kirjastojärjestelmän hankintakulut. Järjestelmän elinkaari on yli viisi vuotta,

joten poistoaikana käytetään poistosuunnitelman alarajasta poiketen viittä vuotta.

Tekniset palvelut

Ruokapalvelut, kalusto

Ruokapalvelujen kalustohankintoihin on varattuna 105.000 euroa. Nykyinen kone- ja laitekanta alkaa olemaan osin vanhentunutta, mikä heikentää laitteiden toimintavarmuutta ja tehokkuutta. Laitteiden uusiminen suunnitellusti ja ennakoiden on taloudellisesti järkevämpää kuin kiireelliset korvaushankinnat laitteiden rikkouduttua. Keittiölaitteiden elinkaareksi voidaan laskea tänä päivänä noin 10-12 vuotta, joten poistoaikana käytetään viittä vuotta. Ruokapalvelukeskukseen hankittava kalusto on siirrettävissä uuteen ruokapalvelukeskukseen.

4.5 Yhdyskuntatekniikan investoinnit

Yhdyskuntatekniikan tulosityksikölle on talousarviossa esitetty vuodelle 2026 1,6 miljoonan investointimäärärahaa, ja seuraaville vuosille 1,85 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 investointimääräraha jakautuu seuraavasti: liikennealueille 940.000 euroa, yhteisille ja muille hankkeille 590.000 euroa sekä puistolle ja muille yleisille alueille 70.000 euroa. Investoinnit jakautuvat kaikkiin Laukaan kunnan taajamiin. Suurimpia investointihankkeita on Vihtavuoressa Aholantien peruskorjaus, kirkonkylällä Laajalahdentien viimeisen osuuden rakentami-

nen. Lievestuoreella esitetään jatkettavaksi Vanhastien saneerausta. Lisäksi huonokuntoisien katu- ja aluevalaistukseen on esitetty 150.000 euroa ja aluevalaistukseen (valaisimien vaihtoon) on esitetty 200 000 euroa sekä ulkovalaistuksen ohjauksen uusimiseen 90 000 euroa. Alla olevassa taulukossa on esitetty alustava suunnitelma, jonka tekninen lautakunta täsmentää hallintosäännön mukaisesti käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

NIMIKE

2 025

HUOM!

LIKENNEALUEET, PUISTOT JA YLEISET ALUEET yhteensä

Menot	1 600 000
Tulot	0
Netto	1 600 000

Liikennealueet:

940 000

Kirkonkylä:**250 000**

Kevyen liikenteen väylät	10 000	Liikenneturvallisuus
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen
<i>Laajalahden alue;</i>		
Laajalahdentie+klv, plv 2500-2696	200 000	tonttien myynti, jatkoa ed. vuodelta
Niittykuja säästetään/siirretään		peruskorjaus, siirto edelliseltä vuodelta
Sulkusiilantie säästetään/siirretään		peruskorjaus
Kupiaisentie	20 000	peruskorjaus (päällystys)

Vihtavuori:**430 000**

Kev.liik.väylät rak. ja san.	10 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen
Aholantie säästetään/siirretään osa	400 000	peruskorjaus

Leppävesi:**160 000**

Kev.liik.väylät rak. ja san.	10 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	50 000	routavaurioiden vähentäminen
Ruukkilantien saneeraus	60 000	peruskorjaus
Päivöläntie	30 000	routavaurioita. Liikenneturvallisuus

Lievestuore:**100 000**

Kev.liik.väylät rak. ja san.	10 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen
Vannastie	70 000	jatkoa edel. Vuodelta

Yhteiset ja muut hankkeet:**590 000**

Viimeistelytyöt säästetään/vähennetään	10 000	edellisten vuosien rakentaminen
Päällystystyöt	150 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Aluevalaistus, erittelemätön	200 000	ymp.parant.viihtyisyys,energiatohokkuus
Ulkovaistuksen ohjauksen uusiminen, koko kunta	90 000	järjestelmä käyttöikänsä päässä+säästösyys
Liikenneturvallisuuden parantaminen	30 000	liikenneturvallisuus
Hulevesivesiviemärit	100 000	Verkon rak. kaikki taajamat
<i>Elyn hankkeet, Laukaan osuudet:</i>		
Laajalahden massa-altaat	10 000	vesistön tilan seurantatutkimukset

PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET, yht.**70 000**

<i>Leikkipuistot:</i>		
Bussipysäkkien katokset, puuttuvat 6 katosta Leppävedelle, säästetään/siirretään		turvallisuus, viihtyisyys
Liikennepuiston (leikkipuisto) laajennus, siirretään		turvallisuus
Kaariuiston kunnostus (leikkipuisto lakkautetaan ja tilalle puistoalue)	20 000	ymp.parant.viihtyisyys
Leikkipuistojen saneeraus, koko kunta	10 000	turvallisuus
<i>Uimarannat:</i>		
Uimarantojen kunnostustöitä, koko kunta	40 000	turvallisuus

Venepaikat:

Venepaikkojen kunnostustöitä, Vuonteen venepaikat ja laiturit, siirretään

turvallisuus, viihtyisyys

Muut:

Torin suunnitelmat, siirretään

ymp.parant, viihtyisyys, keskustan kehittäminen

4.6 Muut investoinnit

Konsernipalvelut

Hallinnon keskittämisen ohjelmistoratkaisut

Yksi tasapainottamisohjelman toimenpiteistä on hallinnon keskittäminen. Hallinnon keskittämisellä

tavoitellaan 120 000 euron vuosittaista säästöä. Keskittämistä tukeville palvelukykyä parantaville ja tuotantokykyä tehostaville ohjelmistoratkaisuille varataan 15.000 euron määräraha.

Sivistyspalvelut

Kuhaniemen koulun lähiliikuntapaikka

Kuhaniemen koulupihan lähiliikuntapaikan rakentamisen aloittamiseen on varattu 100.000 euroa vuodelle 2026. Hankkeeseen on tarkoitus hakea valtion liikuntapaikkarakentamisen avustusta.

Vapaa-ajan olosuhteet, kohdentamaton investointi

Vapaa-aikapalveluiden kohdentamattomalla määrärahalta toteutetaan vuosittain erillisen suunnitelman mukaisesti pienkohteita ja perusparannuksia sekä vastataan äkillisiin investointitarpeisiin esimerkiksi säätuhojen, rikkoutumisten tai muiden ennakoidettavien tapahtumien vuoksi.

Tekniset palvelut

Culture in Nature – hanke, luonto ja matkailuinfra rakentaminen

Culture In Nature-Laukaa hankkeen toteuttamiskohteet vuonna 2026 ovat Hitonhauta sekä Veto-aihal. Toiminnot sisältyvät Culture in Nature-hankkeen investointiosion rahoitukseen.

VT9-tiehankkeeseen liittyvät kunnan kadut, Lievestuore

Investointi sisältää kunnan veloitteeseen kuuluvat kevyenliikenteen väylät kaava-alueella VT9 –hankkeeseen liittyen Lievestuoreen kohdalla. Hankkeessa rakennetaan osuudet välille Kelkkamäentie - Shellin risteys ja Hohontien nykyisen kevyenliikenteen väylän jatko.

Saavutettavampi arkipyöräilyn Laukaa – Käpyhanke

Laukaan kunta haki ”Saavutettavampi arkipyöräilyn Laukaa – parkit, opastukset ja pyöräilyasenne kuntoon” –nimiselle hankkeelle kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman valtionavustusta Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta vuosille 2024-2026”. Traficom myönsi hankkeelle 11.9.2024 valtionavustusta 94.117 euroa. Avustusta myönnetään vain pyöräpysäköinnin ja viitoituksen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Avustusta ei myönnetä viestintään ja kampanjointiin liittyviin toimiin. Traficom valitsi hankkeita kunnista, jotka ovat sitoutuneet kävelyn ja pyöräiliikenteen edistämiseen.

Hankkeessa toteutetaan opastus- ja viitoitus suunnitelma seututie 637:än perustuvan Laukaan pyöräilyn pääreitit osuudelle Leppävesi-Kuusa. Hankkeessa toteutetaan pyöräparkkeja reitin palvelukohteiden yhteyteen, sekä toteutetaan viitoitus ja opastus reitille.

Aikataulu hankkeen toteutumiselle on 1.10.2024-30.6.2026. Mikäli hankkeen toteutuneet kustannukset jäävät suunniteltua pienemmiksi, valtionavustuksen kokonaismäärä on kuitenkin enintään 50 % hankkeen toteutuneista avustuskelpoisista kustannuksista. Avustuksen määrä ei kasva, vaikka kustannukset kasvaisivat ilmoitetusta. Kunnan omarahoitusosuus on 50 %, joka on 94.117 jaksotettuna vuosille 2025-2026. Investointiohjelmaan hanke on kirjattu ko. summalla molemmille vuosille, koska ensin kunta toteuttaa hankkeen ja sen täysin valmistuttua voidaan hakea Traficomilta valtionavustus. Hanke toteuttaa Laukaan kunnan 24.4.2023 hyväksyttyä kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaa.

Laajalahden massa-altaat

Lievestuoreen Laajalahden massa-altaiden kunnostushankkeen jatkamiseksi varataan 500.000 euron investointimääräraha. Laajalahden kuitulietealtaiden kunnostushankkeessa poistetaan nyt rakentamattomalla alueella olevat kuitusavi ja rengasleike kasat ja saatetaan työt loppuun nykyisen lupatilanteen mukaisilla materiaaleilla.

Kuhankosen kevytväylä

Kuhankosen kevytväylän rakentamiseen varataan 1.045.000 euron määräraha vuodelle 2026. Hankkeessa rakennetaan kevyenliikenteenväylä Kanto-lantien varteen Liisanniemen sillalta kesäjärvenkadulle. Koulu siirtyy Kuhaniemestä Kuhankosen Taitojen talolle syksyllä 2026.

TULOS- JA RAHOITUSLASKELMAOSA

Tuloslaskelma	TP 2024	TAM 2025*	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	33 368 463	34 166 050	30 333 740	30 940 410	31 559 220	32 190 400
Myyntituotot	9 274 562	9 222 660	6 515 020	6 645 320	6 778 230	6 913 790
Maksutuotot	1 502 405	1 346 120	1 211 000	1 235 220	1 259 920	1 285 120
Tuet ja avustukset	1 709 677	1 019 880	953 100	972 160	991 600	1 011 430
Muut tuotot	20 881 819	22 577 390	21 654 620	22 087 710	22 529 470	22 980 060
Toimintakulut	88 727 601	95 066 960	89 462 870	90 846 030	93 304 550	95 170 639
Henkilöstökulut	40 301 754	40 517 400	36 582 140	37 367 690	38 756 650	39 531 780
Palvelujen ostot	21 524 411	24 153 190	24 017 660	24 138 010	24 620 770	25 113 190
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 156 379	5 353 350	4 914 790	5 013 090	5 113 350	5 215 620
Avustukset	2 168 136	3 076 700	2 894 700	2 952 590	3 011 640	3 071 870
Muut menot	19 576 921	21 966 320	21 053 580	21 374 650	21 802 140	22 238 180
Toimintakate	-55 359 138	-60 900 910	-59 129 130	-59 905 620	-61 745 330	-62 980 240
Verotulot*	46 766 632	47 586 000	50 550 000	51 727 000	53 478 000	54 547 560
Verotulot						
Valtionosuudet	15 586 230	18 150 000	18 808 000	18 808 000	20 086 370	20 970 170
Rahoitustuotot ja -kulut:						
Korkotuotot	436 458	440 000	620 000	590 000	565 000	550 000
Muut rahoitustuotot	498 465	400 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Korkokulut	2 814 061	2 550 000	2 700 000	2 700 000	2 750 000	2 800 000
Muut rahoituskulut	182 656	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Vuosikate	4 931 929	3 105 090	8 428 870	8 799 380	9 914 040	10 567 490
Suunnitelman mukaiset poistot	7 679 090	7 485 000	7 540 000	7 690 000	7 465 000	7 545 000
Arvonalentumiset		-550 000				
Satunnaiset tuotot		1 108 000	0	0		
Tilikauden tulos	-2 747 160	-3 821 910	888 870	1 109 380	2 449 040	3 022 490
Tavoitteet ja tunnusluvut						
Vuosikate/Poistot	64,2 %	41,5 %	111,8 %	114,4 %	128,9 %	137,4 %
Vuosikate, euro/asukas	263,30	165,77	450,69	471,31	531,01	566,01
Kertynyt yli-/alijäämä	-2 645 357	-6 467 267	-5 578 397	-4 469 017	-2 019 977	1 002 513

*TAM2025 käytetty KH 1.12.2025 käsittelyyn tulevien talousarvio muutosten lukuja

Rahoituslaskelma	TP 2024	TAM 2025*	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	4 931 929	3 105 090	8 428 870	8 799 380	9 914 040	10 567 490
Satunnaiset erät	0	1 108 000	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-279 878					
Investoinnit						
Investointimenot	4 580 793	5 819 850	8 485 000	6 421 000	4 976 000	3 926 000
Rahoitusosuudet investointeihin	68 929	65 000	125 000	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovotustulot	408 307	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	548 495	-1 521 760	88 870	2 398 380	3 513 040	4 166 490
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainojen lisäys	-35 525	-1 260 000	-100 000	0	0	0
Antolainojen vähennys	900 621	700 000	725 000	750 000	745 000	200 000
Lainakannan muutokset	-1 334 721	2 081 760	-713 870	-3 148 380	-4 263 040	-4 916 492
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000 000	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-20 023 487	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 688 766	2 091 760	-703 870	-3 138 380	-4 253 040	-4 906 492
Muut maksuvalmiuden muutokset	0					
Rahoituksen rahavirta muutos	-177 535	1 521 760	-88 870	-2 398 380	-3 513 040	-4 166 490
Rahavarojen muutos	370 960	0	0	0	0	0
Lainakanta 31.12.	109 126 709	111 208 469	110 494 599	107 346 219	103 093 179	98 176 687
Lainakanta €/asukas	5 781	5 937	5 908	5 750	5 533	5 283
Investointien tulorahoitus %	109,3 %	54,0 %	100,8 %	137,0 %	154,4 %	164,6 %
Sitova erä valtuustoon nähdén						

*TAM2025 käytetty KH 1.12.2025 käsittelyyn tulevien talousarvio muutosten lukuja

4.7 Rahoitussuunnitelma

Talousarviovuoden 2026 päättyessä kunnalla on noin 110,5 miljoonaa euroa lainaa. Lainakanta pienenee 0,7 miljoonan euron verran. Investointien tulorahoitusprosentti on 100,8. Toiminnan ja investointien rahavirta on 0,1 miljoonaa euroa.

Sopeutustoimien myötä lainakanta pienenee vuosittain. Lainakannan ennakoidaan olevan 98 miljoonan euron tuntumassa vuonna 2029. Lainakannan pieneneminen edellyttää vuosittaisten investointien tason olevan noin 4-6 miljoonan euron luokkaa. Investoinnit pystytään kattamaan tulorahoituksella vuodesta 2026 alkaen. Myös toiminnan ja investointien rahavirta kääntyy positiiviseksi.

Kunnanhallitus vastaa korkoriskipolitiikasta, ja konsernipalvelujohtaja yksittäisistä laina- ja korkosuojauspäätöksistä. Kunnan lainakannasta merkittävä osa on lyhytaikaista lainaa eli enintään 12 kuukauden joukkovelkakirjoja, kuntatodistuksia. Kuntatodistusten korko tavanomaisesti mukaillee euribor-korkojen tasoa. Noin 60 prosenttia lainasalkusta koostuu kuntatodistuksista.

Kunnalla on pitkäaikaista lainaa noin 43 miljoonaa euroa. 5 miljoonan euron osalta laina on sidottu kiintetään korkoon, ja loppuosa on vaihtuvakorkoista lainaa. Kiinteäkorkoisen lainan osuutta suunnitellaan kasvatettavan 15 miljoonan euron verran.

Kunnalla on voimassa korkosuojaus 20.000 miljoonan euron osalle 27.6.2025-7.12.2027. Lisäksi kunnalla on kaksi korkosuojaussopimusta, joista ensimmäinen alkaa 7.12.2027. Korkosuojauksen pääoma on 20 miljoonaa euroa. Toinen pääomaltaan 35 miljoonan euron korkosuojaus alkaa 27.12.2028

Vuosien 2022-2023 aikana markkinakorot nousivat huomattavasti. Vuoden 2024 aikana korkotaso on kääntynyt laskuun. Talousarvion laatimishetkellä markkinat ennakoivat, että korkotaso asettuu pitkällä aikavälillä 2-2,5 prosentin tasolle.